

Lóngiora astronomie cū theologia
Lóngiora astronomie cū hystorica
narratione. Et elucidariū duoꝝ pre-
cedentium: dñi Petri de Aliaco car-
dinalis Cameracensis.

Theologus.

Astronomus.

Trigintiloquii de concordia astronomice veritatis cum theologia: bni Petri de
Aliaco cardinalis cameracei. viginti continēs verba feliciter incipit.

PRIMU. Sim philosophū omne verū omni vero cōsonat: necesse est
verā astronomie sciam sacre theologie cōcordare.
Secundū. Clerā astronomie sciam quidā falsi nominis astrolo-
gi p̄ varios errores ei adiūctos diffamauerūt z eā i p̄ncipio nascē-
tis ecclie sacri theologū suspectā t quodāmō odiosā redibiderūt
Terciū. Prefati errores nō solum a sacris theologis sed etiā a ve-
ris astronomis sunt reprobati.

Quartū. Reiectis errorib̄ p̄notatis alijsq; collateralib̄ t cōnexis postq; crevit
ecclia t fides catholica firmi fundata est: utile videt theologos astrologiam
studiosi? indagare z inf varias utilitates una esset theologis prophetijs astro-
nomica iudicia respectu quorūdā futuroꝝ aduentū coaptare.

Quintū. De theologis prophetijs quibꝫ astronomica iudicia possunt conue-
nienter aptari aliqua expedit exempla particulariter annotari.

Sextū. De annis ab origine mūdi nobis volētibus p̄tractare distinctionē de
varia anni acceptione expedit premittere.

Septimū. Premissa; anni varietatē variac̄ distinctionē ad vñiformē t cōple-
tā anni solarī cōtitatē reducē: t i B theologicā veritatē t astronomicā concordare.

Octauū. Ex p̄missa anni varietatē variac̄ acceptio nō procedit: apparēs dis-
sonātia seu cōtrarietas in hebreoꝝ t septuaginta interptiꝫ seu i xp̄ia-
noꝝ historiographoꝝ cronicis sup̄ cōputatione annoꝝ a mūdi origine.

Nonū. Ad explicandū dissonantiā opinionū variarū in cōputatione annorum
a mundi origine distinctionē etatū mundi cōuenit p̄notare.

Dēcimū. Dissonantiā opinionū de annis mūdi usq; ad xp̄m expedit recitare.

Vndēcimū. De annis mūdi utile est cōputationē hebraicā annotare.

Duodecimū. Ad annoꝝ mūdi computationē expedit astronomica considera-
tionem adaptare.

Terciūdecimū. Ad annoꝝ mundi cōputationē volētibꝫ magnarū tempora cō-
iunctionū adaptare: opus est cōiunctionū dñam p̄cognoscere.

Quartiūdecimū. Magnarū cōiunctionū significationes hic cōueniens est bre-
viter explicare.

Quintūdecimū magnaꝝ cōiunctionū que fuerāt a diluvij tpe numerū possim⁹
veraciter a posteriori calculare.

Sextūdecimū. Per predictā cōiunctionū maiorū calculationē a posteriori
nō possum⁹ annos ab origine mundi certitudinaliter retificare nec circa hanc
opinionum dissonantiā cōcordare.

Decimūseptimū. Multū videt difficile magnarū cōiunctionū calculationem a
priori ad annos mūdi certitudinaliter applicare.

Decimū octauū. Occasione difficultatis p̄misso utile videt de creatiōe lūmiarū
z eoꝝ prima dispositione t opinione theologoꝝ t astronomoꝝ discutere.

Decimannionū. De résupposta cō tam theologorū q̄ astronomorū opinionē q̄ mundus creature est in equinoctio vernali sole eritēte sub ariete: ex hoc cō sequent̄ primā aliorū planetarū dispositionē quā rēum figuram seu faciē celi possimus describere.

Tunc sunū. Supposta p̄missa figura celi q̄ ea a priori possum⁹ primā cōiunctionē maximā cōsignare: et a posteriori p̄ tabulas astronomicas unā aliā cōiunctionē simile inuenire: et ex eis p̄ aliarū h̄mōi cōiunctionū calculationē: legittimā verū numerū annoꝝ sedusa opinionū variarū dissontis certitudinalis cōcludere.

Ecōcordia theologie et astronomie aliquid scribere ab amico i viroq̄ perito trāsmisse mihi l̄re occasionaliē inducerū. In q̄b⁹ primo se nō profus ostentū esse dicebat scie maioris dignitate notatos et theologos appellatos astronomie quā naturale theologia vocat termos nō plenius amplecti i quo laborū utilis videtur si supior theologia p̄ futuris ingrēdis p̄stitueret: et naturalis de inferiorib⁹ cōpetent̄ igit̄oꝝ validaret astronomie iudicijs accedētib⁹ ad dictamina p̄phetarū magnarū cōiunctionū significatiōes ex hebreoꝝ et septuaginta interpretū sentētijs apparent̄ dissontib⁹ tot in lege noua citarietates indeterminatas religiōe vbi inter alia occurrit materia. q̄ ab adam usq̄ ad r̄p̄m annoꝝ millenaria historiographi varie descripti sunt videant̄ Eusebi⁹ cesariēsis. 6000. Heda vero numero minori. 5200. min⁹ uno gnarū tpa cōiunctionū in significātie scriptis suis veridice supposuissent: horū igit̄ occasione dubiorum aliqua verba brevia explicabo.

Erbū prīmū: qz s̄m p̄b̄m omne verū omni vero consonat necesse est verā astronomie sciam sacre theologie concordare. Quippe cū etiā eidem tāq̄ dñe ancilla debeat p̄ ceteris sciētijs subseruire. Eui⁹ rō est: qz teste ap̄lo. Invisibilia dei a creatura mūdi p̄ ea que facta sunt intellecta cōspiciunt̄ sempiterna quoq̄ ei⁹ virtus et divinitas. Sed inter oēs creaturas visibiles celestia corpora de quibus astronomia cōsiderat sua multitudine ac magnitudine suorūq̄ motuū et influentia rū mira varietate variaꝝ virtute i dei cognitionē et admirationē maxime nos inducūt ppter qd̄ merito ait psalmista. Letit enarrat gloriā dei et opa manuuꝝ ei⁹ annūciat firmamentū. Etiō astronomia nō icōuenient̄ naturalis theologia. Noiāt qz sicut superior theologia ad dei cognitionē p̄ supernaturale fidez inducit: sic ista tāq̄ inferior ancilla eidē subseruit̄ ad diuine cognitionis introdn̄ctionē p̄ naturale rōnem manuducit.

Erbū secūdū. Uerā astronomie sciam: quidā falsi noīs astrolo-
gi p̄ varios errores ei adiunctos diffamaruerūt: t̄ eas in principio
nascētis ecclie sacris theologis suspectā t̄ quodāmodo odiosas
reddiderūt. Ideo nō mirandū si tūc in utiliorib⁹ occupati: huius
scie terminos min⁹ amplecti voluerūt. Int̄ p̄tactos errores tres
p̄st notari p̄cipui. Prūm⁹ est eoz qui ex astrī oīa futura necessitate
te fatali euenire senserūt. Secundus est eoz q̄ astronomicis libris plures sup-
stitutiones execrables artis magice miscuerūt. Terci⁹ eoz qui terminos astrono-
mice p̄tatis respectu liberi arbitrij t̄ quārundā rerū que solū subsunt diuīne ac
supernaturali p̄tati supbe t̄ superstitione exceſſerūt.

Erbū terciū. Prefati errores nō solū a sacris theologis: sed etiāz
a veris astronomis fuerūt reprobati. Cōtra primū errore ē Augu-
stin⁹. v. de ciui. dei describēs. Satū fīm estimationē illoꝝ qui ro-
cant fātū vim positionis fidērū t̄ cōstellationū fīm quā oīa in his
inferioribus necessario eueniūt: sic diffinit: q̄ fatū nihil sit. Et hoc
ipse t̄ alij doctores theologī sufficienꝫ pbauerūt. Al quib⁹ nō discordat peritissi-
mis astronomorꝫ Ptolome⁹: ubi ait q̄ vir prudēs dñat̄ astris. Cōcordat igit̄
theologia t̄ astronomia: q̄ astroꝫ cōstellatio varia in inferiorib⁹ ad varios ef-
fec̄: t̄ in hoībus ad varios mores disponit̄ t̄ inclinat nō quidem dispositione
simpliciter necessaria t̄ sufficiente: sed remota t̄ contingēte: vnde illos mathe-
maticos qui de necessitate hominū aliter fata intelligūt: reprehendit Gregorius
q̄ cū ipſi dicūt: q̄ si quis sub signo aquarij nascit̄: piscatorꝫ mīnisterū sortietur
Lū alicubi aliquē sub hoc signo nasci contingeret: vbi piscator̄ omnimode nō
esset. Lū etiā dicūt q̄ qui sub signo libre nascunt̄ trapezite futuri sunt. In mul-
tis locis sub libra multi nascunt̄ vbi trapezite penit̄ ignorant̄. Hīmōi ergo astro-
nomorꝫ dicta intelligēda sunt fīm inclinationē t̄ dispositionē cōtingentē: non
fīm absolutā necessitatē. Contra fīm errore: multi periti astronomi a suis libris
magicā: tāq̄ artem execrabilē t̄ abominabile excluserunt: sicut se fact̄rū Leu-
poldus in sui operis exordio protestat̄. Et merito cū fīm leges gentilium are ma-
gica damnata fit: vt. viij. de ciui. dei dicit̄ Aug⁹. Inde Albertus magn⁹ p̄utile
etiā tractatū edidit: in quo vere astronomie t̄ artis magice libros per eorū p̄-
cipia t̄ fines distinxit: vt astronomica veritatē t̄ magicā vanitatē abinuiceꝫ se-
questraret. Contra tertium errore tractatulū composuit: quem de legibus t̄ se-
ctis intitulaui. Contra superstitiosos astronomos qui legibus legem diuinā sub-
esse contendūt: cui pro complemeto hoc opusculū superaddō. Ad hunc aut̄
errorem plurimi accedere vident̄: qui generaliter dictamina prophetarū diui-
narū que ad superiorē theologiā pertinēt: astronomica inquisitione validare.
magnarū coniunctionū significations: aut alia quevis iudicia astronomica
sis applicādo conant̄. Cum huiusmōi diuīne prophetie plurimū sint de his su-

eturū que vim nature: et naturalis rōnis investigationē excedūt: sicut prophetia
q̄ xps nasciturus erat de virginē q̄ futurus erat deus et homo: q̄ iudicaturus
erat viros et mortuos: et sic de similibus. De alijs autē que nō excedunt vim na-
ture fortassis nō esset inutile theologā cum astronomia concordare supnatus:
rōle inspirationē per naturale investigationē confirmando: prout aliqualiter
tertii in prememorato tractatu: sed hec sequentia latius declarabunt.

Clartum verbū. Rejectis erroribus p̄n otatis: alijsq; collateralib;
et conexis: postq; crenit ecclesia et fides catholica firmiter
fundata est: utile videt theologos astrologiā studiosi in dagare
et inter varias utilitates una esset theologicis prophetijs astro-
nomica iudicia respectu quorūdam futuroꝝ euentuꝝ coaptare
Eius rei gratia tria euentuꝝ futuroꝝ genera expedit distingue-
re. Nam quedam sunt futura que habent causam determinatā et infallibilem
et sunt aliqua que attendunt circa motum celestium corporū in quibus est de-
terminatio: et omnis impedimenti remotio: sicut coniunctiones planetarum et
eclipses et similia. Et de his nō est theologica p̄phetia: sed certa et euīdeō astro-
nomica scientia. Quedam vero sunt que habent causam determinatā: sed ta-
men fallibilem sicut illa que sunt fin inferiorē naturaꝝ: que ideo habet causaꝝ
determinatā: q̄ intentio nature mouet determinate ad unū. Et ideo fallibile
quia multiplex potest occurrere impedimentū: ut si ager sit debite seminatus:
et terra bona et bene disposita et cōueniēs dispositio celestii corporū affert bo-
num fructū. Et ista potest astronomus aliquo modo scire: non tamen ita certi-
tudinaliter sicut predicta. Unde si de huiusmodi futuris euentibus essent ali-
que diuine prophetie: eis quodāmodo adaptari possent astronomicoꝝ iudi-
ciorū conjecture. Sicut exemplū potest ponи de prophetia ioseph super futura
sterilitate. Alia vero sunt que habent causam indeterminatā et fallibilem: sicut
sunt ea que procedunt libere ex volūtate humana: que in determinata est: quia
est ad opposita: et est fallibilis: quia etiā ei volenti aliquid perficere: multa oc-
currere possunt impedimenta. Et ideo talia non possunt certitudinaliter sciri
astronomica seu alia scientia humana: sed solum reuelatione diuina. Unde si
de talibus sint aliisque theologicis p̄phetie: non possunt eis aptari astronomica
iudicia: aliquo modo certitudinaliter: sed quodāmodo exili conjectura. In-
quantū (ut dictū est) constellatio aliqualiter disponit et inclinat humanam vo-
luntatē: cui maxime obediunt homines brutes: qui malis inclinationibus
non resistunt per virtutes. Predictis autē tribus generibus futuroꝝ euentuum
que sunt fin cursus nature: potest addi quartū genꝝ eoꝝ q̄ eueniūt miraculo
se a sola virtute diuina: que licet habeant cām determinatā et infallibile videt;
diuina volūtate: m̄ q̄ illa est nobis penit̄ ignota: nisi p̄ diuinā reuelationē. T̄o
p̄phetijs q̄ sūt de talibꝝ futurꝝ: astronomicas cōsideratiōes adaptare est oīno
vane supersticioꝝ et supersticioꝝ vanitat̄ cū talia excedat vim natare et nālis rōnis

Vintū verbū. De theologicis prophetijs quibus astronomica indecis possunt cōuenienter aptari: aliqua expedit exempla particulariter annotari. Nunc vero duo sufficiat explicare: unū de veteri aliud de novo testamento: primū de generalis diluvij p̄signatione: secundū de nativitatis xp̄i figuratiōe. De primo igit̄ exemplo aliquid tetigi in predicto tractatu de legibus & securis: vbi allegatur Guillerinū parisiēn. libro de vniuerso: qui tractās de cataractis celi de quib⁹ scribit moyses loquēs de diluvio & ponit q̄ per eas intellexit ppheta p̄es illas celi: que generatiue sunt pluuiarū & inundationis aquarum: quales sunt signa aquatica: vt cancer & pisces. Siliter pliades & orion: De planetis vō mars vēnus & luna. Unde cōdudit q̄ cataracte huiusmodi tunc aperte intelligunt: cū cause huiusmodi ad istas operationes pluuiarū nūtu creatoris laxate sunt: & etiā confortate. Et ideo h̄z Noe illud diluuiū p̄cognoverit p̄ reuelationē ppheticā: tñ probabile videſ q̄ aliqua cōstellatio astronomica illū effectū p̄signauerit. Ad quod etiā cōcurrere potuit cōiunctio magna: maior vel marina que h̄mōi diluuiū antecessit: vt infra patebit. Nec min⁹ apparet probabile q̄ aliqua cōstellatio illud diluuiū p̄signauerit: q̄b⁹ q̄ arcus celestis signū sit: consilē diluuiū nō ampli⁹ esse venturū: sicut in gen. scrib̄ ē. Arcū meū ponā in nubib⁹: & erit signu; federis inter me & terrā: cūq̄ obduxero nubib⁹ celū: apparebit arcus meus in nubib⁹ & recordabor fedoris mei quod pepigi vobis̄cum: qđ nō erūt ultra aque diluvij ad delendā vniuersam carnē. vbi dicit m̄gr̄ historiarū q̄ noe (q̄ marie timebat: ne aque diluvij super terrā iteſ nundarent) quotidie orabat ne hoc ficeret. Et vt Josephus refert: pepegit fedis dñs: qđ ultra nō faceret diluuiū. Et in signū fedoris hui⁹ posuit arcū suū in nubib⁹. Et est signū duorū: iudicij p̄ aquā p̄teriti ne timeat: & futuri per ignem vt expectet. Unde est qđ duos h̄z caſores: ceruleū qui aque⁹ est: & est exterior: q̄ p̄terijt aqua. Et rubēū qui ē igne⁹: & est interior: q̄ futur⁹ est ignis. Deinde subdit & tradūt sc̄i ḡ. 40. annis an̄ iudiciū nō videbis arcus: qđ etiā nālē ostēdet desiccationē aeris iā inceptā. Ex q̄ iterū p̄z q̄ sicut b̄ nāle signū poterit p̄signare diluuiū ignis: ita celestis cōstellatio potuit aque diluuiū p̄signare. Qđ aut̄ dictū ē de arcu fedori respecu exclusionis diluvij. Intelligēdū est de diluvio gnāli qb̄ notāt v̄ba divine scripture. Nō erūt ingt aq̄ diluvij ultra ad delēdā vniuersaz carnē. Nā polte a pluries factū ē diluuiū p̄ticulare: vt i thimeo platōis Et alibi legiē de q̄ Iſidor⁹. xiiij. ethi mo. in fine. Premisse vō sc̄ie theologicē p̄t cōuenientē applicari illa cōclusio perspectiue: q̄ dicit p̄idē catholismū excludē: s̄ applicationē dimitto ne i primo exēplo p̄sequēdo: nimī plixus existā. De secūdo aut̄ exēplo aliquī tetigi i p̄allegato tractatu: & iteſ sine teheraria assertionē: s̄cū h̄uili reueretia dico q̄ b̄ dicta xp̄i icarnatio & ntitas h̄z i mult̄ fuerat miraculosa & supnālis: tamē etiā q̄ ad multa fuit op̄i deifico exceptionis & ntitat̄ nā tāq̄ famula dñs suo & creatori subfuiēs dīne oportētie cooptari potuit: & i his p̄ celi & astorū v̄ntū cōcurrē

cū virtute naturali virginis matris ei^o. Et ideo videtur rōni naturali cōsonū nec
xpiane legi dissonū in his potestati astronomicē veritatē theologicam concordare. Quia in re expediēs esse credere cōsiderare illā cōiunctionē maiore: et se
tē maximā que fuit. 24. anno Augusti cesaris quā dixerūt astronomi signifi-
care sup̄ legē mercuriale futurā. Et renoluere motus saturni et iouis ad temp̄
xpi p. 6. annos. 5. dies et 3. horas. Et fuit ista cōiunctionio in cancero. Et si fuisset
propinquior capiti arietis fuisset maxima ut dixerunt periti astronomi. Sicut
xpi: que post dicos. 6. annos fuit videlicet. 24. āno dicti augusti cesaris: die tunc
25. mensis decembrae. Currente numero aureo p binariū: hoc est in secundo
anno cicli decē nouelumis et in. 21. anno cicli solaris sīm cōpotitas: qd tamen
habitū est: nō in experientia vel reuelatione: sed ex tabularū compositione: et
posteriori in aureū numerū resoluendo. Hora vero dicte nativitatis fuit circa
mediaz noctem sīm ysum ecclesie: cuius p̄cisa verificatio potest sumi ex media
cōiunctione solis et lune in marcio precedēte die. 13. cōpleta ad meridiē irām:
vbi puer natus est nobis: vt p̄z per tabulas de medijs cōiunctionibus ordina-
tas: p̄ quās concordant astronomi antiquas experientias et modernas. Unde
ex predictis videtur posse concludi: quod illi benedicte nativitatis ascēdēs erat
3. gradus libre. Qui figura plenius describere peritis astronomis relinquo.
In premissis aut̄ hoc notant̄ cōsiderandū est: q̄ q̄cūq̄ inuenta fuerit hui⁹ na-
tivitatis figura: dei sapia: humanitati xpi hypostatice vñita: bonitatē cōstella-
tionis augere potuit in meli: ipsiusq̄ dispositionē in malū penitus suspendere
maxime q̄ stelle et planete naturaliter boni sunt: ita quātū in eis est: bona intē-
dūt et efficiunt: nec ad mala inclināt de perse: sed solū per accidēs p ineptū,
ergo que dixi circa duo exempla sīmissa satis innoteſcit: que cōformiter possunt
dici circa plurima: que in lege heb̄aica et in lege xpiana recitant̄. Et oībus etiā
hui⁹ operis ppositū. Ex dicēdis aut̄ patebit respōsio ad secundū.

SExū verbū. De annis ab origine mūdi nobis volentibus ptractare
distinctionē de varia anni acceptione expedit sīmittere. Nā sīm Isi-
dor. v. ethimo. triplicē dicit annus. Est enim annus lunaris. 30. die-
nū. Ali⁹ solstitialis vel solaris. 12. cōtinēs mēses. Ali⁹ magn⁹ oīb⁹ pla-
netū in eiusdem locū cōcurrētib⁹: qd sit post annos solstitiales plurimos. Et de isto
anno magno dixi i tractatu de legib⁹ et sectis: sed de ipso log nō ē p̄tis ppositi.
De anno vō lunari: licet q̄nq̄ sumat p̄o vna lunatione: que est. 30. diernū sīm
Isidor. vīna lunatio min⁹ continet: videlicet. 29. dies et 31. minuta diei cū
aliquib⁹ minorib⁹ fractionibus sicut dixi in tractatu de correctione Kalendarij

Et cōmūniter capitur annus lunaris p̄o. 12. talibus lunationibus que vocantur
menses lunares. Hic ergo annus lunaris minor est solari de. 11. dieb⁹: et quib⁹
crescentibus plures replicatis: colligitur vna lunatio: et sic constituitur annus
lunaris embolismalis sive ex crescens. 13. lunationes continens. Hebrei vero
et arabes vtrunt anno lunari. 12. mensū: dicet diversimode ordinēt suos menses
et varie suas diuidant fractiones: sicut nota in tractatu de vero ciclo lunari sīm
arabes. De anno aut̄ solari varie fuerunt opinione: de quibus (ut ad cordia
reducantur) sciendum est q̄ scientia de ratione anni prius fuit apud hebreos:
caldeos: et grecos. Et anteq̄ plene transiret ad latinos Romulus prim⁹ rome
vrbis fundator. 10. menses in anno constituit: incipiens a marcio: de quo Quidi⁹
in libro de fascis Tp̄a distinxit tunc cōditor vrbis in anno. Constituit mēses quos
bis esse suo. Catus rōtem assignat. Qd̄ satis est vtero matr̄ dum p̄deat infans
hoc anno statuit t̄pis esse satis. Aliam quoq̄ rationem assignat Quidius: et de
noībus mensū diffuse prosequitur: quibus non insisto: quia sunt extra p̄positū.
Postea vero numa (qui successit Romulo) huius artis peritior. 10. mensibus
duos addidit: videlicet ianuarium et februariū: vnde ibidem dicit Quidius.
Ac numa nec ianū nec auctas preterit vmbras. mensibus antiquis imposuitq̄
duos. Annus ergo romuli constabat ex. 300. diebus: et quilibet mensis ex. 30.
diebus. Ann⁹ vero nume ex. 354. dieb⁹. Sed in Iulius cesar in astronomia edoct⁹
sicut notat Lucanus contra quosdam astronomos in egypto: de quantitate anni
solaris disputatione: et ordine kalendarij: sicut suo tpe fieri potuit: stabilituit: vnde
quia vidit solem non posse facere cursum suum in anno nume: eidem adiunxit
11. dies: et sic constituit annum ex. 365. diebus integrā: quibus adiunguntur
sex hore: que in quatuor annis diem faciunt bisextilem: hanc tamē quartam diē
constante in sex horis: non ponunt astronomi integrū: sed minorem de sexta
parte unius hore et modico plus ut declarauit in principio dicti tractat⁹ de cor-
rectione kalendarij: et magis in fine tractatus de legibus et sectis: ubi satis ostendit
q̄ p̄cisa q̄ntitas anni nondū certificata est. Et dicunt aliqui periti astronomi
q̄ nunq̄ est precise equalis: sed modica differentia quantū ad p̄fens p̄positum
pro nihilo habet. De inicio vero anni solaris sciendū est q̄ sicut nume: sic postea
romani annum suum incepérunt a solsticio hyemali: quod tunc fuit in principio
ianuarij: quia tunc sol incipit ascendere. Romulus aut̄ et hebrei incipiunt annū
ab equinoctio vernali videlicet in marcio: quia in eo inundus factus fuisse dicitur.
Arabes aut̄ incipiunt a solsticio estivali: quia dicunt q̄ sol factus est in illo mēse.
Egipti vero incipiunt ab egnoctio autūnali: videlicet a septēbris: iuxta auctorē
hēri. Promulgit terra herbam virentem: et fructum facientem iuxta genus suum.
Autumnus aut̄ est t̄pis fructuosum: ideo in eo debuit esse anni principitum: sed
non obstantibus premissis: de anni q̄ntitate et eius inicio multe natōes longe
aliter vtrunt anno: vnde Aug⁹ de ciuitate dei narrat: q̄ apud plures scriptores

hystoricos reperitur egyptios habuisse annum. 4. mensum: ac armanas. 5. mensum:
labinios. 13. mensum: et subdit quod Plinius scilicet cù cōmemorasset relatū fuisse in
terris aliquæ vixisse: 152. annos: alios. 10. amplius: alios. 200. annoꝝ habuisse
vitam: alios. 300. quosdam ad. 500. alios. 600. nonnullos ad. 800. etiam puerisse
hec oīa in sciētia r̄pm accidisse arbitratus est: Alij ḡp̄e inḡ estate determinat
annū: et alij hyeme: alij quadriguita t̄pibus sicut archades quoꝝ anni trimēse
fuerunt. Etiam adiecit qm̄ aliqui egyptios quorum paruos annos quaternorum
mensū supra diximus lune fine limitasse annū: itaq; apud eos inquit. et singula
milia annoꝝ vixisse produntur. De hac etiam annorum paruitate conformiter
logit Solin⁹ in principio li. sui de mirabilib⁹ mundi: sicut allegauit in tractatu
de imagine mundi in ca. de insula taprobana: vbi per hanc annoꝝ paruitates
concordare nisus sum quandā eiusdem Solini hystoritā narrationē: cum nr̄e
fidei veritate de mundi duratiōe: insup̄ beatus Aug⁹ ibidez recitat: et reprobat
sacra scriptura cōmemorat. Sed ad hoc saluandum putant aliter annos illis
t̄pibus computatos. i. rāte breuitatis: vt unus annus noster. 10. illos habuisse
credat. Quapropter inquiunt: cum audierit quisq; vel legerit. 900. annos quēq;
vixisse: debet intelligere. 90. Ille ergo annus minim⁹ q̄les. 10. faciunt vnū n̄m
36. hébat dies. Ex p̄missis itaq; patet q̄d diuersa et aduersa de ani quantitate
fuerit opinio.

Eptimum verbū. Pr̄missam anni varietates: variāq; distinctiōz
oportet ad vniiformē et completā anni solaris quantitatē reduce
et in hoc theoloicā veritate et astronomicā concordare: nam cuꝫ
motus solis fit nobis metrum et mensura alioꝝ motū celestium
necessē est qualcunq; computetur annus apud varias gentium
nationes qd eoꝝ anni reducant ad mensurā anni solaris cōpleri
et perfici. I. circuit⁹ solis ab uno equinoctio in idem equinoctiū: vel ab uno solsticio
ad idem solsticium: et ideo Aug⁹ p̄allegato li. xv. de ci. dei predictā opinionem
de paruitate annoꝝ prime etatis ita cōcludit. Pr̄ouide remouet hic error qui
coniectura falsa: ita vult astriuere scripturarū nostrarū fidem et alibi destruat.
et subdit. Pr̄orsus et tantus tunc dies fuit q̄ntus et nūc est: quē. 2. 4. hore diurno
circulo nocturnoꝝ determinant: tantusq; mensis quantus et nūc est: quē luna
cepta et finita concludit. et hunc mensē lunare ponit Aug⁹. 30. dierum: vnde
videt qd computatio sacre scripture non per menses solares latinorum: sed per
menses lunares hebreoꝝ debet attendi: cui etiam cōcordat computatio astro
nomicarum tabularū. Postea magis ad propositū subiungit: tantus fuit tunc
annus quantus et nūc est: quem menses lunares: additis ppter cursum solare
q; dieb⁹ et quadrāte. i. q̄rta diei pte cōsumat: et hinc veritati theologice cōz
dat antiqua astronomoꝝ traditio: nā p̄dictā anni solaris cōtitutatē docuit Abrahā.

qui fuit antiquissim⁹ astronom⁹ hebreop. Concordant enī canonēs tabulam
Archel' ⁊ Alfonci⁹ qui docent annos persarū hebreoꝝ ⁊ arabiꝝ ad predictas
anni quantitatē rēducere. Eſi annus nī adhuc eſſet rectificatus qui non plene
allā quartā partē diei ſtinet vt ſupra dictū ē: preciſioꝝ ſiceret cōputatio ſubtracta
ſubtrahendis: ⁊ additis addendis. Sed in ſuper non eſt hic p̄termittenduꝝ ꝙ^q
astronomia p̄dicte veritati theologice cōcordat de longeuitate antiquorū: nam
vi docet Alkabicius astronomi posuerūt variis annos ſirdarios planetarū qui
habent respectū ad longeuitatē natū videlicet maximos maiores ⁊ medios ⁊
miiores. Exempli grā anni marimi ſirdarici ſatni ſunt. 465. iouis. 490. mart. 264.
ſolis. 1410. vener. 200. mercurij. 480. lune. 520. Ad iſtos autē annos null⁹ puenit
me noſtro: tñ fruſtra ac fine fundamēto eos poſuiffent astronomi: niſi ad eos
qñc aliqui pueniſſent: in quo tñ mirum videtur q̄ tot anni attribuunt ſoli cum
li. p̄allegato dicat Aug⁹ q̄ plures ad. 900. annos tranſierint: nemo tñ ad. 1000.
puenit: ſed eſſe potuit q̄ aliqui puenierunt quos ſcriplura ſacra minime cōme-
morat: ſicut idem Aug⁹ ibidem ait. Non omnes hoīes qui tunc eſſe poruerunt
ſcriptore ſacré huius hystorie neceſſe habuiffe noīare: ſed eos ſolos quos opis
ſucepti ratio poſtulabat: videlicet eos a quib⁹ per ſucessiones ceterarū gene-
rationum ex uno hoīe propagatarū perueniret ad abrahāz: ac deinde ex eius
ſemine ad populū dei ⁊ ciuitatē eius ipſiusq; regem ac conditorē xp̄m. Tam
vno adid qđ ppoſitū eſt: de annis ſirdaricis redēam⁹. Anni ergo maiores ſatni
ſunt. 57. iouis. 69. mart. 50. ſolis. 120. veneris. 82. mercurij. 76. lune. 108. Anni
vero medijs saturni ſunt. 43. cum dimidio: iouis. 45. cum dimidio: martis. 40. cū
dimidio: ſolis. 69. cum dimidio: vel ſim quoſdam. 39. cum dimidio: veneris. 45
mercurij. 48. lune. 66. cū dimidio. Anni autē miiores saturni ſunt. 30. iouis. 12.
martis. 15. ſolis. 19. veneris. 8. mercurij. 20. lune. 25. De his ergo annis ſirdaric⁹
dicunt astronomi q̄ ſi miiores aliquis tranſuerit: ad medios puenire poterit
ſed medijs tranſactis: aliqui licet pauci ad maiores annos pueniunt: ſed poſtea
declinant: que ſentencia astronomica theologice veritati cōcordat: quam libro
preallegato idem Aug⁹ ita concludit. Tam magnos inquit annos viixerunt illi
antiqui vſq; ad amplius q̄. 900. quāntos poſtea vixit abraham. 170. ⁊ poſtea
filius eius yſaac. 180. ⁊ filius eius iacob prope. 150. ⁊ nunc viuūt homines. 70.
vel. 80. ⁊ non multo amplius de quibus dictū eſt: ⁊ amplius eis labor ⁊ dolor
allegat Aug⁹ testimonia de magnitudinibus corporumque longe ampliores
tunc fuerunt q̄ nunc ſunt: vbi inducit Virgiliſ auctoritatē, qua ſignificauit ma-
iora tunc corpora producere ſolem tellurem. Inducit etiam experientiam de
oſſibus gigantium que modū alioꝝ plurimū excederūt: ſicut ipſe ſe viidiſſe teſtaſ
Inducit xp̄terea pliniuſ ſcđm: q̄nto magis magisq; p̄terit ſcri cursus minora
corpa naturā ferre: qđ etiam Homer⁹ poetā notasse cōmemorat. poſtea ſubdit

qd dicit idem Plinius esse adhuc gentem ubi. 200. annos vniuersitatem: unde excludit
Si ergo humanarum vitarum diuturnitates quas experti non sumus hodie
h̄c credunt incognita nobis loca: cur non etiam habuisse credant ipsa: an vero
credibile est alicubi esse quod hic non est. Et incredibile est aliqui fuisse quod
nunc non est. Sed de his ista sufficient: ut id qd propositum est exequatur.

Nerbū octauū. Ex p̄missa anni varietate: variaq; acceptiōe non
p̄cedit appens dissonātia seu ūrietas in hebreopz & 70. interpretū
sentencij: seu in xpianorum hystoriographorum cronicis: super
computatiōe annorum a mundi origine: hoc manifeste seguntur ex
premissis: quia licet hebrei vtantur ānis lunariibz: & latini solaribz
tū lunares ad solares reducūtur vt dictum est. Nec illorum annoz differentia
potest illorum auctorū dissonantiam: que in annorum computatione notatur
efficere: sicut ex dicēdis inferius consideranti clarius apparebit. De dissonantia
vero hebreopz & 70. interpretū de qua tacū est non intendo specialiter p̄sequi:
sed solum contentari in verbo Aug' qui in libro. xv. preallegato ita concludit.
Illa inquit numeroz varietas que inter codices hebreopz inuenitur & nostros
neq; de hac antiquorū longenitale dissentit. Et si qua ita habet diuersa vt verū
esse verūq; non possit: rerum gestarum fides ab ille lingua repetenda est: ex qua
interpretatum est qd habemus: que facultas cum volentibus presto fit: non tñ
emendare ausus est nemo. Non enim est illa diuersitas puta mendositas: nec
ego vlo modo putandū existimo: sed ubi non est scriptoz error: ad eos diuino
spiritu: ubi sensus esset consentaneus veritati: non interpretantuz munere: sed
prophetantium libertate aliter dicere maluisse credendum est. De dissonantia
ergo que inter xpianos scriptores reperitur: deinceps solum dicturus sum.

Nonum verbum. Ad explicandū dissonantiam opinionū variaz
in computatione annoz a mundi origine: distinctionem etateim
mundi conuenit prenotare. De his aut in pluribz locis tractauit
Aug' in libro. iiiij. de doctrina xpiana: in li. lxxxiiij. questionū: in
li. de cathezizandis rudibz: & specialiter in fine. xxij. li. de ciu. dei.
vt prima etas tanq; dies vnta sit: ab adam usq; ad dilquium. Sc̄da inde usq;
ad abraham non equalitate t̄pis: sed numero generationū denas quippe h̄c
reputantur. Hinc iam sicut Matheus euangelista determinat tres etates ge-
nerationum usq; ad xp̄i subsequuntur aduentū que singule denis & quaternis
generationibus explicant: ab abraham usq; ad dauid vna: altera a dauid usq;
ad transmigrationē in babyloniam: tercia inde usq; ad xp̄i carnalē nativitatē
fuerunt itaq; omnes quinq;. Sexta nunc agitur generationum nullo numero
metienda ppter id qd dictum est. Non est vestrum nosse tpa vel momenta que

pater posuit in sua potestate. Postquam tanquam in die septimo requiesceret deus id est
nos in seipso faciet quiescere: et sic septima erit sabbatum nostrum cuius finis non
erit vespera. De sex predictis etatibus tractauerunt ysidorus libro. v. ethimo-
logiarum: et magister in hystoria scolastica: et fere omnes catholici cronicarum
scriptores quorum plures etiam annorum annotationes anotauerunt. De quibus
inter eos mira fuit opinionum varietas. Et quia primi annoꝝ sumatores fuerunt
70. interpretes: deinde Josephus Eusebius Hieronimus Prosper Orosius Beda
ysidorus: ideo eorum opinionem hic scribere decreui. 70. ergo a mundi prin-
cipio usque ad diluvium sum magistrum hystoriarum. 2244. annos posuerunt.

Apse vero Methodius. 2000. qui tantum per ciliades secula disponit: nec ap-
ponit annos si supersint: et ideo nihil certum de numero annorum posuit. Hiero-
nimus autem non plene ponit. 2000. sed Josephus sum aliquos posuit. 2656.
sum tamen alios hec litera videtur corrupta iuxta illos versus. Aurore tempus
ad hoc ab adam iosepho teste fuerunt anni sexcenti milia pene duo. Orosius
vero cui concordat Beda ponit in summa ab adam usque ad ninum regem sub quo
natus est abraham. 3184. annos. Eusebius vero in prefatione cronice sue quam
Hieronimus de greco translatis in latinum ita scribit. Cum diuinam scripturam
diligenter reuolueris a nativitate abraham usque ad totius orbis diluvium in-
uenies retrosum annos. 942. Item a diluvio usque ad adam. 2242. in quibus
nulla penitus nec greca nec barbara ut loquar in communione nulla gentilis inue-
nitur hystoria. Ex quo patet quod Eusebius concordat de annis prime etatis cum
70. interpretibus nisi solum de annis duobus quos ultra posuit magister hysto-
riarum ut patet superius quod forte ex vicio scriptoris factum est: patet insuper
quod cum Eusebio totaliter discordat Orosius: unde verisimile est quod ipsi suam computacionem
a 70. interpretibus receperunt. Hieronimus vero ab hebraica veritate: unde cum
Josephus hebreus fuerit mirum videtur quod computationes Hieronimi et unum
alioꝝ tam abundantiter excesserit. Ex permisso igitur manifestum est quod in compu-
tatione annoꝝ prime etatis magna fuit apud scriptores dissonantia. De alijs
autem etatibus non tanta: et ideo hic breuitate causa propaneo. Contentus ysidori
computationem recitare: ipse namque ab adam usque ad archam edificatam computavit
annos. 2242. in quo concordat cum. 70. Deinde iungens primam et secundam etates
ab adam usque ad abrahā numerat annos. 3184. in quo concordat cum Eusebio
et cum Orosio: deinde ab adam usque ad dauid tres etates comprehendens com-
putat. 4224. Deinde quatuor etates usque ad transmigrationē babilonis. 4679.
Deinde usque ad xp̄m in quo est finis quinta et iniciū sextae etatis. 5210. et hec de mī
etatibus sufficiente de quibus finaliter illud notandum est quod Eusebius in prin-
cipio sue cronice signanter expressus videlicet in hebreis etiam codicibus disso-
nantes etatum annos inueniri plusus vel minus prout interpretibus risum est
legitari sequendum illud potius quod exemplorum multitudine traxit.

LIBUM. 10. dissonantiaz opinionū de annis mundi vscq ad xp̄m
expedit recitare: nā vt in. ij. dubio p̄positū est nostrarū hystorianū
seu cronicarū scriptores eos varie descripseunt. Et inter primos
accedat ille famosus Eusebius cesariensis ep̄pus: cui ibidem false
imponitur sex annoꝝ milia posuisse: nō enim est ita qđ ex p̄missis
manifeste patet qđ ab abrahā t regno nini a quo suam cronicā inchoat pcedit
per decades q̄s. 12. 4. numerat vscq ad ioathan regem: deinde per olimpiades
vscq ad xp̄m qui fīm eū. 42. anno imperij augusti natus est: et. 15. anno tyberij
p̄dicare orsus vscq ad qđ ips annos recolligēs ita cludit. Computant inquit
anni in p̄ntem annū. i. 15. tyberij cesaris a sc̄do anno instauratiōis tēpli q̄ facta
est sub altero āno persarū darij: anni. 549. A salomone aut t prima edificatiōe
nini āni. 2044. a diluvio. 2986. ab adā anni. 5228. ex quib⁹ liquet intentū: sed
postea rnum valde notandū subiungit qđ hic incidenter inserere dignū duxi.
Ihesus xp̄s inquit mortem passus est anno tyberij. 18. quo ip̄e etiam in alioꝝ
ethnicoꝝ cōmentarijs hec ad verbū scripta reperim⁹ solis facta defectio: bithyl
tua terremotu cussa: t i v̄be nicea edes plurime corruerūt que oīa his c̄gruit
que in passiōe saluatoris accidēt. Scribit vero sup his Elegō qui olimpiadaz
egregius supportator est in. xiiij. li. ita dicens. Olimpiade inquit. 202. magna et
excellens inter oēs qui ante eaꝝ acciderant defectio solis facta diei hora setta
nicene v̄bis multas edes subuerteret: hec supradict⁹ vir. Argumentū aut hui⁹
rei qđ saluator isto āno passus sit euangeliu prebet in quo scribit⁹ post. 15. annū
tyberij cesaris tribus annis dñm predicasse. Josephus aut vernaculaus iudeoꝝ
scriptor circa hec ip̄a die penthecostes sacerdotes primū cōmotionem locoru
etiam quosdā sonitus sensisse restat: deinde ex addito templi repentinā subito
crupisse vocē dicentē. Transmigrem⁹ ex his sedib⁹: scribit aut supradict⁹ vir qđ
anno eodē pilatus preses secreto noctis imagines cesaris in templo posuerit t
statuerit: t hec prima seditionis t turbarū indeis causa exiterit: hec Eusebius
sub. 202. olimpiade signauit. Sed vt ad id qđ propositū est redeam⁹ ex p̄missis
patet qđ cōputatio p̄dicta annoꝝ vscq ad ips predicationis xp̄i satis cōcordat
cū Orosij cōputatione vscq ad ips sue nativitatis: nam ip̄se ad Aug⁹ scribēs ita
dicit. A primo hoie vscq ad nūmū magnū vt dicunt regem qñ natus est abrahāz
fluerūt anni. 3 184. qui ab oibus hystoriographis vel obmisi vel ignorati sunt
Anni aut ab abrahā vscq ad cesarē augustū. i. vscq ad nativitatem xp̄i que fuit
anno imperij cesaris. 42. qñ bella toto orbe cessarūt colligunt anni. 20 15. t sic
sunt anni. 5 199. ab adam vscq ad xp̄m fīm Orosij: cui accordat Beda: sed cum
Orosij t Beda ultra. 5000. ponant. 200. annos min⁹ vno: fuerunt tñ qui ultra
200. posuerūt annos. 24. ali⁹. 28. Iudorūs aut c̄si mediando inter istos ponit
t. cui supradictū est ab adam vscq ad xp̄m annos. 52 10. t ne alioꝝ computatiōz
ignorare videat ibidē subdit. Inueniri⁹ ab inicio mundi vscq ad nativitatem

xpi s̄m lib⁹ Orosii. § 199. vel s̄m alios. 227. xl. 24. Ex quib⁹ patet qđ tota dissonantia inter p̄dictos catholicos scriptores de annis ab adā usq; ad xpm est de 29. vel. 30. anis aut circiter: qđ videtur faciliter posse cōcordari per unū modū quę tangit m̄gr̄ hystoriarū in fine li. Regū ad determinandū trietates qđ emergunt de colloatione regū iuda t̄ regum isrl̄ videlicet qđ h̄modi varietates t̄ alie p̄nū determinari per sinodochē: hoc est qđ illi qui plures annos ponunt numerant partēz pro toto ponentes qñq; annos incōpletos pro annis cōpletis t̄ p̄fectis. Luius signū est qđ obmittūt annoꝝ fractiōes sicut dies menses q̄rtas t̄ tercias ac medietates annoꝝ. Ubi aut̄ esset tanta annoꝝ differentia qđ per hunc vel p̄ aliū rōnabilem modū non posset cōuenienter cōcordari sicut idē ait hoc vicio scriptoris credendū est accidisse qui in p̄prijs noībus t̄ numeris sepe falluntur t̄ idem docuit Aug⁹. xv. de ciuit. dei. Prima inquit diversitas numeroꝝ aliter se h̄ritum in codicibus grecis t̄ latinis aliter in hebreis scriptorū tribuat errori. Et postea subdit qđ cū diuersam aliquid in vtrisq; codicib⁹ inuenitur qñquides ad fidem rerum gestarū vtrūq; esse non potest verū ei lingue potius credatur: vnde in alias per interpretes facta est translatio. Hec igitur de latinis anorum scriptorib⁹ dicta sufficiant.

Sequitur de hebreis.

 Erbum. II. de anis m̄di utile est computatōz hebraicā annotare hanc computatōz diffuse p̄secutus est Vincentius in speculo hystoriali cuius dicta breuiter recolligā. Anno igitur. 600. vite noe inundauit aque diluuij: ab inicio aut̄ mundi. 1656. t̄ ibi prima etas m̄di terminata est qđ infantia obliuioni data. Anno vero sc̄de etatis. 222. m̄di vero. 1878. genuit nachor filiū suū thare in quo terminat̄ sc̄da etas que tñ usq; ad ortū abrahe extendit̄. i. usq; ad annū thare 70. sic sc̄da etas h̄uit anos. 292. sic qđ ab inicio m̄di usq; ad ortū abrahe fluxerūt anni. 1948. t̄ hoc s̄m veritatē hebraicā: s̄m vero. 70. longe plures. Ab abrahā eūt usq; ad regnū dauid fuit tercia etas h̄is annos. 940. in cui⁹ p̄incipio regni incepit q̄rta etas: non vt quidaꝝ dicunt pro regni iudeoꝝ inicio cū inchoasset a saule: sed pro inouatione p̄missionis olim plurib⁹ facete de xpo t̄ regno xpiano. Siquidē iurauit dñs dauid veritatē de fructu ven̄ris tui ponā sup sedem tuā. Et habuit hec etas annos. 485. usq; ad ultimā captiuitatem iudeoꝝ: ab adam vero. 3373. igitur ab inicio captiuitatis que iuxta prophetiam Jeremie. 50. anis p̄seuerauit etas quinta exordium habuit que c̄timet annos. 500. t̄ circiter. 90. que ad xpm terminata est. Ex quibus oībus ab adam usq; ad nativitatem xpi ubi incepit secunda etas colliguntur anni. 3963. et hoc s̄m Vincentium qui re asserit ex diuina hystoria iuxta beati Hieronimi translationē annoꝝ numerū computauit: veruntamen vt idem ait. Ante abrahe tempora tam ante diluvium qđ post: multo plures in editione. 70. leguntur qđ in nostra reperiantur. Et hoc patet ex supra allegatis ab Eusebio Orosio t̄ Isidoro qui antiquant translacionem secuti sunt quorum computatio predictam hebraicas computationem

excedit annis. 1236. Postea vero subiungit Vincentius q̄ si maiorem illum
numerum prosequi voluerimus et iuxta librum iudicū ab exitu de egypto usq;
ad edificationē templi. 600. annos numeram: et insuper in regno Amon regi
iudea. 12. annos quorū. 10. tantum apud hebreos habentur: computatis his
omnibus inueniēmus ab inicio mundi usq; ad nativitatem dñi sūm Bedā quē
sequitur ecclesia. 5 199. annos: vnde versus. Unum tolle datis ad milia quinq;
ducentis. Nascenti dñi tot dat Beda a prothoplausto. Nec mirandum est si
hec Bede computatio adhuc ab ecclesia obseruetur: q̄ longe anteē hebraica
Hieronimī translationē in v̄su ecclesie haberetur non solum Beda: et illi hystorio
graphi quos xpiani ut dictum est insequuntur: sed oēs catholici doctores tam
greci q̄ latini iuxta translationem. 70. annorum computationē obseruabant:
vnde illam etiam sequitur Aug⁹. iij. de ciui. dei vbi sit q̄ sexti millenarij annoz
mundi posteriora spacia suo tpe voluebantur: vbi incidenter notandum est q̄
Aug⁹ ibidem non assertive ut quidam crediderunt: sed solum recitative ponit
illam opinionem que dicebat q̄ prime uam creationē ideo distinxit deus per
sex dies ut significaret q̄ omnia que per totam durationē seculi huius facere
disposuerat in sex annoz millenarijs adimpleret. Hanc siquidem opinionē in
pluribus locis et specialiter ut supra dictum est in fine libri de ciuitate dei affer
mōne repellit. Aliam quoq; in tytulo psalmi sexti illorum videlicet qui aduentū
dñi ad iudicium post. 7000. annoz ab adam futurum crediderunt ut septem
milia annoz tanq; septem dies transeant: deinde illud ips tanq; dies octaua
adueniat. De talibus aut̄ conjecturis quid catholicē tenendū sit dudum satis
probabiliter explicati in quodaz sermonē de aduentū dñi sup̄ verbo. Scitote
quoniam prope est regnum dei: sed his omissis ad propositum redeamus.

Nebulam. 12. ad annoz mundi computationem expedit astrono
micam cōfederationem adaptare. Hoc aut̄ videtur fieri posse per
tabulas astronomicas a diluvio circa sed non supra: q̄ de superi
oribus annoz ut ab Eusebio et Orofio predictū est nulli gentiles hy
storiographi aliquid tradiderūt: quare nec astronomi de illis ta
bulas ediderunt: sed illos annos ex sola diluvine hystorie reuelatione suscepim⁹
licet. quidam indei assentiant tabulā astronomicā per quam cōiunctiones solis
et lune calculat Moysen tradidisse. Dico igitur q̄ a diluvio citra possunt astro
nomi annos mudi certificare: q̄a a radice certa et era sumunt sue progressionis
inictum: nam sūm tabulas Alfonsi differētia diluvij talis fuit ad incarnationē
christi q̄ eam precessit per annos. 3 103. cum. 11. mensibus et 29. diebus. Hi
autem sunt anni p̄fici qui paulominus minores sunt annis romaniis: quia p̄se
sum annū ex. 365. diebus pretermisse quarta diei parte affirmant cōstare:
quare manifestum est non idem inictum sumi anni in una temporis parte sicut
apud latinos et grecos potest inueniri: sed circulariter per ipsum deduci spacie
corum quoq; menses. 30. continent dies preter octoguum qui continet dies. 35

Quia ergo predicti anni perfici minores sunt annis romanis. Ideo a dilutio
visq; ad xp̄m plures numerant̄ q̄ romani: videlicet plures de duabus annis uno
mense. 17. dieb⁹ minutis obitūsis. Qd sic pater fm Alfonsum: quia d̄ra dilu-
tij et regis alfonsi sunt anni romani. 4353. menses. 3. dies. 12. minuta. 45. D̄ra
vero incarnationis xp̄i et regis alfonsi sunt anni romani. 1251. menses. 5. nihil
in dieb⁹ minuta. 15. Et sic subtracto minuti de maiori remanet a dilutio visq;
ad xp̄m anni romani. 3101. menses. 10. dies. 12. minuta. 30. Ex quibus pater
q̄ cum Bede ponit ab adam visq; ad xp̄m. 5200. annos uno minus subtracti
inde. 2242. annis quos ponunt. 70. visq; ad dilutiuū remanet fm Bedam a di-
lutio visq; ad xp̄m anni. 2957. Et sic discor dat computatio alfonsi et excedit al-
fonius Bedam de annis. 143. vel circiter. Et adhuc minus discordat ab al-
fonso illi qui ultra computationē Bede ponunt. 11. annos ut Isidorus vel vt
alijs. 24. vel. 29. vel. 39. sicut ex supradictis patet. Cum vero Vincentius ponat
ab adam visq; ad xp̄m fm computationē hebraicaz annos. 3963. pat et q̄ sub-
tractis inde annis. 1656. quos ponit pro prima etate visq; ad dilutiuū remanet
fm eius computationē a dilutio visq; ad xp̄m anni. 2307. Et sic discordat a co-
putatione alfonsi que dictā computationē excedit de annis. 795. vel circiter.
Et dixi circiter propter fractiones quas hic omitto exprimere. Unde manife-
ste patet q̄ computatio Bede quā sequit̄ ecclesia multo magis propinqua est
computationi alfonsi: videlicet de annis. 654. vel circiter. Quapropter videtur
melius esse sequenda q̄ computatio vincentij. Maxime quia facilius potest
concordari cum computatione alfonsi per modū supra tactuz videlicet per sy-
nodochen: quis Beda annos integros sine fractionibus numerat. Alfonsus
vero annoꝝ fractiones non omissit. Quia ergo astronomice considerationes
que motus et coniunctiones octauae spere stellarū et planetarū demonstrant: in
talibus computationibus debent (ut videtur) obtinere principatū. Ideo alfonsi
computationē sequar in sequētibus cōsiderationibus: que erunt de magnarū
coniunctionū temporib⁹.

 Eratū decimū verbū. Ad annoꝝ mūdi computationē volētibus
magnaꝝ tpa cōiunctionū adaptare: opus est cōiunctionū d̄ram
precognoscere. Scendum est igit̄ q̄ fm aliquorū moderniorū
astronomoꝝ opinionē duplex est planetarū coniunctio. Una est
superior que est triū planetarū superioꝝ. Et alia inferior que est
quatuor inferioꝝ planetarū. Coniunctio vno superior est quadruplex
maxima: maior: minor et media. Coniunctio maxima est quādo cōiungunt̄ tres
planete superiores, scilicet saturnus: iupiter et mars. Coniunctio maior est saturni cum
ione. Minor iouis cū marte. Media saturni cū marte. Magna autē cōiunctio
est saturni et iouis in principio arietis que fit ī. 960. annis semel. Et fm alii unaꝝ
sunt et astronomos antiquos dicebat maxima: ut noteui in tractatu de legibus

z sectis: qd patet etiā p alkabiciū dīa quarta sui introductorij. vbi dicit qd mai
or ex omnibz cōiunctionibz est cōiunctio saturni z iouis in inicio arietis. Secunda
vō eoz cōiunctio vt ibidē ait: est i inicio vniuersitatis triplicitat. Et hoc in . 140.
annis. Tertia cōiunctio enī in vnaqz triplicitate duodecies. i. faciūt i vnaquacg triplici
tate. 12. cōiunctiones. Deinde mutat eoz cōiunctio ad triplicitatē que hāc suc
cedit. Tercia cōiunctio est saturni z martis i inicio cancri: que fit in oibz . 30. an
nis. Quarta vō cōiunctio fin alkabiciū est saturni z iouis in uno quoqz signo se
mel que fit in oibz . 20. annis. Sed qz circa magnas cōiunctiones nra versat in
tentio: de medijs z minoribz cōiucionibz superiorum planetarū de varijs quoqz tā
ips: p qz inferiorum planetarū cōiunctionibz: nihil hic ampli dicturi sumus: qz illo
rū multitudine maiorē regrit tractatū. Juxta doctrinā ptolomei in centiloquio
verbo. 51. vbi ait. Nō obliuiscaris. 120. cōiunctionū que sunt in stellis erraticis
In illis enī est maior scia eoz que fiunt in hoc mūdo z ē. Et ibi haly illarū cō
iunctionū dīas breuiter annotauit.

Ciartū decimū verbū. Magnarū cōiunctionū significaciones hic
cōuenienter est breuiter explicare. Nā cū dicat ptolomey vbi statim
allegatiū est quod in illis. 120. cōiunctionibz est maior scia eoz que
fiunt in hoc mūdo: in magnas cōiunctiones quas p̄dirim: repe
rim: maioris efficacie fuisse ad maiores mutationes in hoc secu
lo factas. Nā cōiunctiones illoꝝ superiorum planetarū sicut ait mes
habili significat res maximaꝝ: z maxime mirandas ppter tarditatē motꝝ eoz
Et i hoc cōcordat oēs astronomi. qz nūqz fuit aliqua istarū cōiunctionū: sine ali
qua magna z notabili mutatione i hoc mūdo. Quibz cōcordat aristoteles in li
bro de nā z p̄prietatibz elemētoꝝ. vbi ait. Qꝝ anni vbertas z sterilitas fituit per
stellarū mutationē in signis diuersis sup climateda septē. Et mortalitates gen
tiū p̄teritarū: z regna vacua fiūt apud cōiunctionē stellarū duarū sañj z iouis:
p eoz enī p̄mutationē de triplicitate ad triplicitatē accidunt accidēta magna
Sed in spāli loquendo de cōiunctione maxima triū superiorum dicūt astrologomi q
si illā aspercerit sol: illa significat nouas sectas z regnoꝝ mutationes z destru
ctiones aliquoꝝ climatiꝝ p magna pte z significat phiam. Et si isti tres plane
ti cōiuncti fuerint in casibz suis significabit siccitatē z sterilitatē nisi sint fortuna
ut innuit Albert in de natura z p̄prietatibz elemētoꝝ: Et euénit effectū fin cō
uenientiā fortitudinis eoz: vñ si fuerit illa cōiunctio i signo igneo significabit ter
re sterilitatē. Si i signo aqueo: pluviarū mltitudinē. Si i signo aereo: vētorum
fortitudinē. Si i signo terreo: frigoris supfluitatē. Et si fuerit cōiunctio in signis
masculinis: sigt decremētū aīaliū masculinoꝝ. De cōiunctione vō marima satur
ni cū ione i principio arietis dicūt q̄ sigt res sectarū nouarū. Et si iupitē fuerit for
tior significabit bonū. Et si saturnus fuerit fortior: significabit maximū decremē
tū z tribulationes. Et si illa cōiunctio fuerit i signis igneis: sigt terre siccitatē z ste
rilitatē: z sit fit i signis aereis: sed i signis aquaticz sigt inundationē aquarū z
pestilentiā nisi fuerit impediti. De significatiōe sūt illarū cōiunctionū transeo ḡs

brevitatem. Et quod iste magne coiunctioes magis ad propositum pertinet eo quod magis pos-
sunt applicari ad dictam philosophiam et mutationes sectas et eius admiranda reper-

Nerbitur quatuordecim. Magna est coniunctionum quae fuerunt a diluvio tempore nu-
merum possumus a posteriori veraciter calculare. Hoc enim data certa
radice faciliter fieri poterit per supposita ultima coniunctione trium superiorum
planetarum quae finis astronomos fuit anno Christi 1345 die marci 24.
in. 19. gradu aq[ua]rii vel p[ro]p[ter]ea quod coniunctio finis leopoldi aq[ua]s diminuit
et virtualia generat et ex sequenti pestilentiā fuit maximā ut patuit per effectum eius
cuationis getium et regnorum et climatum varijs. Alioquin plurimum malorum sequentium
quorum usque nūc remanent vestigia. Ab hac igit[em] coniunctio possumus a posteriori com-
putando. scilicet retrosum procedentes coniunctiones filios calculare: quod sic ostendit. Nam si iū-
ctis annis a diluvio usque ad Christum cum annis a Christo usque ad coniunctionem predictam per
a diluvio finis alfonsum usque ad eam fuerit anni 4446. menses 20. dies 12. mihi 30. viii
manifeste sequitur quod si hec coniunctio fuit in octavo. 224. annis ut aliquantum sequentes tabu-
las prophetacij iudei. Hoc sūdamēto (exempli gratia) per supposito: facile erit calcula-
re quot tales coniunctioes usque ad diluvium processerunt. Et similiter possent calculari ille-
cū fuit anno diluvium: et significari per quod annos a principio mundi fuit prima talis coni-
unctio: si de illorum annorum numero esset nobis certitudo. Sed non habemus etiam certā
coniunctioem isti computatiōis propter dissonātiā opinionū de annis a principio mundi
seu radicē isti computatiōis propter dissonātiā opinionū de annis a principio mundi
usque ad diluvium. Sed hic diligenter aduertendū est quod hinc finis aliquantus astronomos inoder-
nos predicta triū superiorum planetarum coniunctio dicunt maria propter planetarum coniunctem
tiū pluralitatē. Tunc finis antiquis astronomos coniunctio saturni et iouis in principio
arietis simili dicitur maria propter effectum quod fuit magnitudine. Est enim maria per rerū
significatio magis quam alia predicta: sicut omnes concordat astronomi. Unus respectu illius
marie in capite arietis quod fuit in 960. annis. Aliae coniunctiones saturni et iouis dicuntur
magine: maiores et medie sicut notat alkabici vbi supra. Et ut in palegato tracta-
tu de legib[us] et sectis plenius expressus est. Quibus concordat leopoldus quod aliquantus astrono-
mos suos compendiose recollegit. Nam in quarto tractatu sui introductorij ita scribit
Generales et maiores mundi alteratioes et mutationes scientes per coniunctioes saturni
et iouis in capite arietis in 960. annis: et hec fuit eius in superiori tractatu maria est in
mundo. Et sequitur mutationem in sectis et in regnorum. Secunda est coniunctio eorum in 240. an-
nis finis mutationem eorum de una triplicitate in aliis: quod etiam magna alterationem in mun-
do fuit. Tercia est coniunctio saturni et maria in 30. annis in inicio canceris ubi est sa-
cra fuit debilitas et casus martis. Quarta est coniunctio saturni et iouis in 20. annis quod fuit
duodecies in 240. annis: hec ille varijs in locis scripsit: multaque alia quod ad propo-
sitiū possent induci. Sed ista primum sufficiat. Ex quibus oib[us] colligitur quod valde vide-
re. Et ab illa sicut super tactū est a posteriori retrosum computando procedentes ei filios
coniunctioes numerare. quod si ea per se nota etiam: et ad ea historias applicemus iuenie-
mus perfecto circa hunc tempore magnas et mirandas mutationes in 8 seculo cuenisse.

Erbū sexūdecimū. Per predictā cōiunctionū majorū calculatio-
nem a posteriori: nō possumus annos ab origine mundi certim
dinaliter verificare: nec circa hoc opinionū dissonantia cōcorda-
re. Hoc manifeste patet quia sūm peripateticos qui mūduz a pte-
ante z a parte post perpetuū; opinant magnarum cōiunctionum
inuētio nihil agit ad mūdi etatem numerādam. Scđm vero eos
posteriori calculari anni qui fuerunt a principio mūdi usq; ad primam cōiun-
ctionem maximā: nisi data certa radice pro computationis fundamento: sicut
supratextū est. Utrū aut a priori possit prima cōiunctio inueniri: z per hoc mūdi
etas a suo principio calculari z veraciter certificari: deinceps probabiliter tēta-
re magis q̄ certitudinaliter tractare proponim⁹.

Ecīmūseptimū verbū. Multū videt difficile magnarū cōiunctio-
nū calculationē a priori ad annos mūdi certitudinaliter appli-
care. Applicatio enī harū cōiunctionū pōt adhuc dupliciter cōr-
derari. Unus modus est a posteriori: alius a priori. Prim⁹ proce-
dit ab ultima cōiunctione ascēdēdo ad precedētes. Secūdus aut̄
a prima cōiunctione descēdēdo ad subsequētes. Prim⁹ vero mo-
dus est facilior ut ex predictis patet. Secūdus aut̄ difficilior: ut ex sequētibus
manifestū est. Nā iste modus pcedēdi p̄supponit pro fundamento figurā celi: z
dispositionē planetarū que sunt i mūdi principio: z inde calculat primā cōiunctio-
nē z ex illa ceteras. Sed illud fundamētu est multū incertū: z marie qz circa B
magna est varietas opinionū. Debrei nāq; in egnocchio vernali dicit munduz
factū esse. Arabes v̄o i solsticio estivali. Egyptij aut i egnocchio autūnali. Et ro-
mani i solsticio hyemali sicut superi⁹ notatū est: vbi de anni principio agebatur.
Difficile ergo est certitudinaliter scire: que istarum opinionū sit verior. Illā m̄
hic psequar: q̄ apud astronomos cōiter obseruat. Et hec est opinio hebreoz.

Erbū decimūoctauū. Occasione difficultatis p̄missē utile videtur
de creatione luminariū z eoz primitiva dispositione: opinionem
theologoz z astronomoz discutere. Et it a capite. i. a prima mū-
di die sumamus erordiū. Sciendū est q̄ doctores theologi z spe-
cialiter Augustinus de prima luce: que prima die facta legit. Et
guilhelmus altissiodorei. in secūda parte sūme sue prosequit. Sed de his tres
solū tāgere pponim⁹: que magis ad ppositū p̄tinere vident̄: prima igit̄ questio
est: qualit̄ illa lux faciebat die z noctē. Et hic est duplex mod⁹ dicēdi vnu sūm
doctores grecos: videlicet damascenū z basiliuz. Alius sūm latinos. Illi enim
dixerūt q̄ lux illa seu nebula lucida emissione z cōtractione radioz suoz diez
z noctē faciebat: hoc aut̄ dicebat esse i p̄tate ipsi⁹ lucis: nō p̄ virtutē p̄priā sed p̄

ceptionē dīniā. Lui⁹ sitre pōte factū est in passione dñi qñ sol dicit⁹ obscurat⁹
fuisse: nō dīnē natura sed dīnō p̄cepto. Et sic intellexerūt doctores greci
fuisse in illo primo triduo. Alius est mod⁹ dicendi s̄m doctores latīnos quem
Beda t̄ alij expositores cōiter sequunt̄: qz sicut dicit bonauētura sup secundū
st̄ierū dis. 13. h̄ic mod⁹ videt⁹ esse rōnabilior: t̄ virtuti naturali p̄ primis: videt⁹
q̄ lux illa noctē t̄ diē faciebat suo motu t̄ revolutionē: sicut postea sol fecit sua
actione. Nā lux illa intelligit facta fuisse vbi nūc est sol: t̄ ex illa formatus cre-
dit⁹ esse sol: t̄ ita quodāmodo solis filitudinē in distinctionē diei t̄ noctis ha-
buisse estimat̄. Et hic mod⁹ pbabili⁹ sustinet̄. Sed hic ori⁹ secūda questio: quia
si lux illa p̄ suū motū faciebat diē t̄ noctē cū ipsa fuerit ante p̄ducta tanq̄ mo-
ta: sequit⁹ q̄ ipsa fuerit p̄ducta añ omnē diē: ergo ipsa nō fuit opus prime diei.
Si vero dicas q̄ simul cepit esse illuminare t̄ moueri: querit⁹ vbi primo incepit:
Aut enī ex oriēte: aut ex occidēte: aut ex aliquā alia parte celī. Si ex oriēte er-
go videt⁹: q̄ primo fuerit mane t̄ postea vesperū. Et hoc est contra scripturam
q̄ dicit: vesperē t̄ mane d̄les vñ⁹. Si ex occidēte ḡ videt⁹ q̄ lux cepit in occasu:
qđ est incōueniēs. Si in aliq̄ p̄te alia vt in meridie: tūc videt⁹ q̄ ille dies nō ha-
buerit. 24. horas: qđ est cōtra expositores. Et iō quō est vbi lux illa primo fa-
cta fuerit: t̄ qualiter inde diē t̄ noctē fecerit. Ad quā q̄stionē ibidē r̄idez Bo-
nauētura. Qd̄ formatio illi⁹ lucis fuit opus prime diei. Non qz prima dies iñaz
lucē p̄cesserit: sed qz simul incepit dies cū luce. Quānis enī motus rei sequat̄ eē
rei s̄m nām: tñ duratione p̄t simul cū mobili incipe. Et querat⁹ vbi lux illa ince-
perat moueri. R̄idez vbi facta fuit. Sed de loco vbi facta est due fuerūt opi-
niones. Quidā enī dixerūt q̄ lux illa facta est in meridie dupliči rōne. Prima
galux illa primo faciebat vespe t̄ mane sicut dicit scripture: ergo videt⁹ q̄ pri-
māt̄ tenderet ad occasum: q̄ redieret ad ortū: Allia rō est: qz dei pfecta sunt opa.
Et ideo diē t̄ luce fecit in sua plenūdine: t̄ iō in meridie. Et hoc videt⁹ sentire
beda t̄ alij expositores qui dicūt primū diē plena luce cepisse. Et si obijciatur
q̄ tunc a principio diei vscq̄ ad mane nō fuerūt. 24. hore. Respondēt q̄ sex ho-
terie. Et postea sexta hora q̄ est in numero pfecto facta est lux qđ est corp⁹ per-
fectū in sui natura in plena t̄ pfecta irradiatiōe videlicet in meridie. Et cū eēt
tūc temp⁹ equinoctiale vscq̄ ad occasum fuerūt sex hore. Et postea vscq̄ ad ortū
sequētis diei fuerūt. 12. Et sex p̄cesserāt ante formationē lucis post creationē
celi t̄ terre. Et ita fact⁹ est dies nālis perfectus t̄ integer. Allia opinio est q̄ nō
fuerit mora t̄pis interiecta inter creationē t̄ distinctionē: sed statim post crea-
tionē celi t̄ terre p̄duxit dñs lucē. Ita q̄ posteri⁹ nā: sed simul duratione. Sed
dicūt q̄ lux illa cepit in oriēte t̄ sua revolutione pfecta: tendēdo ab eodem
puncto in idē fecit diē nālē. Et hoc videt⁹ hugo in libro de sacramētis sentire,
t̄ istud videt⁹ satis pbabile: vt ibi cepit lux illa in die primo vbi condit⁹ est sol.

in die quarto. Tradit enim sol quarta die cōditus fuisse in oriente et nō in meridiā die et luna ioccidēte. Et si obijciat q̄ prius ergo debuisset scriptura dixisse: factū est mane et postea vespe. Dicendū q̄ sicut tangit magister suā in dis. Pallego dicit tñ diei iniciū: sed noctis cōsumationē. Et quia in prima lucis formatione nō pcessit nox. Ideo dī dies illa cepisse a plena luce: ac si fuisset i meridie. Nō ergo dī fecisse prius mane: qz nō pcesserat nox: sed prius vespere: qd est finis diei: et postea mane qd est finis noctis: qz prius fecit diē et postea noctē. Unde finaliter cōdudit pdictus doctor: q̄ tam hic modū dicendi q̄ pcedēs satis est probabilis. Nec est facile discernere quis eoꝝ plus habeat veritatis. Ideo quicq; istorū modoꝝ dicat nō est facienda magna vis. Sed tñ hec ideo ex varijs doctoris theologoz sententijs recitauit ut appareat: qd ab eis astronomoz cōis opinio nō discrepat: sed in trib⁹ concordat. Primo in astronomica rōne distinctionis diei et noctis et. 24. horarū in motu illi⁹ lucis: q̄ primis trib⁹ diebus supplet vicez solis. Scđo q̄ illa lux et sol (q̄ eidē successit) conditi sunt in egnocchio. Tercio q̄ sol cōditus est in plena luce. Et sūm aliquos theologos in meridie. Et hec cōis oīm astronomoz opinio. Ideo incipiūt diē cōputare a meridie: qz tūc est soli rūt: ut greci a mane in mane: qz tūc primo apparet sol. Hebrei a vespere qz tūc incipiūt solēnizare. Epiani a media nocte: qz tunc nat⁹ est xp̄s. Versus. Mane diē greca gens incipit astra sequētes. In medio lucis iudei vespere sancta. In choat eccl̄ia medio sub tpe nocti. Sed restat tercia difficultis q̄stio de primitione: et hoc est qd in hoc passu querit Augustin⁹ utrū luna creata fuerit prima vel plena: quā questionē psequit̄ dictus altissiodorensi. vbi supra: et eandēz tāgit glo. ibi siant luminaria et. vbi allegās Aug⁹ ita dicit. Luna post equinoctium vernale vespere plenaq; pcedēs pascalē terminū facit. Que regula usq; hodie viget de qua cū querat an plena vel prima facta fuerit. Respondēdū est deū; quoracūq; fuerit pfectam fecisse: qz (ut aiūt) nō decebat deū illa die aliqd imperfectū facē. Alij dicūt q̄ luna prima facta sit nō .4. qz nemo sic incipit numerare. Si tñ deū aliqd imperfectū fecisse dicat reprehēsibile nō est. Qd enī ab illo inchoatū est ab illo et nō ab alio pfectū est. Credit̄ etiā ideo plena facta qz verba 70. interptū sīchabent factū cū inchoatione noctis qd sit cū plena est. Ex que glo. patet qd de hac q̄stione duplex fuit opinio et vtrāq; tetigit Aug⁹. ij. li. de tri ni. Ibidē finalit̄ ita cōcludēs. Ego aut̄ medi⁹ inf̄ istos ita sum ut neutrū afferā Sed plene dicā siue primā siue plenā lunā de fecerit fecisse pfectā. Pro cuius q̄stionis ampliori declaratione Sciēdū est q̄ cū luna in principio creata fuerit sī materia informi qz sc̄ facta sunt celū et terra. Ipsa inde quarta die facta est i sua pfecta specie atq; plenitudine: qz cū dei perfecta sint opera: vt dicit scriptū.

ra. Indecens fuisset deū nūc eam imperfectā creasse. Et ideo sūm qđ ait Augustinus. Ipsiā tūc facta est in plenitudine essentie & plenitudine luminis accidētalis quā semp̄ habet a sole quātū in se est quādō nō est eclipsis: lic̄z quīq; nobis apparet corniculata: Et iō probabilitē dicere possim⁹ eam nō fuisse creatā plenā illa plenitudine vſitata apud nos. Et sūm hanc viā vt dicit altissimodorem, patet solutio ad obiecta opinionis aduerse. Quare cedimus qđ luna facta est in plenitudine speciei: l̄z nō in plenitudine luminis accidētalis quo ad nos. Nec sic est indecēs deū aliqd imperfectū facere: cū ei⁹ solius sit imperfectio pſectionem addere. Nec etiā obuiat qđ dicit textus lumina facta inde in inchoatione noctis quo tpe nō apparet nisi cū est plena: ppter qđ dicūt eā in plenilunio esse factā: Nā sūm eū qđ dī in inchoatione noctis: sic est intelligendū. i. in principatu: qđ innuit greca trāslatio que habet archin vbi habem⁹ inchoationē & interptatur grecum illud principatus. Hec de pñti qſtione ex tantoz theologoz dicens collegi vt notescat qđ a probabilitori eoz sūia nō discordat cōis astronomoz opiniō: q̄ ponit lunā nec primā nec factā fuisse: sed quartā vt patebit.

Aerbū decimūnonū. Presupposita cōi tam theologoz & astronomoz opinione qđ mundus creat⁹ est in egnocchio vernali sole existente sub ariete. Et ex hoc cōsequēt primā alioz planetarū dispositionē (quā vocāt figurā seu faciē celi) possim⁹ describē. Pro cui⁹ figure declaratioē p̄mitēda est sūia Albumasar & sui translatoris hispalensis in introductorio ad sciam iudicioz astrooz vbi tractatus. v. in dīa. viij. sic ait. Lūc⁹ scirem⁹ domos in quibus exaltant̄ planete & fortitudinē vniuersit̄ eoꝝ in eodē signo volum⁹ scire terminū grad⁹ exaltatiōis vniuersit̄ planete i signo. Rediuim⁹ itaq; ad B. qđ dixeram⁹ i tractatu. iij. Qz incep̄tio ex diuisione esset a sole: & ex medio diei & inicio ariet̄: & ex luna eq̄litat̄ & ex medio celi: qz sol ascēdit dū ingredit arietē & incipit dies aumētari & dies est cā noctis: & medi⁹ dies est fortior t̄pib⁹ diei. Nā & ascētiones & ortus ascēdētis mūdi sup eos. In loco aut̄ linee equalitatis signoz ascētiones medij celi eoꝝ sūit motus: & p̄ filēm ascētione circuli signoz in linea egnocchiā sit mot⁹ signoz in medio celi totius mūdi. Et sūr grad⁹ exaltationis planete est omnimode p̄ rūmū esse. Ob hanc itaq; cām facta est incep̄tio diuisionis ex loco circuli directi: & ex medio celi sup lineā equalitatis. Et iam notaūm⁹ qz cū fuerit primū minutū arietis i medio celi sup lineā eq̄litatis erit primū minutū canceri ascēdēs. Iōq; dixerūt antiqui qz cācer sit ascēdēs mōdi Et est diguū vt sit ascēdēs initio incremēti mūdi grad⁹: in q̄ cōfortat̄ iupit̄ ex cancero. hec ille. Ex quib⁹ habem⁹ fundamētū describēdū figurā astronomicaz ad tempus incep̄tiois mūdi. In qua sic procedem⁹: p̄mo ponem⁹ primū gradū cācri ascendens mundi. scđo p̄mū gradū arietis pro medio celi: tertio p̄mū graduz cap̄corni pro septima domo & primū gradum libre pro angulo terre.

Et hi vocantur quatuor cardines: sed quatuor domus angulares. Deinde possemus
nem domos succedentes videlicet secundam undecimam et quartam et octauam. Secunda erit
3. gradus leonis. 11. erit. 27. thauri quinta erit. 27. scorpionis. Octaua erit. 3. aq
27. sagittarii. 9. erit. 23. piscium. 12. 7. geminorum. Postremo ponemus planetas i eo,
nam qui in locis earum exaltationum ponendi sunt ut seques tabula declarabit. Sa
turnus ponitur in aquario in domo sua: alias in gradu sue exaltationis. 21. Iupiter
ponitur in sagittario vel in piscibus: sicut aliquos qui dicunt quod ibi magis gaudet i domo
sua in gradu sue exaltationis. 28. Mare i scorpiione in domo sua in gradu
sue exaltationis. 28. Sol in ariete in gradu arietis sue exaltationis. 19. Caelum
in tauru in domo sua in gradu sue exaltationis. 27. Mercurius in domo sua in
geminis in gradu sue exaltationis. 15. Luna in thauro in gradu sue exaltatio
nis. 3. Caput draconis in geminis in gradu sue exaltationis. 3. Cauda draco,
in sagittario. in gradu sue exaltationis. 3. Ex premissis patet primo quod sol et lu
na non fuerunt creati in coniunctione vel oppositione seu plenilunio. Sed luna
quarta vel quasi. Et ad hoc videtur congrua convenientia: quod cum de illa luce quod pri
ma die facta est: sol et luna postea quarta die facti dicantur: verisimile videtur quod
tunc in eadem habitudine adiunxitur fuerint: in qua fuissent a prima die in coniun
ctione creati extitissent. Secundo patet quod venus et luna erant in eodem signo
videlicet in thauro. Tercio patet quod luna transiundo per caput draconis coniunge
bat mercurio in signo geminorum. Et hec fuit prima coniunctio mundi secundum presen
tem figuram: deinde cum alijs planetis coniungebatur usquequo applicabatur ad sole
m quod fuit. 27. die vel prope ab ipso creatione. Unde sequitur quod hec prima lu
nus: alias non fuisset. 30. dierum. Quarto patet quod in hac figura non ponitur mer
curius in domo sua in virgine: in qua dicitur gratulari et gaudere: sicut ponuntur alijs
planete in suis dominibus principalibus: sed in geminis: quia mercurius non pot
est distare a sole per duo signa: cuius oppositum dicunt aliqui afferentes ipsum crea
bunt ex subscripta figura.

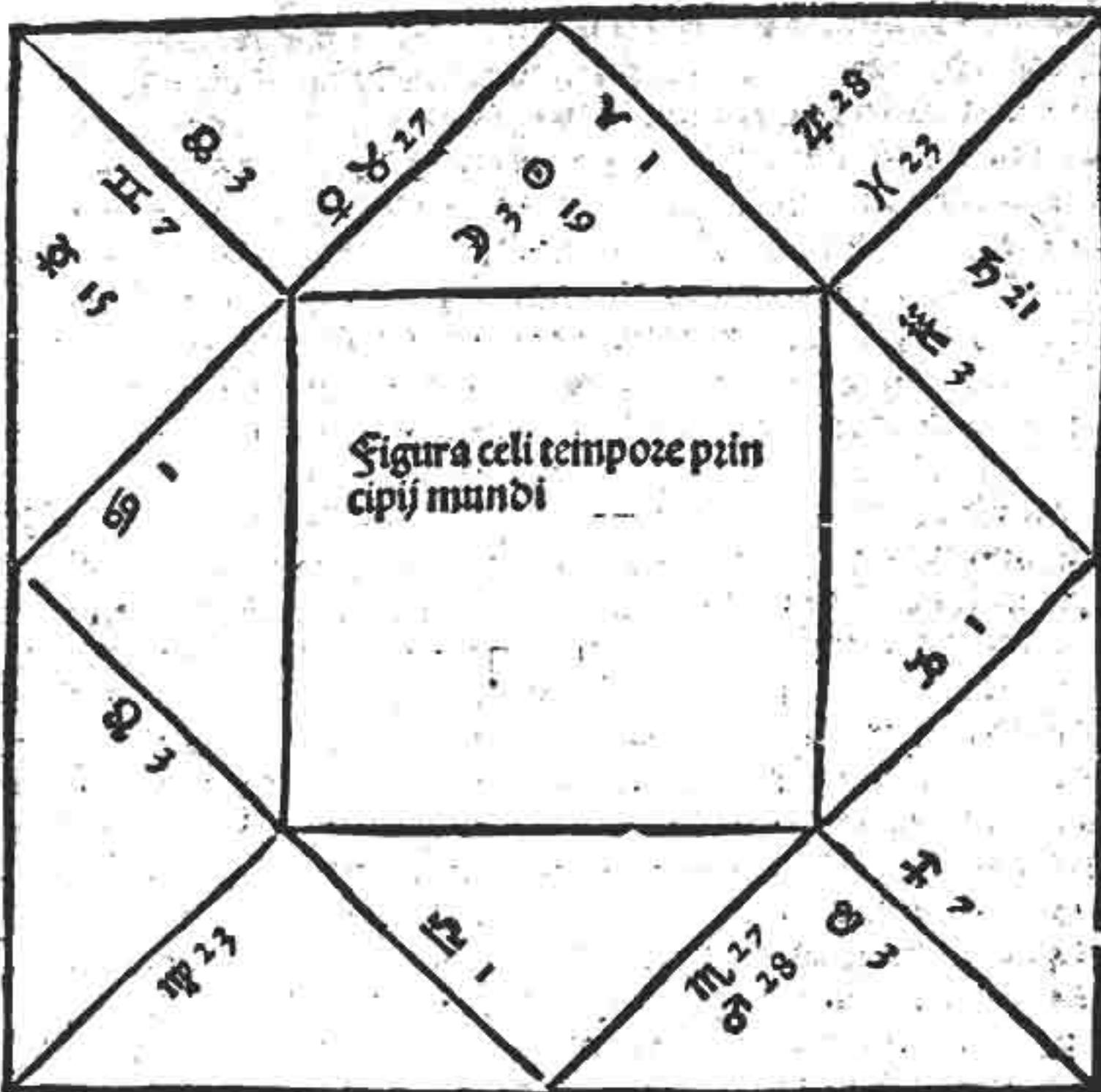

Figura celi tempore prin
cipij mundi

Erbum vicesimū. Supposita premissa figura celi per eas a priori possumus primam coniunctionem maximam significare: et a posteriori per tabulas astronomicas unam aliam coniunctionem similem inuenire: et ex eis per aliorum huiusmodi coniunctionum calculationem legitimā: verum numerum annoꝝ mundi seclusa opinionū variarum dissonantia certitudinaliter concludere: hoc vltimū verbū tria principaliter contenta continet: quorum tertium facile est duabus primitis suppositis: sed in illis est magna difficultas: non vnius hominis: sed plurimorum peritorum iudicio terminanda: nam sicut supra dictū est: valde difficile vides predictam figuram celi et per consequens coniunctiones per eam signandas certitudinaliter verificare. Et ideo hic nō procedemus sīm calculationes equatae et precisam: sed veritati propinquam: quorundam astronomorum opinionem satis probabilez inseq̄entes. Prima igitur coniunctio maxima saturni et iouis in capite

arietis sicut eos fuit anno a principio mundi. 320. vel circiter: et hanc sim figuram
predictam a priori probare nituntur: quia in minori tempore Iupiter qui est satilio velocior
non potuit ad predictam conjunctionem satni pervenire ut patet compando eorum
cursus adiuvicem. Quod etiam confirmant per considerationem minorum conjunctionum
et dicunt fuisse. 16. in numero conjunctiones huiusmodi: quae primam ponunt in piscibus
in scorpione: tertiam in cancer: quartam prope ultimum arietis gradum: quintam
in sagittario: sextam in leone: septimam in thauro: octauam in capricorno: nonam in
virgine: decimam in gemis: undecimam in aquario: duodecimam in libra: tredecimam
in cancer: decimam quartam in piscibus: quindecimam in scorpiione: sedecimam in leone:
per quos sim eos secuta est illa conjunction in primo gaudio arietis vel prope infra. 6. gradus
conjunctiones predicte: cum unaq[ue] in 20. annis fiat. Secunda maxima conjunction fuit a
principio mundi. 1280. vel prope: et hec presumpta illa prima sicut oes sequentes clare
probatur per additionem. 960. anno ad conjunctionem maximam precedentem. Tercia
ergo fuit anno. 2240. vel circiter: et hic excludo a posteriori illud quod Arabs astro-
nomus dixisse repperit ante diluvium per spaciis duorum annorum vel circiter fuisse
unam conjunctionem magnas satni et iouis in ariete: unde probabile videtur quod hec fuit
specialis causa diluvii in quantum ad talis effectus causa naturalis currere potuit ut
supradictum est. Quarta conjunction maxima fuit a principio mundi anno. 3200: diluvio
anno 958. vel prope. Quinta fuit anno mundi. 4160. a diluvio anno. 1918. vel circiter.
Sexta fuit anno mundi. 5120. a diluvio anno. 2878. vel prope: et hec fuit ante Christi
incarnationem annis circiter. 225. Septima fuit anno mundi. 6080. a diluvio. 3838.
vel circiter: et hec fuit anno post incarnationem Christi. 735. vel prope. Sic ergo in summa
fuerunt a principio mundi usque in presentem annum Christi. 1414. septem conjunctiones marie
et Christi incarnatione. 1693. vel circiter: et hanc non solum a priori per viam predictam
dicunt esse probatam: sed etiam a posteriori suffcienter posse probari ex tabulis astro-
nomicis per calculationem legitimam: et sic sim eos ambe vie a priori scimus et a poste-
riori in seiniuicem concurrunt: et exorditer conveniunt: quibus presumptis manifeste
excluditur quod ab incio mundi usque ad diluvium fuerunt anni circiter. 2242. et in hoc
verificatur computatione sicut. 70. interpreta quae seguntur ecclesia. A diluvio vero usque ad
XPM sim computationem Alfoncij ut supra patet fuerunt anni. 3101. menses. 10. dies
12. et 30. minuta quod sunt minuta diei et valent dimidiis diebus: et in hoc exordiet cum
Albumasar: et sic a principio mundi usque ad XPM fuerunt anni. 5343. cum uno anno
imperfecto et quasi incompleto ut supra patet: et in hoc non verificatur: sed corrigenda est
computatione Bede et aliorum quos vulgariter seguntur ecclesia in aliquibus particularibus
locis: et in predicta tam a priori quam a posteriori annorum mundi computatione usque
ad XPM exordiant maxime conjunctiones finitae ut patet cuiuslibet veraciter calculu-
lanti: in qua tamen calculatione non est pretermittendum quod anni predicti ante diluvium
non fuerunt cum precisione adequare: sicut anni post diluvium per Alfontium.

Licit autem fuit Leopoldus generales et maiores mundi alteratioes et mutationes sciant: non solum per predictas coniunctiones saturni et iouis in capite arietis in .960. annis: sed etiam per coniunctiones eorundem fuit mutatione de una triplicitate in aliâ in .240. annis: et per coniunctiones saturni et martis in oibus: 30. annis: propter quod de istis coniunctionib[us] ad confirmationes premissorum aliqd hic dicere utile videtur: quia consignatis aliquib[us] earum a posteriori retrosum procedendo: potest consil[r] ficut supra per coniunctiones maximas annoz mundi verificatio reperiri: tñ breuitatis causa de his supsedimus: et hunc calculandi laborez alijs relinquimus: nobis requiem et finem huic operi imponentes.

Pecumq[ue] viginti vba ad duo dubia in plogo huius opis proposita sat: ut mihi visum est r[er]issima non diffinitiue determinando: sed disputatiue ingrando posuimus: nam tante rei determinatio maius examen regreret: unde valde expediens videref q[uo]d eccl[esi]a auctoritate concilij generalis vel summi pontificis plures peritos theologos et astronomos ad hoc committeret ut ex auctoritatina eccl[esi]e declaratione et determinatio in permissois decor et confirmatione fidei sequerentur et tolleretur occasio scandali eoz qui detrahunt catholice veritati et impropter discordias que inter hebreos et .70. interpres scriptorum catholicos doctores in annoz mundi computatione repitut. Mihi aut sufficit ad tante artificij utilitate inventionis viam alijs probuisse: et occasione dedisse subtilius indagandi: ideo videoz mihi debitum huius exigui opis adinuante domino exoluisse. Quib[us] autem partu vel quib[us] numerum est mihi ignoscant. quib[us] vero satis est: non mihi: sed deo in euc[on] gratias gratulantes agant: cui fit honor et gloria in secula seculorum Amen.

ExPLICIT tractatus de concordantia theologie et astronomie a domino. P. cardinali cameracei. compilar[us] et completus in ciuitate Coloniensi anno Christi. 1414.

¶ Prologus et divisio operis sequentis.

Dis tractatu nostru de concordantia astronomie et theologie hunc secundu[m] de cordia astronomice veritatis et narratione historice superaddere decreuimus. Quia vero ibi generaliter diximus q[uo]d maximarum coniunctionum tempora nouerimus ad ea historias applicantes: inueniēmus circa h[ab]modi tempora magnas et mirandas alteratioes et mutationes in hoc scilicet evenisse. Ideo nunc hoc specialiter ponimus declarare: non quidem historiam oimodam texendo: sed notabiliora historiarum gesta et cronicarum tempora coniunctionibus adaptando. Ad evitandum autem confusione[m]: hoc opus .64. capitul[us] distinguemus.

- Brevis recapitulatio de coniunctionibus saturni et iouis primi tractatus
capitulum primum.
De tribus coniunctionibus maximis. capitulum. iiij.
De generationibus ade. capitulum. iiij.
De generationibus caym. capitulum. iiiij.
De generationibus seth. capitulum. v.
De generationibus noe et causis diluvij. capitulum. vij.
De archa noe et diluvio. capitulum. vij.
De dispersione filiorum noe post diluvium. capitulum. viij.
De turri babel et divisione linguarum. capitulum. ix.
De regno assiriorum. capitulum. x.
De generationibus sem. capitulum. xi.
De quarta coniunctione maxima: et de abraham. capitulum. xiiij.
De notabilioribus gestis abrahe. capitulum. xiiij.
De generationibus abrahe ysaac et iacob. capitulum. xiiij.
De morte abrahe et ysaac et ortu ioseph. capitulum. xv.
De quibusdam hic incidentibus. capitulum. xvij.
De morte moyse et circa id tempus gestis. capitulum. xvij.
De captiuitate troye et postea gestis. capitulum. xix.
De quinta coniunctione maxima: et regno hebreorum: et edificatione templi. ca. xx.
De regno romanorum. capitulum. xxij.
De captiuitate iudeorum. capitulum. xxij.
De regno persarum: et reedificatione templi. capitulum. xxiij.
De mutatione regni romanorum. capitulum. xxiij.
De regno alexandri magni. capitulum. xxv.
De destructione regni persarum ab alexandro: et eius morte. capitulum. xxvij.
De coniunctione maxima: et bello romanorum et certhaginensium. cap. xxvij.
De fine regni macedonum: et machabeis. capitulum. xxix.
De innovatione regni iudeorum. capitulum. xxx.
De persecutione iudeorum a romanis. capitulum. xxxij.
De imperio romanorum: et iulio cesare. capitulum. xxxij.
De octauiano augusto. capitulum. xxxij.
De destructione regni iudeorum. capitulum. xxxij.
De destructione egypti. capitulum. xxxv.
De herode et eius crudelitate. capitulum. xxxvij.
De christi nativitate. capitulum. xxxvij.
De tyberio cesare. capitulum. xxxvij.

De incidentibus circa hec tempora. capitulum. xxxix.
De cayo cesare. capitulum. xi.
De claudio & petro apostolo. capitulum. xii.
De nerone & eius crudelitate. capitulum. xiii.
De vespasiano & de indeorum destructione. capitulum. xlii.
De recollectione annorum sive Eusebium. capitulum. xliii.
De recollectione annorum sive Hieronimum. capitulum. xlv.
De recapitulatione quattuor principalium regnum. capitulum. xliiij.
De distinctione revolutionum saturnalium. capitulum. xliii.
De declaratione premissorum. capitulum. xliii.
De lege christianorum. capitulum. xlii.
De dyocleiano & christianorum persecutionibus. capitulum. l.
De secta sarracenorum. capitulum. li.
De septima coniunctione maxima & circa eam gestis. capitulum. lii.
De decem revolutionibus saturni a tempore machometi. capitulum. liii.
De gestis circa dictam coniunctionem. capitulum. liii.
De gestis post dictas revolutiones. capitulum. lv.
De alijs decem revolutionibus saturnalibus & post eas gestis. capitulum. lvj.
De his que ante complementum aliarum decem gesta sunt. capitulum. lvij.
De vigintiduobus scismatibus ecclesie. capitulum. lvii.
De magno ecclesiastice. capitulum. lx.
De octava maxima coniunctione. capitulum. lx.
De aduentu anterpi & eius secta. capitulum. lxj.
De sex sectis principalibus sive astronomos. capitulum. lxii.
De octo preambulis aduentus anterpi sive Methodium. capitulum. lxiiij.
De anterpi ortu & fine & de consumatione seculi. capitulum. lxiiij.

Brevis recapitulatio de coniunctionibus saturni & iouis Capitulum. s.

Stronomie veritatis viam sequentes quaz sapientes antiqui docuerunt in tractatu primo: et in eo quem de legibus & sectis intitulamus: aliqua ex eorum dictis collegimus de coniunctionibus planetarum maxime trium superiorum satni ioui & martis: q̄ hic breviter recapitulare utile iudicam⁹. & specialiter de coniunctionib⁹ magnis saturni & ioui que ad ḡiales seculi alterationes & mutationes regnorum legum & sectorum & aliarum magnarum rerum precipue h̄e dicuntur pectū. Dicim⁹ igitur quadruplicē esse saturni & ioui coniunctionē: minorē delicit magnā: maiorem: & maximā. Minor est qua coniunguntur in oībus. 20. annis semel. Jupiter enī perficit cursum suū in. 12. annis. Et saturn⁹ in. 30. & ideo

ſit ut poſt. 20. annos iungant̄ in nono ſigno ab eo in quo prius iuncti fuerant:
deinde poſt alios. 20. annos in q̄nto a p̄mo: et poſt tercios. 20. annos iterum iungunt̄
in p̄mo: et hec ab aliquib⁹ vocat̄ magna coniunctio: et fit in oībus. 60. annis: que dī
fiḡe plures ſuq̄ ſublimationē regū et potentū: et ſuq̄ grauitatez ānone: ſuq̄ oīp̄
prophetarū. Et poſtq̄ in iſta triplicitate totiens coniuncti fuerint ut ad aliā mutent̄
et coniungantur: vocat̄ coniunctio maior que fit in oībus. 240. annis vel circiter: et ſiḡt
ſuq̄ ſectā et mutationē eius in aliquib⁹ regionib⁹. ſed qn̄ fit mutatio iſta de una
triplicitate in aliam ut de fine cancri in principiu arietis: tunc dī. maxima ppter
reuoſionē saturni. 32. vicib⁹: et fit in oībus. 960. annis vel circiter. Et significat
ſuq̄ mutatione imperioz et regnorum: et ſuq̄ ignitas imp̄fſiones in aere: ſuper
diluuiū: et ſuq̄ terremotū: et ſuq̄ grauitatē ānone. De predictis aut̄ coniunctionib⁹
tratcat Alkabitius differētia q̄rta dicens. q̄ maior in oībus coniunctionibus est
coniunctio ſatni et ionis in inicio arietis: et hec fit in. 960. annis. Sc̄da eoz coniunctio
est in inicio vniuersitatis triplicitatis: et hec fit in. 240. annis. iungunt̄ enī in una
quacq̄ triplicitate duodecies. i. faciūt in unaquaq̄ triplicitate. 12. coniunctiones:
deinde mutat̄ eoꝝ coniunctio ad triplicitatē que huic ſuccedit. Tercia coniunctio
est saturni et martis in inicio cancri que fit in omnibus. 30. annis. Quarta quoq̄
coniunctio est saturni et iouis in unoquoq̄ ſigno ſemel que fit in oībus. 20. annis ſed
vnde patet q̄ addit̄ terciā coniunctionē ſc̄ ſaturni et martis in. 30. annis. ſed nō
logitur de iſta coniunctione que magna vocata est et fit in. 60. annis: de qua tangit
Albumasar in li. de magnis coniunctionibus tractatu. iij. dīa. viii. Nec tñ de iſta
locutus est leupoldus qui alioꝝ astronomoꝝ dicta utileter collegit: vnde in. v.
tractatu ſui introductorij ita ſcribit. M̄ales et maiores mundi alterationes et
mutationes ſciunt̄ per coniunctiones saturni et iouis in capite arietis in. 960. annis
per coniunctiones eorundē ſuq̄ mutationē de una triplicitate in aliā in. 240. annis
per coniunctionem saturni et martis in omnibus. 30. annis per loca planetarū in
coniunctionib⁹ vel preuentionib⁹ introitū ſolis in tropica ſigna precedentib⁹
et per alia plura q̄ ibi ennumerat̄: et ſpecialr qd̄ maḡ ad propositū pertinet: ocluđi
q̄ per iouē ſcitur ſectarū diſtinctio: et per mutationē coniunctionū in triplicitatib⁹
ſectarū mutatione. At etiā per saturni decē reuolutiōes in. 360. annis: vel ut credo
verius dici pōt: per ſatni decē reuolutiōes in. 300. annis ſuq̄ Albumasar p̄ annos
planetarū maiores: per accessum et recessu ſuq̄ orbis per. 8. grad⁹ in. 640. annis. Et
oībus predictis patet manifeſte q̄ inter q̄ſlibet duas maximas coniunctiones
ſunt ad min⁹ tres coniunctiones maiores ſatni et iouis. 240. annos: et multo plures
ſatni et martis. 30. annos: et iterum plures alie: de quib⁹ Ptolome⁹ in centilogio
verbo. li. Ne obliniſcaris. 120. coniunctionū que ſiunt in ſtellis erraticis: in illis
enīm est maior scientia eoꝝ que ſiunt in hoc mundo: et ibi diſtinguit halyezi
diſferentias: quia quedā ſunt binarie. i. duorum planetarū: quedā ternarie. i.
triū: quaternarie q̄tuor: quinarie quinq; ſenarie ſex: ſeptenarie ſeptem. i. oīm

planetarū simul. Item etiā inter quaslibet duas coniunctiones marīmas est ad
minus vna revolutione orbis. i. octauie spere in. 640. annis: & etiam plures revolu-
tiones magni orbis in. 360. annis. Sunt etiam insuper plures decē revolutiones
saturni: de quibus loquitur Albusasar ut infra dicetur: que sunt in. 30. annis
que oīa magnam habent significationē in mutationibus sectaram & regnoꝝ
& aliorum magnorū effectuꝝ in doctrinam magnorum astronomoꝝ. Et ideo
non solū maximas & mirabilissimas alterationes & mutatiōes ad quas p̄dicte
coniunctiones marīme dicunt habere respectum: ex hystorijs & cronicis inferius
ānotabo. sed etiam q̄nq; magnas & notabiles inter medias q̄s alie coniunctiōes
& revolutiones p̄dicte signare & efficere potuerunt. in his tñ lectorem cupim⁹
esse premonitum: qđ nihil fatali necessitati ascribimus: sed naturali causalitati
& inclinatiōi: cui liberum arbitrium in his que sue subjiciuntur facultati: potest
dei ocurrente auxilio resistere. Ipsa quoq; diuina omnipotētia: solo voluntatis
imperio efficaciter obuiare: de qua licet scriptū sit. Omnia quecūq; voluit: fecit:
tñ dispositus cum causis naturaliꝝ operari: nisi vbi miraculosa operatio interue-
nerit: quā cito sine rōnabili auctoritate credere magis est temerarie leuitat⁹ q̄s
theologice firmitatis vel ḡuitatis. His itaq; p̄missis id qđ p̄positū est exeq; mur

De tribus maximis coniunctionibus ante diluvium Capitulum. ij.

Tres coniunctiones maximas ante diluvium fuisse diximus. Et
sub annis inferius ānotatis vel circiter videlicet primam anno a
principio mundi. 320. Secundā vero. 1280. Terciā vero. 2240.
& hanc fuisse sicut dixit Arabs astronomus per duos annos vel
circiter ante diluvium. Licet aut̄ de annis mundi vſq; tunc variis
fuerunt computationes suctoꝝ vt in dicto tractu notauimus
computationē ſim. 70. interpretes quam sequitur ecclēſia probabiliore: & dicat
coniunctionibus magis conformem oculissimus videlicet q̄ a mundi principio
vſq; ad diluvium fuerunt anni. 2242. vel circiter: q̄ ideo circiter dixi: quia anni
predicti non fuerunt cum precisione ad equati: ficut post diluvium per tabulas
Alfonci: sed tñ ḡniales & maiores mundi alterationes & mutatiōes que p̄cipue
per h̄modi maximas coniunctiones ſim oculdem astronomoꝝ opinione sciunt̄.
circa tpa dictarum coniunctionum non distincke & particulariter: sed simul & fuse
& generaliꝝ notare volum⁹ ex causis sequentib⁹. Primo ppter discordantiam in
computatione ānoꝝ mundi & etatū eius vt supra dictuꝝ est. Scđo quia de gestis
ante diluvium: nulla est hystoria vel cronica que ānos determinate aīs distincke
& specialiꝝ notauerit. sed de illis solū habem⁹ diuine ſcripte & prophetice videlicet
moysi hystoriaꝝ. Tercio: qz ipſe moyses legislator ſicut dicit hystoria ſcolastica
multū breuiter ḡniationes ade transit & multa ſubtinet: festinās ad tpa abrahe
patris hebreorū: et ideo a tpe abrahe ſim cronicas: magis particulariter loqui
poterimus. Nec autem generaliter tranſire ſufficiat.

De generationibus **A**de Capitulum.iiij.

Iacimus ergo sequentes scolastica; historiam q̄ ad adam et eius fr̄m Methodiūz virgines egressi sunt de paradiſo. Et in anno vite ade 15. natus est caym: licet adam factus fuerit q̄si in etate. 30. annorum et ponuit ante caym multos genuis qui tacentur. Post alios autem 15. annos natus est abel. Anno autem ade. 130. caym occidit abel. sc̄la. i. etates mōi p̄ cylades. 1000. annorum: et inchoat sc̄la post. 200. annos ade Et in hoc consonant. 70. interpretes et Josephus qui adam. 230. annorum scribut fuisse q̄si genuit seth: et forte Moses. 100. annos luctus ade non sine mysterio p̄ter misit. Hic igitur attende in occisiōe abel mirande et miserade mutatiois iniciū cui cito post successit vna maior coniunctio quam secuta est prima maxima cōiunctio supradicta: circa cuius tempora ante et postea sunt notanda: que circa mundi alterationem scriptura sacra cōmemorat.

De generationibus **C**aym Capitulum.iiiij.

Ognouit igitur caym uxores suā que pepit enoch: a quo nos auimus ciuitatē que ab ipso primo edificata est: unde patet q̄ multi iam erant hoīes licet non exprimāt eorum generatio: quos cōuocavit caym: et eorum auxilio urbem fecit. et dicit Josephus q̄ rapiñis et violentijs opes cōgregans: suos ad latrocinia inuitabat et similitudine vite hoīim ad inuentionem mensurarū ponderū p̄mituit et ad calliditatem et eoz p̄ctū aī corruptionē p̄durit. Terminos terre primus posuit: ciuitates muniuit: et timens quos ledebatur: ob securitatē suos in urbibus colligebat. Porro enoch genit⁹ yrad: qui manuel: qui mathusael: qui lamech: qui septim⁹ ab adam et pessimus: et primus bigamia; introduxit: duasq; uxores Iabel inuenit tentoria pastoꝝ: et plura circa pascua ordiuit. Tubal aīs iugal frater eius fuit pater canentiū in cithara et organo: non tamen instrumentorum inuentor: sed musicus: quam artem scripsit in duabus columnis: una marmorea ut non deceleretur diluvio: altera latericia ut nō dissolueretur incendio: quia de his adam audiuerat prophetasse. Tubalcaym primus artem ferraria; inuenit res bellicas exercuit: sculpturas in metallis fabricauit: quo fabricāte Tubal in sono malleo: um delectatus: ex ponderibus eorum et proportionē consonantias excogitauit: quā inuentioꝝ greci Pitagore attribuant fabulosę. Soror vero tubalcaymi inuenit artem varie texture.

De generationibus **S**eth Capitulum.v.

Eterū de generationib⁹ Seth bren̄iter dicēdū est. **H**ic itaq; ge-
nuit Enos q; caynan:q; malaleel:q; iares:q; enoch: q; mathusalez
q; lamech:q; noe. **S**icut igit̄ in generatione mālarū septimus la-
mech pessim⁹ fuit. **I**ta in generatione pioꝝ septimus fuit enoch:
quē trāstulit dñs in locū voluptatis:vt in fine tempoz cuꝝ helya
cōvertat corda patrū in filios. **J**udei tñ dicūt cām hui⁹ trāslatio
nis attribuē dā numero septenario poti⁹ q; sanctitati ei⁹:q; plures legunt̄ san-
ctiores eo quoꝝ nullus trāslatus est. **Q**uia aut̄ deū oīa sub septenario nume-
ro disposuiss̄:de annis aut̄ mathusale⁹ dīuerse sunt opiniones. **N**ā s̄m cōputa-
tionē. 70:interpretū. 14.annis post diluuiū virūt. **Q**uod nō videt̄ verū:q; nō le-
git̄ in archa suisſe:nec trāslatus vt enoch. **Q**uidā dicūt q; mortuus fuit ante di-
luuiū. 7. annis. **H**ieronym⁹ vero afferit q; anno quo fuit diluuiū. **T**ñ oēs i nu-
mero an noꝝ vite ei⁹ cōueniunt videlicet in. 999. **V**nde patet s̄m p̄missa q; ipse
modicū ante sc̄daz cōiunctionē maximā natuſ fuit t post terciā mortuus s̄m
hieronymū.

Tractatus secūdus **E**t caplū sextū in ordine de generationibus **N**oe t causa
diluuij.

Nevero cū esset. 500. annoꝝ sem:cham t iaphet genuit. **M**oy-
ses aut̄ dicturus de diluuiō p̄misit cām ei⁹. **Q**uia cū cepissent ho-
mines multiplicari sup terrā:viderūt filij dei. i. filij seth religiosi:
filias hoīm. i. de stirpe Laym: t victi cōcupiscētia acceperūt de eis
uxores:t nati sunt inde gigantes. **Q**uī aut̄ hoc factū fuerit vtrū
sub Noe vel ante nō determinat. **J**osephus aut̄ dicit q; vsc̄ ad
septimā gener ationē boni māserūt filij seth: post ad malū prolapſi sunt. **E**t iō
deū cōtra se irritauerūt. **N**ā multi angeli dei. i. demones incubi; mulierib⁹ coe-
untes iniuriosos filios generūt. **Q**ui ppter cōfidētiā fortitudinis a grecis gi-
gantes dicti sunt. **M**ethodi⁹ aut̄ cām diluuij. s. hoīm peccata diffusius psequiē
t tpa per cyliades designat:vt patet in historia scolaſtica. **P**ost diluuiū vno na-
ti sunt alij gigantes in ebron t post fuerūt in titana ciuitate egypti a qua dicti
sunt titanes de quoꝝ stirpe fuit Elyachim. **C**uius filij habitauerūt in ebron de
quib⁹ ortus est Solias:t quidā alij. **I**ratuſ itaq; dñs pro peccatis hominum
dixit. **P**enitent̄ me fecisse hominē. **E**t ad Noe ait. **S**inis vniuerſe carnis venit
ad me. **D**editq; dñs tempus ad penitendū videlz. 120.annoꝝ. **E**t hec dixit do-
minus per. 20. annos anteq; archa inciperet fieri s̄m Hieronymū. **Q**ue facta
legit̄. 100:annis. vnde patet q; circa hoc tempus facta est ante diluuij; tercia
coniūctio maxima:quā mirabiles inūdi alterationes secute sunt. **I**nter quas
precipua fuit diluuij inundatio. **C**uius dictā cōiunctionē parcialē cām extitisse
annotauimus.

Lapl'm. viij. de archa Noe et diluvio.

Non igit fabricata archa iuxta pceptum dñi. 600. anno vite sue. Ingressus est cū omnib' aialibus que dixerat ei dñs. Que angelorum ministerio adducta sunt mēse. 2. die. 17. qui ab hebzeis nisan dicitur: a latinis maius. Moyses enī in legitimis nisan id est aprile, primū mensē cōstituit sūm Josephū. In alijs vō vñualiū mensū ordinē seruauit. Ingresso autē Noe archā pluit sup terrā. 40. dieb' et 40. noctib': et excreuit aqua sup oēs montes. 15. cubitis. Et ita exalte sunt sup terrā. 150. diebus: et postea ceperūt aque minui mense. 7. Ita q. 27. die mensis requieuit archa sup montes armenie vbi adhuc ei reliquie ostenduntur. Huius autē diluvij et archē ut ait Josephus memoriam faciūt etiā q. in barbarorum historias cōscripterūt. Sicut verosus calde et egypti historicus: manasses quoq. damascen'. Igis. 601. anno vite Noe mense scđo. 27. die mēsis: pcepto dñi egressus est cū filiis suis de archa eadē die q. ingressus fuerat reuoluto anno sūm historiā scolasticā. Et ut iosephus refert ppegit cū eo deus qđ ultra nō fieret diluvium. Et in signū huius federū posuit signū suū in nubib'. Lepitq. Noe exercere terrā: plātauitq. vineā bibens vinū: sed ignorās vim eius: inebriatus est: et obdormiens denudatus. Et cū vidisset Cham verenda patris irridens nūc iauit hoc fratribus suis; ppter qđ Noe maledixit eum: non in se sed in filio suo et eius semine: nec oēs de semine: sed qui de chanaan quia pphetice preuidit eos in cultu vnius dei non esse pimansuros. Postea impleti sunt dies Noe 950. anni et mortuus. Dicit autē Josephus q. nemo putet falsa que de longeitate scripta sunt: quia ppter virtutes et gloriose utilitates quas iugiter scrutabantur id est geometriā et astrologiā deus amplius spaciū cōdonauit: que disce-re non potuissent: nisi. 600. viueret annos. Unde patet ab antiquis sanctis partibus astronomie sciam ad posteros deriuatā.

Lapl'm. viij. de dispersione filiorum Noe,

Recapitulatis autē generationibus Noe teruntur. Ex his. 72. generationes. 15. de Japhet. 30. de Cham. 27. de Sem. Hi tres disseminati sunt in tribus partib' orbis sūm Alcuniū. Sem Asyam: Cham Africā: Japhet Europā sortitus est. Josephus autē hāc diuisionē terrarū expressius assignat. Et Isidorus. 9. li. ethimo. gentes. 72. a quibus diuisa est terra: totidemq. linguas particulariter utiliterq. distinxit. Narrant aliqui q. ex tribus filiis Noe adhuc eo viuente nati sunt ultra. 2400. viroꝝ extra mulieres et parvulos: habentes se sicut tres duces quos prediximus. Sed de his transentes dicemus de Nemroth

qui cepit esse in terra primus potens et robustus venator hominum. i.e. extinxerat et oppressor amore dominandi. Et cogebat homines ignem adorare. Quare vero primus incepit regnare ostendit Methodius agens de quodam filio suo Noe: qui. 1000. anno tercie cycliadis ei natus est: et dicit eum yonicum. Qui 300. anno dedit Noe dominationes: et divisit eum in terram etham: et intravit usque ad solis regionem. Hic accepit a deo donum sapientie: et inuenit astronominam a quo nemroth. 10. cubitorum gigas eruditus est. Et accepit ab eo consilium in quibus regnare posset. Iste enim yonicus quosdam futuros euentus prouidit: et maxime de ortu regnum quatuor et occasu eorum per successionem. Quod etiam prophetauit Daniel. Et predixit qui primi regnarent de Cham de quo Belus descendit: post de Sem: medi persae et greci: post de iaphet romani Ideo nemroth sollicitauit alios ad dominandum. Qui acquieuit Cham et regnauit inter eos in babylone.

De terre babel et divisione linguarum. Capitulum. viii.

Ostobitum Noe ab oriente conuenerunt duces in unum campum sennaar: et timentes diluvium confilio nemroth volentis regnare cuperunt edificare turrim que pertingeret usque ad celos. Angeli autem iussu dei euerterunt turrim: et uocem propriam uniuersaque partitum sunt. Propterea babylonem contigit vocari civitatem babel id est confusione. De hac turri meminit fibilla et de campo sennaare scimus.

De regno assyriorum. Capitulum. x.

Ste vero nemroth vi expulit Assur de terra sennaar: et de turri que eius erat iure hereditario. Regem equidem habuerunt babylonij qui de semine erat nemroth usque ad quartam cylindram. Unde Belus nemrothides rex babylonie intravit assyriam: sed parum obtinuit in ea. Quo mortuo filius eius ninus eam totam possedit. Et ciuitatem in qua erat caput regni: itinerere trium dierum ampliauit et a suo nomine ea nomen dixit. Unde est quod quedam historie dicunt regnum Assyriorum cepisse ab antiquo Belo. Quod verum est quantum ad initium. Alij ut Eusebius dicunt cepisse anno quod verum est quartum ad regni ampliationem. Ninus autem vicit Cham: qui adhuc viuebat et regnabat in bactria et dicebat zoroastres inuenitor artis magice et septem liberales artes in quatuordecim calunis scripsit: septem eneis, et septem lateris: contra usque diluvium. Ninius vero libros ei transbussit. Ab his autem nino orta sunt ido-

la qz mortuo belo: i solatiū doloris ī imaginē patrī fecit sibi: cui tātā exhibebat
reuerētiā vt oib⁹ reis q ad eā cōfugissent parceret. Ideo hoīes regni sui diui-
nios honores ī imaginī ceperūt impendere. Eū exēplo hic error in plures na-
tiones iuauit. Hic aut̄ aduerte q circa idē tēpus magica ⁊ idolatria vicinū or-
tū habuerūt. Et h̄s modicū ante quartā cōiunctionē marimā vt patebit infra
Caplīm vndecimū de generationib⁹ Sem.

Ed de generationib⁹ Sem aliqd dicēdū est: vt veniam⁹ ad abra-
ham. Sem igit̄. 100. anno⁹ erat q̄i genuit Arfarat qui sale: qui
heber a quo hebrei dicti sunt s̄m Josephū. Licet Aug⁹ dicat me
rito q̄ri: vtrū ab heber dicti sint hebrei vel ab abrahā quasi abra-
hei. Heber aut̄ genuit phaleg: qui interptat̄ diuīsio. Quia in die-
bus ei⁹ p̄ diuīsionē linguarū diuīse sunt gentes. Et diuīsio terra-
rū facta est. Sed sub isto p̄cipue dicit̄ facta: q̄ in isto ⁊ in filiis ei⁹ remanēte an-
tiqua lingua videlz hebraica ante diuīsionē earū linguarū nō dicebat̄ hebrai-
ca sed huāna simplicit̄. Quia ea oēs hoīes cōiter vtebant̄. Phaleg aut̄ genuit
ren vel ragen: qui saruch: qui nachor: qui thare: in quo terminata est sc̄ba etas
que tñ vsc̄ ad nativitatē abrahe extēdit. Thare vero genuit abraham: ⁊ hic
natus est ppe temp⁹ quarte cōiunctionis marie vt sequētiā declarabūt.

Tractatus terci⁹. Caplīm. 12. de quarta cōiunctione marimā ⁊ de abraham.

Cuartā cōiunctionē marimā fuisse dixim⁹ anno a principio mūdi.
3200. A diluvio v̄o anno. 958. vel circiter. Sciendū aut̄ q̄ euse-
bius cronicā suā incepit a primo anno abrahe: quā deinceps in-
sequi pponim⁹. qui a nativitate abrahe sicut in prologo cronicē
pater: vsc̄ ad toti⁹ orbis diluvii numerat annos. 942. s̄m quā
cōputationē patet q̄ abrahā ante quartā cōiunctionē dictā na-
tus est circiter annos. 16. Insup ante eam satis ppe magne regno⁹ mutatio-
nes facte sunt. Quia prim⁹ oīm Asye: exceptis indiis: regnauit Tlin⁹ Beli filius
Qui⁹ nini t̄pibus zoroastes magn⁹ rex bactriano⁹ clarus habit⁹ est. Aduersus
quē idem nini dimicauit. In huius nini imperio apud hebreos nascit̄ abra-
ham. Quius erat annus prim⁹ cum imperij nini erat annus. 43. Eodem nino
regnante apud assyrios in grecia: secūdus in sycionijs impauit europs. Quius
regni anno. 22. natus est abrahā apud egyptios aut̄. 16. pt̄s erat quā vocant
dianastiā: quo t̄pe regnabat Thebei qui prefuerūt egyp̄tis 190. annis. Postea
vero assyrijs imperauit semiramis v̄xor Tlini: de qua innumerabilia narrant̄.
Quē t̄si afiam tenuit: plurima babilonie vrbis restaurās. Quius tempore post
dictam cōiunctionem abraham natione caldeus apud hebreos vnam etates
teruit.

Caplīm. 13. de notabilioribus gestis abrahe.

Ost quā cōiunctionē ī signis abrahē gesta ī nominis. Nā abrahā
hāc cū. 75. ēsset annoz dīnīo dign⁹ habebās alloquio: t̄ ea re-
promissione que ad eum facta est: a qua repromissione origines
traxit oīs lex seu ſecta diuina: tam mōſayca ḥ̄ xp̄iana. Nā a di-
cto anno abrahē vſq; ad moyſen t̄ egressu; de egypto gentis he-
breoz ſupputant̄ anni. 430. Quoꝝ paulus ap̄l̄ meminit. Ipse
quoꝝ moyſes in exodo hac videlicet rōne: qꝝ lex mōſayca ab iſta repromissione
ortū ſumpfit. Qd̄ etiam de lege xp̄iana ex dictis Eusebii declarat. Qui ait.
Primo cīm pphetarū abrahē cū verbū dei in figura apparuiffet humana vo-
cationē gentiu; pollicer̄: quā in n̄o tpe ſermo xp̄i deduxit ad finē p euāgelicam
in oēs gentes p̄dicationē.

De generationibus Abrahē. Caplīm. 14.

Brahā aut̄ cū ēſſet. 88. annoꝝ ante dictā repromissionē ex ancil-
ia agar genuit ysmahel: a quo ysmahelitarum genus qui poſtea
agareni t̄ ad poſtremū ſaraceni falſo noīe dicti ſūt. Poſt dictā
vero repromissionē abrahā cū ēſſet cēteñariis: genuit ex libera
yſaac: cui⁹ nativitatī ſupuixit. 75. annis. Yſaac aut̄ ſexagenario
naſcunt̄ filiū gemini: prim⁹ eſan qui t̄ edom: a quo gen⁹ ydumeo-
rū: ſecundus iacob qui poſtea iſrahel a quo iſrahelite qui nūc indei. Euius anni
numerant̄ vſq; ad principaliū filiū ſui ioseph. 121. Huius t̄pib⁹ regnū argino-
rū ſumpfit exordiū. Quoꝝ prim⁹ ynachus apud argos regnauit: que p̄fuerit
omne tempus annoꝝ. 382.

De morte abrahē t̄ yſaac. Caplīm. 15.

Brahā vero. 175. annos habēs morīt̄ repromissionis ad ſe ſactē
āno. 100. āno quoꝝ yſaac. 75. Quo tpe ap̄is i egypto primū de⁹
deputatus est. Quē quidē ſerapin vocauerunt. Anno aut̄: 150.
yſaac. Anno v̄o: 92. iacob natus est ioseph. Poſtea yſaac. 181.
annoꝝ morīt̄ relinqueſ ſiliū iacob habēt̄ annos. 420. Joseph
aut̄ dux egypti cōſtitutus cum eſſet annoꝝ. 30. recit ēam annis
80. Eui⁹ pater cū ſcđo anno famis ingressus eſſet egyptū. Interrogat̄ de pha-
raone quonū annū ageret: n̄d̄it ſe eē annoꝝ. 130. Et hic aut̄ de aliquā circa B
tēpus ſuisse cōiunctionē: q̄ hui⁹ famis ſeu ſterilitatis cauſa eſſe potuit.

De moyſe t̄ poſt eum gestis. Caplīm. 16.

Et iam ad moyſi tempora tranſeamus qui (vt dictū eſt) a repro-
missione facta abrahē de egypto egressus eſſet anno. 430. Euius
tempore regnum athenienſium ſumpfit exordium. In acta que
nūc attica dicit̄. In qua primus regnauit citrops quo regnan-
te primū in arca oīna nata eſt. Et ex minerue nomine (que gre-
ce dicta eſt athena) athene nūcupata eſt. Ipse quoꝝ prim⁹ bouē

immolans: iouē appellauit: et cytropia regio ab eo noīata est.

De quibusdam hic incidentib⁹. Capl⁹. xvij.

Ic aut̄ signanter aduerte q̄ Eusebius in prologo sue cronice cōtra porphiriū impiū quarto cperis sui libro diffuse prosequit̄ offendere: cytropem (vt dictum est) moysi coetaneū fuisse: et antecedere troianum bellum. 320. annis. Ideo moyses omnibus (quos grecos antiquissimos putauit) senior deprehendit: homero museo: lino: tyrone: orpheo: castore: polluce: esculapio: libero: mercurio: apolline et ceteris diis geniū: sacrifici⁹ vatis ipsi⁹ quoq; iouis gestis: quem grecia in arte diuinitatis collocauit. Nam hic citrops prim⁹ (sicut dictum est) iouem appetit⁹: simulacra repperit: aram statuit: victimas immolauit: nequaq; istiusmodi rebus in grecia vñquā vñfis. Eterā quoq; que apud grecos mira iactant̄ posteriora cytropis annis deprehendunt̄. Et cōsequēt̄ moysi qui cū eodē fuit. Post hunc enim describit̄ diluvium sub deucalione. Incendiū sub p̄hetonite eri thonio vulcani et terre filius dardanusq; qui dardaniā condidit: de quo homerus. Quē primū genuit celesti. Jupiter arte liberi quoq; raptus. Et europe sacra. Eterā atq; yfidis delubrū in eleufina frumenta triptolemi regnum trois cuius dij natum geminēdē ad fidera raptum vina ioui magnis voluerunt fundere mensis. Quo tēpore tantulus et cythios fuerunt et apollo natus est. Post quos cathinus thebeas venit: qui semelem genuit: de qua pulcherrima proles liber condignā partu tulit editam frugē. Porro liber linus et zetus et amphion museus: orpheus: unnos: perseus: esculapi⁹ gemini⁹ castoris: hercules cū quo apollo seruiuit ad meto. Post. 200. annos cytropis fuerunt. Post quos facta est troiane vrbis euercio quā homerus longo prosequit̄ interuallo. Homerus autem solone⁹ et thalete milegio ceterisq; qui cum his septem sapientes appella ti sunt: multo prior reperiūt̄. Deinde vero pitagoras qui se non sapientē vt priores sed philosophū id est amatorē sapientie dici voluit. Quem secutus est socrates qui platonem erudiuit: a quo famosa in partes philosophia diuisa est. Hos autem singulos in suis Eusebius locis inserit sīm ordinem historie. Ad multa igit̄ de his mirabilibus mundi que hic incidentaliter tetigimus: plurimā alia: de quibus sacra narrat historia: que hic gratia breuitatis subtricimus concurrere potuerunt aliquae cōiunctiones maiores: revolutionesq; saturni: que a quarta vsc⁹ ad quintam maximā coniunctionē interuenierunt. Quas etiam verisimile est euercionis troiane partiales causas fuisse. Quam precesserunt diluvia sub deucalione. in thessalia. Et incendiū sub p̄hetonite. In ethiopia quoq; multe pestilētie locales (vt plato cōmemorat) p̄fuerunt.

De morte moyſi & circa hoc temp^o gestis. Cap^m. xvij.

Adhuc viuente moyſe lacedemon condit a lacedemonie semele fr̄lio erictonius vulcani & minerue filius qui ab homero erichtheus vocat: his tribus fuit archas etiā fili⁹ iouis. Et calisto pelasgis in ditionē redactis regionē eoz archadiā nominauit egypt⁹ pri⁹ mus acris dicebat ab egypto: tunc fibi regnante nomē accepit. Lui datū est regnū electo danao. Eisdem tribus dardanus iouis fili⁹ cōdīdit dardaniā: quo ipse moyſes obiit cūm. 120. esset annoz. Circa idem tempus argis regnauit gelan⁹: quē cū argini de imperio pepulissent: regnū danao tradiderunt. Ita fibi argos danaus vēndicauit: expulsus egypto hucusq; quinq; libri moyſi continent gesta annoz. 3730. fīm. 70. senioz interpr̄ationē hebreoz. Post moyſen constituit ihesus: & eodem tempore apud eos eleazar suscepit pontificatum. Et post eum ali⁹ quos sacra cōmemorat historia ad quam nos de his remittim⁹. Notandum tamen q̄ post soch hebrei ab alienis in ditione redacti sunt annis. 20. quibus cōiungunt tribus delboe & barach fīm iudeorum traditionē. Circa id tempus mida regnauit in frigia in dardania quoq; regnauit ylus filius troy: a quo yliū nuncipatum. Tunc arginoz reges defecerūt. Qui imperauerunt annis. 544. in micenas arginorum translato imperio. Lui primus prefuit euristenus hebreoz iudice abimelech filio gedeonis annis tribus successit eithola annis. 22. Circa id tempus hercules anthēū interfecit: ylium vastauit. Porro in dardania post laomedontē regnauit priamus. Theseus helenam rapuit. Hercules cū in morbum pestilentē ob remediu doloris se iecit in flammas anno sue etatis. 52. Imperante mice- nis agomenone. Menelao vero in lacedemonia quo tempore hebreoz iudex esebon prefuit annis. 7. quē p̄cessit iep̄te annis. 6. qui in libro Iudicū ab eta te moyſi usq; ad semetipsum ait supputari annos. 300.

De Troie captiuitate & postea gestis. Cap^m. xii.

Anno. 15. regni Menelai capta est troia. Nam raptā helenā troianum bellum decennale surrexit causa inali⁹ quod trium mulierum de pulchritudine certantū p̄emium fuit. Hoc tempore hebreoz iudex labdon. 8. annis prefuit. Tunc v̄troia post decennalem certationem & cedes infinitas ad ultimum proditione ciuium capta & destructa est: a cuius captiuitate usq; ad nativitatem moyſi colliguntur anni. 410. usq; vero ad ultimam. Nisi etatē numerant anni. 834. circa quod tempus nat⁹ est abrahā vnde p̄z⁹ troie captiuitas centū annis & ampli⁹ quintaꝝ maximā cōiunctionē p̄cessit. Abhinc vero regni latinorum (qui postea romani nuncipati sunt)

exordiū ponit apud quos eneas a troia profugus: et italiā petens: post tercū annū captiuitatis troie: siue (ut qdā volut) post octauū regnauit annis tribus cū ante eū regnasset ibi: Janus: Saturn: Dic: Lamin: Latin annis circiter 150. post labdon iudicē hebreoz: eos in ditionē redigūt alienigene. 40. annis qui coplāni annis iudicū posterioz fm indeoꝝ traditiones. Post hebreoz vñ der sampson p̄fuit annis. 20. qui fortissim oīm fuit: ita vt a qbusdā facta eius cū gestis herculis compant. Post sampson p̄fuit populo hebreoz: hely sacerdos annis. 40. fm hebreos. Nocte Ascani derelicto lanine nouerce fuit lanij albā cōdidit: q iuliū filiū procreauit: a quo familia iulioꝝ orta est. Et ppter etatē parvuli qui nondū regendis ciuibus idoneus erat. Siluij posthumū fratre sui regni reliquit heredē. Hic qz post mortē eneae patris sui editus rure fue rat educatus et filuij posthumī nomē accepit: a quo oēs albananoꝝ reges filij vocati sunt. Hic fictionioꝝ reges defecerūt qui regnauerūt annis. 962. post quos sacerdotes carini cōstituti sunt: q p̄fuerūt annis. 33. Defecit etiā regnum atheniensiu: quoꝝ omne temp' inuenit annoꝝ. 424. Ex quibus manifeste patet circa hec tpa quinta cōiunctionē maximā fuisse.

Tractat⁹ quartus de quinta cōiunctione maxima et regno hebreoz. Cap. xx.

Panc igit̄ cōiunctionē fuisse diximus circiter anno a principio mūdi. 4 160. Ab diluio vero anno. 1918. vel prope. Ante hanc autē quintā cōiunctionē et prope eam magnas iam regnoꝝ mutatio[n]es predecessisse notauimus. Et post eam magnas subsequi inferi dicenda manifestant. Mortuo enī hely sacerdote de quo supra arca testamēti ab alienigenis possidet. Postea samuel propheta et saul primus rex hebreorum presunt populo annis. 40. Dic exordium regni lacedemoniorum. In quo primus regnauit Euristeus. Et chorinthiorum in quo primus regnauit aletes: homerus quoq[ue] his fuisse temporibus iudicatur. De quo apud veteres magna dissonantia fuit. Postea hebreorum rex primus ex tribu iuda. David regnauit annis. 40. Quo tempore prophetabant Gad: Nathan: Asaph. Deinde carthago condita est: ut quidā voluit a carihedone tyrio: vt vero alijs ad idone filio eius anno. 143. post troianum bellum. Post hoc annis circiter. 20. hebreoz. Rex salomon filius dauid regnauit annis. 40. qui templum in hierosolymis edificare cepit: cōsumauitq[ue] opus anno. 9. Colligit autem omne tempus a moysi et egressu filiorum israhel ex egypto usq[ue] ad presentem annum. 80: ut regnorū liber tertius testatur. Ab diluio vero usq[ue] ad moysen. 1447. Ab adam usq[ue] ad diluvium anni. 2242. fuerunt simili omnes anni. 4 169.

De dimitione regni hebreorum Capitulum. xij.

Ost mortem salomonis seditione orta in gente iudeorū: et regno
dū iuiso roboam filius salomonis regnauit annis. 17. in iherusalē
duabus tribub⁹ sibi subiectis que vocabant iuda ob reges inde
orum qui ex iude stirpe descenderant. Decem aut̄ tribubus que
in samaria erāt et vocabant̄ israhel regnauit prim⁹ roboam annis
22. quo ipse rex egypti contra iudeos dimicans: templū spolianit
postea annis circit. 64. regnate apd iudeos. 12. annis ieroboā sardana pall⁹ tharsū
atq; archialem v̄bes condidit: et in prelio victus ab arcemedo seipm incendio
concrematum. et in eo regnum assiriorum deletum est usq; ad id ips⁹ fuisse reges
assiriorum hystoria refert: et fiunt simul anni regni assiriorum a primo anno nini
1240. Arbates vero medus assirior⁹ impio destructo: regnū in medos trāstulit
medonā quoq; regnum hic sumit exordium: in quo primus caranus regnauit
Lirca hoc ips⁹ prophetabant apud hebreos osee: amos: ysaias: ionas. Ligurgi
leges in lacedemoniē hac etate sucepte sūt. Hoc ipse munitoꝝ pce superiorioꝝ
latinoꝝ reg⁹ maior fili⁹ a fratre a mullo regno pulsus: in agro suo viri cui⁹ filia
adimendi p̄tus gravis virgo vestal⁹ effecta: que cum gemios edidisset infantes
iuxta legeꝝ in terrā viua defossa est: verū puulos iuxta ripam tyberis expositos
faustul⁹ pastor⁹ v̄xori sue detulit: que ppter pulcritudineꝝ et capacitatem corporis
questuosi: lupa a vicinis appellabatur: ynde ad nostram memoriam meretricū
cellule lupanaria dicuntur. Pueri autē cum adoleuissent collecta pastorum et
latronum manu intersecto apud albam amulio anum in regnum restituunt.
Cito post lyndorum regnū exordiū capit in quo primus regnauit lyachis: hic
lacedemoniorū reges defecerunt: et hucusq; Eusebij cronica per decades. 124
digesta est: abhinc per olympiades distincta. A captiuitate vero troie usq; ad
primam olympiadeꝝ fiunt anni. 405. qua etate ioathan regnabat in iherusalē
et prophetabant osee: iohel: ysaias: obeth.

De regno romanorum Capitulum. xxij.

Rope hoc tempus roma condita est: anno mundi. 4484. in qua
primus romulus regnauit. Sabine rapte sunt anno ab v̄be con-
ditā. 30. et hic regnū romanor⁹ sumpſit exordiū: qđ pri⁹ latinoꝝ
nomē habuit. nam vbi nunc roma est latini reges edificauerūt
ciuitates: sed eam ampliavit romulus et muris cinctit: de quibus
Lucanus. Fraterno primi maduerunt sanguine muri: quia ibi
remus interficiens frater romuli. hoc ipse romuli ultimus regū israhel fuit osee
in quo regnū defecit: et captiuitas primo facta est. Decem namq; tribus gentis
iudee que vocabant̄ israhel: et erant in partes samarie vīcte a salmanazar rege
caldeoꝝ translate sunt in montes medoꝝ: regnauerūtq; in samaria annis. 250
Predict⁹ aut̄ rex caldeoꝝ ad custodiendū regionē iudeā accolat misit assirios

Ende samarite nūcupati sunt quod in latīna līngua exprimitur custodes: emulatoresq; indee legis facti sunt. Romulus apud paludez capue nūsōp; conquit: et suadēte iullo proculo quirini nomine apud suos consecratus est: cui successit numa pomplius qui duos menses anno addidit ianuarium et februarium. et pitolium quoq; a fundamētū edificauit. hic nullum cum finitimiis bellū gessit cuītis tempore sibilla samia insignis habebatur. Manasses quoq; hebreeow; rex ysaiam prophetaz interfecit. statuamq; suam in templo posuit. postea ānis circiter. 32. atheniensium reges et principes defecerūt. post quos athenis āni principes constituti sunt. et nouem ex nobiliozib; electi prefuerunt. Post hec tempora hieremias prophetabat et sophonias.

De captiuitate iudeorum Capitulum. xxij.

Anno. 30. ioachim regis iuda nabuchodonosor rex babylonie iudeam cepit: et in ditionē suam redactis plurimis iudeorum: cum etiam partem vasorum templi intusficeret: et tributarium fecisset ioachim: victor ad patriā reuertitur. Tunc in babylone daniel: ananias: azarias: misael clari habentur. post ioachim regnauit sede chias quem rex babylonie captum in babylonias duxit: oculosq; eius eruit: prophetabant tunc ieremias et bartich: postea consumata est captiuitas iudeorum. Siquidem nabuchodonosor rex caldeoz iherosolimis templum incendit: quod ab inicio edificatione sue manserat annis. 442. et perseverauit desolatio templi. 70. annis usq; ad. 2. annum darij. Sic ergo iherosolima capta ab assirio: iudeorum regnum defecit. Ex premissis autem pater q; diluvio fuerunt anni. 1927. usq; ad primam templi edificationē: a qua usq; ad eius destructionem ut dictum est fuerunt anni. 442. qui simul sunt anni. 2369. cui computationi concordant ere Alfoncij qui ponit a diluvio usq; ad nabuchodonosor annos. 2355. in mensibus nihil: dies. 10. et sic non differt a dicta computatione nisi de. 14. annis qui interuenire potuerunt a principio regni nabuchodonosor usq; ad dictam destructionem templi. Mortuo nabuchodonosor babiloniorū rege vno intermedio: successit frater eius balthasar: sub quo daniel scripturam que in pariete apparuerat interpretatus est: significante imperium caldeorum in medos et persas transferendum. Lito post hoc cyrus medorum rex destruxit imperium caldeorum: qui hebreorum captiuitate laxata. 50000. hominū fere regredi fecit in iudeam: qui constructo altari fundamenta templi iecerant. sed impedientibus vicinis gentibus imperfectum opus usq; ad dariū permanxit. Colligitur autem omne tempus captiuitatis iudeorum anni. 70. qui fin quosdam a. 30. anno ioachim usq; ad. 20. annum cyri regis persarum com putantur. prophetabant tunc apud iudeos aggeus et zacharias.

De regno persarum et reedificatione templi Capitulum. xxvij.

Egyptiorum diuastia. 27. regibus egyptijs deficientibus regnum egyptiorum persis cessit: qd obtinuit cambyses & posteri eius vsq ad darium filium xerxis anno. 111. anno vero. 2. darij templu in iherosolimis exiuitur a zorobabel: consumaturq op anis. 4 quod prius sub cyro exordium habuit. Cyrum regez tamiris regina massagetae interfecit: cui scds persarum successit in regno cambyses filius eius quez nuc ab hebreis sive nabuchodonosor vocari: sub quo iudith hystoria conscribitur & holofernis.

De mutatione regni romanorum Capitulum. xxv.

Romanorum reges prophetantibus apud hebreos aggeo & zacharia defecerunt: & ceperunt consules regere: expulsi vbe regib vix tunc vsq ad. 15. lapidem roma tenebat imperiu. Romanorum Reges. 7. a romulo imperauerunt vsq ad tarquinium superbuz annis. 240. vel. 243. primum consules a bruto esse ceperunt: deinde tributi plebis ac dictatores: & rursum consules. R. P. obtinuerunt fere. 464: vsq ad iulium cesarem: qui primus singulare artipuis imperiu olympiadis. 182. censu rome agitato inuenta sunt hominum. 120000. tempore quo tribuni plebis rome facti sunt: consulibus electis: neemias hebreus minister viarius artaxerxis regis cedete domino suo. 20. eius anno de babilone venit indeam: & anno eius. 32. muros vrbemq restituit hucusq diuine scripture annales temporum continet. Ea vero que postea apud eos gesta sunt prosequitur Eusebius ex libro machabeorum & iosephi & africani scriptis: qui deinceps uniuersam hystoriam vsq ad romana tempora descripserunt: neemiam qui muros iherusalem construrit consumasse opus anno. 32. artaxerxis regis persarum: Esdras commemorat. Si quis autem ab hoc tempore. 70. ebdomadas a daniele scriptas numeret que faciunt annos. 420. comperiet eas in regno neronis expletas: sub quo iherusalem obsidetur cepta. Secundo vero postea vespasiani anno capitul. postea circiter per. 2. annos egyptus a persis recessit: et regnauit in ea amartheus. Lito post artaxerxes darij filius persarum vndecim regnauit sub quo dicitur hystoria que in hebreo legitim expleta: nam ab hebreis assuerunt & a. 70. interpretibus artaxerxes nominantur. Circa hec tempora socrates democritus dyogenes cynicus pseusippus insignes habentur. Galli senones romanum inuaserunt: excepto capitalio. Plato inde philosophus agnoscitur. Quo tempore tribuni militares rome pro consulibus esse ceperunt. Eo tempore magno terremotu plures vrbes absorpte sunt. Postea aristotiles. 18. etatis anno platonis auditor efficitur: camillus gallos qui bellum romanis intulerant: supat. Quo tempore dyonissus sicilia pellitur. Ochus a podasmo indeorum capto: in hyrcaniam eccolas translatos iuxta mare caspium collocauit.

De regno alexandri magni Capitulum. xxvij.

Alexander philippi et olympiadis filius nascitur. 106. olympiade dyonisius siracusis interimitur: cuius filius siracusis tyrannides exercet. Ochus postea egyptum tenuit. Neptanabo in ethiopia; pulso: in quo egyptiorum regnum destruuntur est. Romani gallos supant. Plato moritur: post quem pseusippus achademiā tenuit postea descripsiōe rome facta inuēta sūt ciuiū. 165000. pseusippus moritur: cui successit zenocrates sub olympiade. 110. macedonum alexander philippi filius regnauit annis. 12. mensib⁹. 6. Idem capta troia iudeā inuadit a qua fauorabiliter accept⁹: deo victimas imolauit: et pontifice templi honorib⁹ plurimis prosequitur: andromaco locoꝝ custode dimisso: quem postea samaritani interfecerunt: ob quā causam ab egypto reuersus alexander magnus eos supplicijs afficit: et urbem eorum captam macedonibus ad inhabitandum tradidit. Alexandria in egypto ab alexandro condita anno. 7. regni eius: quo tempore etiam latini a romanis perdomiti sunt.

De destructione regis persarum Capitulum. xxviii.

Alexander oblinuit babylonem imperfecto dario: in quo regnum persarum destruuntur est: et regnauit aſte anno sui regni. 7. et tenet oia regna vſq; in indiam ſibi ſubiecta: hircanos et mardos capit: indum amnem trāſgreditur: bellaq; plurima in india pſequitur. ipſe vero. 32. etatis ſue anno in babilone moritur. post quem translatio in multos imperio diuerſi regnauerūt. Nam in egypto apud alexandriam ptolemeus lagi filius regnauit. macedonibus philippus frater alexandri. indiam et thraciam et helespontū lissimachus tenuit. ptolemeus lagi filius iherofolimis et iudea in ditioneꝝ ſuam redactis plurimos captiuorum in egyptum tranſtulit. Theophrastus philoſophus agnoscitur qui a diinitate loquendivt ait Cicero nomen accepit. Machabeorum hyſtoria hinc grecorum ſuppotauit regnum. Clerum hi libri inter diuinas ſcripturas nō recipiuntur: videntur Eusebius. Seleuchus antiochiam laodiciam seleuchiam: apamiam: edissam berocham et pellam urbes condidit. ipſe quoq; babiloniaꝝ obtinuit. Circa hec tempora censu rome agitato inuenta ſunt ciuiū romanoꝝ. 270000. legati alexandrii tunc a ptolemeo prium romam miſi: amicicias impetraverunt. Seleuchus in eas urbes q; condidit atque extirpauit seu extruxerat. Judeos tranſtulit et honorauit. ipſe q; in cilicia demetrio ſubiecto ſirie et aſte pariter impauit. Ptolemeus philadelph⁹ iudeos qui in egypto erāt liberos esse permisit: et sub eleastro pontifice diuinas ſcripturas in grecam voceꝝ ex hebreal lingua per. 70 interpretes tranſferre curauit quas in alexandria habuit: et ibi bibliothecas ex omni genere literature comparauit.

**Tractatus quintus. De sexta coniunctione maxima: et bellis romanorum
et carthaginensium. Capitulum. xxviiij.**

Irca hec t̄pā sextam coniunctionem maximam signauim⁹:
quam fuisse diximus anno mundi .5 120. a diluvio anno
2878. vel prope: et hec fuit ante xp̄i incarnationem circiter
225. vnde sub. 137. olympiadis vel prope fuit predicta co-
iunctio: nam ab ea usq; ad olympiades sub qua natus est
xp̄s numerantur .56. olympiades que sunt anni. 224. vel
forte xp̄inquius signari posset dicta coniunctio sub olym-
piade. 138. Anie hanc aut et post proximas fuisse magnas
et miras mutaciones: iam dicta et infra dicenda manifestat
Romani siquidē. 130. olympiades carthaginenses nauali bello supant: et, 100
libie v̄bes capiunt. sed cito post carthaginenses. 90. romanorum naues in filicis
capiunt: metello osule in fugam verso: parthis a macedonū impiο recedentib⁹
primū regnauit arsaces vnde et arsacide dicti sunt: iudeorū pontifex onias clar⁹
als unus habet: qui osueta ptolemeo regi tributa non reddens ad iram eum
impulit. vex iosephus inter suos nobilis legatus a iudeis ad ptolemeū missus
cum familiaritatē regis meruisset: dux indee et vicinarū regionum constituitur
iudeorū pontifex symon onie filius clarus habetur: sub quo iesus filius sirach
sapientie librum componens: etiam symonis fecit mentionem. Circa id temp⁹
40000. fere galloꝝ a romanis cesa sunt. caria et rhodus ita terremotu concusse
sunt ut colosus magn⁹ rueret. alexandrie et egypti ptoleme⁹ philopator regnat
sub quo ea que in. ij. libro Machabeorum scripta sunt: gesta fuerunt. quo victo
antiochus rex sirie iudeam sibi sociat. romani marcello osule siracusas capiūt
subiugant⁹ capuā et ciciliā. alexandrie et egypti qntus ptolemeus epiphanes
destinato principe militie iudeā capit et plurimas sirie ciuitates: sub. 148. olym-
piade sirie et asie seleuch⁹ qui et philopator regnauit: vnde et. ij. li. Machabeorum
apud iudeos huius t̄pis ostinet gesta: titus linius clarus habet: cū ab antiocho
per legatos hanibal reposceretur: cui se a scipione victus sociauerat: ad regem
bithinie confugit: quem cum rursus ab eo senatus repeteret et tradendus esset:
venenum bibit: et apud bibissam bithinie sepultus est. Hoc tpe ob sacerdotia et
pontificatus iudeorū seditione orta: ingentia miseriarū semina pullularū. Anti-
ochus oēm iudeorū prouinciam ad ydolatriam cōpellens: qui parere noluerūt
enecat. postea iherosolimam ascendens: templum et vasa dei vastat: in templo
simulacrum iouis ponit: in samaria super verticem montis iouis delubꝝ edificat
ipfis samaritanis ut id ficeret precantibus: verum mathathias fultus aurilio
filiorū leges patrias vindicat: olympiade. 153. Enni⁹ poeta. 70. āno articulati
morbo perit: sepultus in scipionis monumento via apia.

De fine regni Macedonum et Machabeorum Capitulum. xxix.

Macedonū regnū defecit. 153. olympiade: nā romani interfecti
rege perse macedones yllicos & galathas liberos esse iusserūt
apud iudeos: defuncto mathathia: filius eius iudas machabeus
dux fuit: hic duces antiochie de iudea expellēs: & templum ab
y dolorum imaginibus emundās: patrias leges post triēnum
suis cūibis reddidit olympiade. 154. Alchinius alienus a sa-
cerdotali genere ambiciose pontificatū inuadit: qui aduersus iuda machabeū
inimicías gerens cito post dei ira percussus interiit: ac si cum omī iudeorum
fauore iude machabeo sacerdotiū decernitur: qui dignitate suscepta legatos
romāz mittit: decernitq; senatus iudeos amicos & auxiliatores habendos. Te-
rentius comediam scriptor i archadia moritur. iudas aduersus demetrii duces
inito prelio occidit: tribus annis pontificatu gesto: post quem frater eius io-
nathas dux iudeoz factus: bachi de duce demetrii a iudea expulso pontificatū
accepit: descriptione rome facta inuenta sunt hominū. 332000. sub olympiade
158. tunc carthagō inditionem romanorum per scipionem redigitur: habens
a conditione sui annos. 668. vel fm alios: 748. Scipio nūmationes subuenit:
ionaihas dux iudeoz pariter & pontifex cum romanis & spaciatis amicicias
facit: quez tripho dolo interfecit. Leterum tertius liber Machabeorum huius
temporis hystoriam continet. Johannes dux iudeoz & pontifex aduersus
hircanos bellū gerens: hircani nomen accepit: & cum romanis amicicias con-
traxit: hic samariam obsidione cap̄it: solo coequavit: quam postea herodes
instaurans sebasten in honorem augusti appellari voluit: iugurtha contra ro-
manos dimicās capit: hodo terremotū concussa colosus ruit: cicero arpini
nascitur.

De innovatione regni Iudeorum Capitulum. xxx.

Iudeorū aristobolus filius iohis rex pariter & pontifex primus
apud iudeos dyadematis sumptū insignia post. 481 annos ba-
bilonie captiuitatis: post quem regnauit ianeus cognomatus
alexander: qui pontificatū administrans crudelissime ciuibus
prefuit. 200000. cymborū cesa & 80. capta per caium marium
hic quinquies consul eridianum cymbros superat: & post de eis
cum caculo triūphauit: hucusq; siria possessa per reges in rome
nam ditionem cessit. descriptione rome facta inuenta sunt hominum. 463000.
Salustius crisp⁹ scriptor hystoric⁹ nascitur. Silla als sibilla athenienses vastat
que deinde romam obtinuit: & post biēnum moritur. Lucius lucanus primus
imperator appellatus est: victa armenia & mesopotamia. Pompeius yniuersaq;
yberniā subiunguit. Virgilius maro non procul a mantua nascitur. Marc⁹
porcius cato philosophus agnoscitur: antiochia sirie a romanis capitur.

De persecutione iudeorum a romanis Capitulum. xxx.

Ostea iudei romanoꝝ vectigales effecti sunt: et pontificatū apud eos suscepit hircanꝝ. ipse vero et aristobolus filij alexandri cōtra se de imperio dimicantes occasionē prebuere romanis ut iudeā inuaderent. Itaqꝝ pompeius iherosolimam veniens capta vrbe et reserato templo usqꝝ ad sanctas sanctoꝝ accedit: aristobolū secū vincū adducit: pontificatū cōfirmat hircano: deinde antipatreꝝ procuratore palestine facit: et iudeos tributarios effecit. ea que catilina Salutis scribit et Linius gesta sunt. hoc tēpore oracius flaccus nascitur. Virgilius tremone studijs eruditur. Cesar r̄henum transiens germanos vastat: et gallos capit. Hic inicium belli ciuilis cesaris et pompeij.

De imperio romanorum et iulio cesare Capitulum. xxxij.

Sinde caius iulius cesar primꝝ ex romanis singulare obtinuit imperium: a quo cesares romanoꝝ principes appellati. et imperauit annis. 4. mensibus. 7. Pompeius prelio vicitus et fugiēs a spado/ nibus: alexandrini regis occiditur cesar in egipto: deopatre regnū confirmat ob stupri gratiā. Anthonius decrevit quintile mense: saluum debere dici: quia in eo fuisset natꝝ iulius cesar: qui idibꝝ marci in curia occiditur: cuius corpus in rostris ad honorem concrematū est: rome tres simul exorti soles paulatim in eundez orbem coierunt. in cetera portenta que in toto orbe facta sunt. Hos suburbanō rome ad aranteꝝ locutus est: frustra se vrgeri non enim frumenta: sed homines breui defuturos.

De octauiano augusto Capitulum. xxxiiij.

Romanorum scđs imperat octauianus augustus cesar ānis: 56. mensibus. 6. a quo romanorum reges augusti appellati sunt: ad uerstis eum anthonius bellum mouet. Licero occiditur. 64. et atque sue anno. Quidius naso nascitur de tabernā emitoria trans tyberim oleum terra eruptit: fluxitqꝝ tota die sine intermissione significans christi gratiam: ex gentibus anthonium superat augustus: et interueniente senatu in amiciciam cum eo regreditur. Secunda secessio augusti et anthonij facta est. Salustius obiit quadriēnio ante acciacum bellum.

De destructione regni iudeorum Capitulum. xxxvij.

Antigonus contra iudeos dimicans: tandem occiditur: a quo usqꝝ in presens tps iherosolimorū regnum destructum est. Si quidez herodes post eum a romanis constitutus est princeps alienigena deficiente pontificum principatu: cuius tpe xp̄i natuitate vicina regnum sacerdotū iudee destructuz est: completa prophetia que per Moysen ita logitur: Non deficiet princeps ex iuda neqꝝ dur-

defensoribus eius donec veniat cui repositū est: et ipse erit expectatio gentium:
In hoc etiam loco impletur prophetia Danielis, nam usq; ad herodem r̄pi. I.
sacerdotes erant principes iudeor̄: qui imperare cuperunt a. 65. olympiade: et
ab instaurazione tēpli sub dario usq; ad hircanū: et 185. olympiade annis. 483
in medio transacti quos Daniel figuit per ebdomadas. 69. que p̄dictos annos
efficiunt ut declarat Eusebius. Filii quoq; herodis post eū regnauerūt usq; ad
nouissimā iherosolimoꝝ captiuitatē nequaq; ex successiōe sacerdotalis generi
pontificibus constitutis: neq; p̄petuitate vite: sed fin legem moysi seruientibꝝ deo
ignobiles vero quidā et alio tpe alij et nōnulli vnius anni siue modico amplius
a romanis principibꝝ sacerdotiū emebant: que oia etiam Daniel vaticinat̄ est

De destructione regni Egipti Capitulum. xxxv.

Post augusti et anthoniū tercia dissensio exordiū sumpfit: quia repudiata sorore cesaris cleopatra duxisset uxorem: acciacū bellū exortum est. Cleopatra quoq; et anthoniū semet interficerūt: et egypti regnū qđ fuit in alexandria destructū est: in quo ptolomei qui vocabant̄ lagide usq; ad cleopatrā regnauerunt annis. 295
Defuncta ergo cleopatra: egyptus fit romana provincia: quam primus tenuit cornelius gallus: de quo scribit Virgilius in buccolicis. Quidā ab hoc loco augusti monarchie primū annum cōputant: a quo sextilis mensis augusti nomē accepit: qui romanis plurimas leges statuit. censu rome agitato inuenta sunt hominum ciuium romanorū. 4164000. id est quadries semel centena sexagintaq; milia. Thebe egypti usq; ad soluz dirute sunt. Terentius varro nonagenarius moritur. Augustus calabriā et gallos vectigales facit. Augusto dum monarchia deferretur: renuit. Tyberius ab augusto missus occupauit armiam. Virgilius brundisii moritur: ossa eius neapolim translata tytulo h̄, modi suprascripto: quez ipse moriens dictauerat. Mantua me genuit: calabri rapuere: tenet nunc parthenope. Lecini pascua rura duces: augustus caium: agrippam adoptat in filium. Ipse quoq; augustus a senatu pontifex maxim⁹ appellat⁹. Tyberius de captiuis pānonijs triumphat. Oratius rome moritur. 51. etatis siue anno. Tyberius vastata germania imperator appellatur.

De herode et eius crudelitate Capitulum. xxxvi.

Herodes cesareā in noīe cesaris cōdīdit que prius turris stracōis vocabatur. ipse quoq; antiochiam condidit et antipatriadā atq; herodium in honore patris sui antipatris et suum extruxit. innumerabilia quoq; opera in singulis sīriarū urbibus. ipse quoq; hircanum qui olim sacerdos iudeor̄ fuerat a captiuitate partica regressus et filium eius qui sacerdotio patri successerat: interfecit. sororem quoq; eius et uxorem suam cum duobus suis filiis iam adolescentibꝝ et matrem uxoris sc̄i socrum suam crudelissime necat. Et ad hoc que crudeliter

gesserat etiā hoc addidit virum sororis sue salome interfecit: et cū eam alijs traxerat vtores etiā hunc necat. Scribss quoq; et interptes diuine legis sumi-
titer scelere interfecit. Qui etiā cito post cū xp̄i nativitatē magoz iudicio cog-
nouisset yniuersos bethleem parvulos iussit interfici: hic morbo intercutis et
scatentibus toto corpore vermisbus miserabiliter morit.

Tractatus tertius De xp̄i nativitate. Caplīm. xxxvij.

Pesus xp̄s filius dei in bethleem iudee nascit anno .42. Octo-
uiani nocte diei dñice et anno. 15. tiberij p̄dicare orsus est: vi-
xitq; annis. 32. mēfibus trib⁹ iuxta illud euāgeliū. Erat ihesus
incipiens quasi annoꝝ. 30. Crisostom⁹ tamē dicit q̄ xp̄s virit
plenarie. 33. annis et tm̄ supra quārum est a nūitate xp̄i usq; ad
pasca. et sic virit sūm eū. 33. annis et dimidio. Mortu⁹ est aut sūm
eusebiū anno tiberij. 18. quo tpe sicut in ethnicoꝝ cōmetariis
reperiū multa mirāda cōtigerūt sicut in alijs tractatu notauim⁹. Parū aut hoc
tempus augustus cū filio suo tyberio censum romē agitans inuenit hoīnī no-
nagies ter centena et .70. milia. 9370000. quo tpe defectio solis facta August⁹
76. etatis sue anno morit.

De Liberio cesare. Caplīm. xcvij.

Ost quē tiberi⁹ terci⁹ impauit. Et iudeoꝝ principati obtinuit
herodes tetrarcha. Quidi⁹ poeta in exilio morit. 13. v̄bes ter
remoti corruerūt: Ephesus: magna Syra Sardis: Moscene
Aege: Byero: Cesarcha: phlia delphia: Thelomustem⁹: Lume
Smirna: Appollonia: Dyahircania. Pilatus a tiberio procu-
rator iudee missus fuerat. Johannes filius zacharie in deser-
to iuxta iordanē fluuiū predicans: filiuū dei in medio adesse te-
steſ. Ipſe quoq; dñs ih̄s signis et virtutibus vera esse comprobans: que dire-
ret mirabilia q̄ in euāgelijs scripta sunt: fecit discipulis suis: vt cōuerſionē gen-
tiū ad deū annūncient: imperavit sūm p̄phetias que de eo fuerāt p̄locute. Com-
putant aut usq; ad. 15. annū T̄yberij cesaris a secundo anno instauratiōne tē-
pli: que facta est sub altero anno darij persarū anni. 548. A salomonē autēz et
prima edificatione templi anni. 1060. A moysē et egressu filioꝝ israhel. ex egypto
anno. 1539. Ab abraham et regno Nini anni. 2044. A diluvio anni. 2986.
ab adam anni. 5228.

De incidentib⁹ circa hec tpa. Cap. xxiic.

Cribit aut iosephus inter alia mira que anno passionis xp̄i note-
vit q̄ pilatus p̄ses secreto noctis imagines cesaris in tēplo statue-
rit. Et hec prima seditiōis et turbatiōis iudeis causa extiterit. Ec-
clesie iherosolimoꝝ primus ep̄s ab aplis ordinat̄ iacobus frater
dñi. Et ex hoc loco considerandū quāte deinceps calamitates iu-

deoꝝ gentē oppreſſerint. Pilatus poſt p̄dictā ſeditionē que ob cefaris imagi-
nes fuerat cōcitata ſacrū theſaurū quē iudei corbanā vocant in aque ducum
irſumꝝ expendēs ſecunde ſeditionis p̄buit ſeminal. Seian⁹ preſectus tyberiſ
qui apud eū plurimū poterat iuſtantiſſime cohartaſ: vt gentem iudeoꝝ deleat
philo meminie in libro legationis ſecūdo: pilato de xpianox dogmate ad tibe-
riū referente tiberius detulit ad ſenatū: vt inter cetera ſacra recipereſ: verū cuꝝ
ex conſulto patrū xpianos vībe eliminari placuſſet. Tiberi⁹ per edictū accuſa-
toribus xpianox cōminatus eſt mouē. Scribit terculian⁹ i apologetico Tibe-
rius in campania moriē.

De Caio. Capitū. xl.

Dimenox quartus. Caius regnauit annis tribus mensibus. 10.
Qui cognominal⁹ eſt caligula. Hic agrippā a vinculis liberatiꝝ
regem iudee facit. Factus preſectus egypti: multos iudeos pre-
mit cōſentiente alexandrie populo: t̄ crebrū aduersus eos clamor-
ibus personante. Synagogas quoq; eoꝝ imaginibus ſtatua-
ris t̄ victimis polluit. Ponti⁹ pilatus in multas incidēs calamiti-
tates: propria ſe manu interfecit: vt ſcribunt romanoꝝ historici. Caius qui ſe
metipm in deos intulerat: p̄cepit syrie p̄fecto vt in irſumis ſtatuaz ſuā ſub noīe
iouis maxiſi poneret: ſotog; orbe romano ſicut philo ſcribit t̄ iοſephus in ſy-
nagogie iudeoꝝ ſtatuſ t̄ imagines cefaris cōſecrate ponebant. Hic caius plu-
ribus nobilib⁹ interfecis etiā ſorores ſuas: quibus ſtuprum intulerat: iſtulaz
exilio cōdēnauit t̄ oēs exiles iuſſit interfici. Landē a protectoribus ſuis in pa-
latio occidit anno etatis ſue. 29.

De Claudio t̄ Petru aplo. Capitū. xli.

Cintus romanox regnauit Claudiuſ annis. 13. mēſib⁹. 8. die-
bus. 28. Petrus vō cū primū antiochenā eccliam fundaſſet: ro-
mā mittit vbi euāgeliū predicas. 25. annis eiusdē vrbis eps per-
feuerat. Marcus euāgelista interpres petri egypto t̄ alexandrie
xp̄m annūciat. Prīm⁹ antiochie eps, poſt petru ordinat Eno-
dius Agrippa rex iudeoꝝ annis. 7. imperās moriē. Qui ſuccedifit
filius agrippa a claudio ſubstitutus. Prophetia agabi(quā in actib⁹ aploꝝ ſum
de fame in toto orbe terrarū futurā p̄dixerat) ſub claudio expleſ. Claudi⁹ de
britanijo triumphat t̄ orcadas iſulas imperio adiecit romano. Descriptione
rome facta inuēta ſunt romanox ciuiū ſexagies nonies centena t̄ quadragin-
taria. 6943000. Tracia hucusq; regnata in priuiciā redigit Jherosolimis die-
bus azimox ora ſeditione. 30000. iudeoꝝ perierūt. Claudi⁹ felicē pcuratorez
iudee mittit: apud quē paulus aploꝝ accuſatus in ſui deſenſionē porat. Clau-
diuſ moriē anno etatis ſue. 64.

De nerone & eius crudelitate. Capit. xlj.

Sextus romanorum Nero regnauit annis. 13. mensib⁹. 7. dieb⁹. 28. Eius amiculus fuit Laius caligula. Sub quo paulus romā mītūt. Jacob⁹ frater dñi quē oēs iustū appellabant a iudeis lapidi⁹ bus opprimit: in cuius locū symeon uel symon secundus assumit. Post marcu⁹ euāgelistā primus alexandrie eps ordinat annan⁹ antiochiae secundus eps ordinat. Ignatius ante mensas Ne- ronis fulmine cecidit: terremotus rome factus est. In asia tres vrbes terremo- tu cōciderūt. Nero rome in citharistarū agone cōtendēs cunctos supat. Sta- tius in gallia rethoricā docet. Lucan⁹ cordubensis. poeta morit. Séneca cordu- bens. p̄cepto⁹ neronis: et patruus lucani poete incisiōe venarū & veneni haustu⁹ perīst. Nero vero agrrippinā mōtrē & sororē patris interfecit. Ipse quoq; cum ceteris viris insignib⁹: etiā octavia uxore suā intererūt. Sed & plurimā partē rome vrbis incendit: vt silitudinē troie ardētis inspiceret. Insup ultra oia sce- lera sua: primus etiā in xpianos psecutionē fecit. In qua petrus & paulus glo- riosē occubuerūt: post petrū p̄im⁹ romā ecclias tenuit linus. Et̄tra iudeos re- bellantes vespasian⁹ magister militie a nerone mītūt. Qui plurimas vrbes in- dee capit. Josephus scriptor historicus dux belli iudeoꝝ: cū a romanis interfī- ciēdus esset: vespasiano p̄nūciat de morte neronis & ei⁹ imperio. Nero vō cum a senatu quereret ad penā seipm interfecit atq; in eo oēs augusti familia con- sumpta est. Post quē galba in hibernia. Vitellus in germania: otto rome im- periū tenuerūt. Galba septimo mense imperij sui in medio vrbis foro truncat. Otto tertio regni sui mense ppria manu occubuit. Vitellus a vespiani ducib⁹ occisus in tiberim proiicit.

De Vespasiano & iudeoꝝ destructione. Capit. xljj.

Septim⁹ romanorum Vespasian⁹ regnat annis. 9. mensib⁹. 11. die- bus. 22. Titus ab eo missus: iudea capta & iherusalem subuer- sis. 600000. viroꝝ interfecit. Josephus dicit vndecies centena milia fame & gladio perisse & alia. 100000. captiuoꝝ venūdata ut aut tāta multitudo ibi reperiret cām azimioꝝ fuisse refert: ob q̄ ex omni gēte iudea ad templū cōfluētes i vrbē quasi carcere sūt reclūsi. Oportuit eni his dieb⁹ pasce eos interfici: in quib⁹ saluatorē crucifixe- rūt. Sic igit̄ regnū iudeoꝝ finitū atq; destructū est. Tūlues rhome facta est ita vt p̄ multos dies fere. 10000. homin̄ mortuoꝝ referent. Tres ciuitates cipri terremotu corruerunt. Vespasianus. 69. etatis sue anno morit. Eius successit Titus romanorum octau⁹ in vtracq; lingua disertissim⁹ magne bonitatē & bñfice- tie. S; de eo suisq; successorib⁹ nō vlt̄ri psequit. Nā sufficit nobis ad eos pue- nisse: sub q̄b⁹ xps nat⁹ est: p̄dicauit & occisus ē suisq; crucifixores iudei queri sūt.

Colligit autem omne tempus in secundum annum Vespasiani et nouissimam euerionem iherosolimorum ac 15. anno tiberij et predicatione Christi anni. 42. a captivitate quam ab antiocho pessi sunt anni. 238. a dario secundo anno sub quo rursum templum edificatum est anno. 590. a prima edificatione sub salomone usque ad nouissimam eius ruinam sub Vespasiano anno. 1102.

De recollectione anno 511 Eusebius: Capitulum. xliij.

Nunc expedit aliarum rerum gestarum pro breui recapitulatione colligere. Igisimus Eusebius in prologo sue cronice anno. 42. imperij augusti Christi natus est. Et anno. 15. tiberij predicare oratus est. Si quis autem retrosum computet reperiet a tiberio usque ad annum dario (sub quo templum restauratum est) annos. 548. Nam dario secundus annus. 65. olimpiadis anno primo fuit. Et tiberij. 15. in. 201. illa olimpiade incurrit: fuerunt ergo inter darium et tyberium olimpiades. 137. anni. 548. quadriennio in unaqueque olimpiade computato. Deinde secundo dario anno septuagesimus desolationis annus expletus. A quo usque ad primam olimpiadē retrosūz numerantur. 64. olimpiades. In. 256. annis qui sibi computantur a predicta desolationis templi anno usque ad quinquagesimum Osie regis mediorum sub quo Iesaias et Osee fuerunt. Ita prima olimpias. Et in Iesaias et reliquoque quod cum eo prophetarum incurrit etate. Rursum si a prima olimpiade ad superiora usque ad captivitatem troie proueharis. Inuenies annos. 406. sicut curiosissima grecorum historia conscribit. Item apud hebreos a supradicto Osie anno et tribus Iesaias prophete usque ad Sampson et tertium annum labdon iudicis computabis annos. 406. Post hoc iterum ad superiora conuertere et cum. 329. annos retractos impleueris grecorum cytropem et moysem inuenies hebreorum. Nam ab anno cytropis. 45. usque ad captivitatem troie. Et ab. 80. etatis moysei in quo populu istrahel de egypto eduxit usque ad labdon et sampson computantur anni. 329. Itaque fine vlla ambiguitate moysem et cytropem qui primus atheniensem rex fuit iusdem fere tribus fuere. Ab. 80. vero anno moysei et egressu istri ex egypto usque ad primum annum abrahe regies annos. 505. quos similiter a. 65. anno cytropis usque ad ninum et semiramidem assyriorum principes computabitis. Item a nativitate abrahe usque ad totius orbis diluvium inuenies retrosūz annos. 942. Item a diluvio usque ad Adam. 2242. annos in quibus nulla penitus nec greca nec barbara nec genitilis reperiatur historia. Nunc etiam superest ut hebreorum annos ab abraham usque ad moysem. A moysi usque ad primam edificationem templi: et ab ea usque ad secundam eius instauracionem et usque ad adventum Christi videamus. A nativitate autem abrahe usque ad moysem et egressum ex egypto computantur anni. 505. A moysi usque ad salomonem et primam edificationem templi anni. 479. Secundum in minore numerum quem tercii liberi regnoque continet. Nam iuxta volumen iudicium computantur anni. 600. Circa quam computationis difficultat diligentia attende. An forte in ea fundari possit discrepantia que est inter

cōputationē Bede t cōputationē Alfoncij de annis ab Adam usq; ad xp̄m: de qua in alio tractatu satis diximus. A salomone vero usq; ad instauratiōes templi: que sub dario rege persarū facta est: colligunt̄ anni. 512. A dario usq; ad predicationē xp̄i z. 15. annum Tiberij expletū anni. 548. Itaq; fiunt simul ab Abrahā usq; ad quindecimū tiberij anni: anni. 2044. Similiter a Nino t se- miramide usq; ad moysen t cytropē anni. 505. Et a citrope usq; ad primā capiuitatē troie anni. 329. A captiuitate troie usq; ad primā olimpiadē anni. 406. A prima olimpiade usq; ad secundū darij anni t instauratiōē templi anni. 256. A secundo darij anno usq; ad quindecimū tiberij anni. 548. fiunt simul a Nino usq; ad sedecimū tiberij totidē anni quo prius ab abrahā usq; ad tibe- riū numerauim⁹. Et hoc fīm Eusebiū.

De recollectione annoꝝ fīm Hieronymū. Capitū. xlv.

 Hieronymus vero qui eusebii cronicā de greco in latinū translu- lit: t eam usq; ad temp⁹ suū cōtinuatuit. In fine cronice sue anno- rū recollectionē breuius concludit ita scribēs. Ab urbe condita usq; ad extremū huius operis anni fiunt. 1131. hoc modo sub regib⁹ anni. 240. sub cōsulib⁹ anni. 464. sub angustis cesaribus anni. 427. colligunt̄ omnes anni usq; ad p̄esens tempus ita a ti- berij anno. 15. t p̄dicatione xp̄i anni. 351. A secundo anno darij quo templū restauratū est anni. 898. Ab olympiade prima qua etate apud hebreos ysaias p̄phetabat anni. 1161. A salomone t prima edificatione templi anni. 1412. A captiuitate troie quo tpe sampson apud hebreos fuit anni. 3561. A moysē t citrope primo rege actice anni. 1890. Sic igit̄ finaliter concludunt̄ ab abrahā t rege Nini t semiramidis anni. 2395. Ab abrahā usq; ad diluvium anni. 942. Ab adam vero usq; ad diluvium anni. 2242. quibus oībus simul collectis fiunt ab adam usq; ad. 14. annū valētis t valētiani innoꝝ iterū omnes anni. 5579. Euꝝ igit̄ (vt dicit̄) a tiberij anno. 15. usq; ad. 14. annū valentis quo interiē numerent̄ anni. 351. Et inde usq; ad abraham anni. 2044. Consequens est vt fiant oēs anni historie Eusebii t Hieronymi. 2395. Nos vero qui usq; ad hoc temp⁹ valētis nō p̄secuti sumus cronicā Eusebii sed solū usq; ad C̄lespani tē- pus (vt p̄missuꝝ est) deinceps sequimur cōes cronicas que omissa cōputatione per decadas t olimpiades a xp̄o t eius vicario petro ḡ successiones sūmorum pontificū annoꝝ numerū notauerūt. Nec historicis narrationib⁹ insistemus: nisi quātū potuerint applicari ad tempora maximarū t maiorū cōiunctionū ac etiā revolutionū saturnalium de quibus infra dicem⁹. Ideoꝝ longā narratio- nez quā de varijs regnis supra secundis ad brevē recapitulatione regnoꝝ pri- cipaliū reducemus. Non quia ad alia nō sit habenda consideratio: sed ad ista maxime.

De recapitulatione quatuor principaliū regnoꝝ. Capit. xlvi.

Liendū est igit̄ q̄ s̄m quatuor partes orbis fuerunt principalia regna quatuor de quibꝫ daniel p̄phetauit. Sed & de his antea ionichus predixerat sicut supra tactū est. Primum ab oriente fuit regnū babylonīcū quod incepit a Nino tpe Abrahe. Ninius eniꝫ exceptis in dis pum' omniū aſye impanit. Hoc autē regnū assirio ruꝫ in sardonopalo mutilatū: qz preter medos durauit vſq ad tyru. Omnes vō anni regis assyrioz a primo anno Ilini computant. 1240. Et inde assyrioz regnū in medos translatū est. Secundū a meridie fuit regnū carthaginense quod incepit tpe iudicū: quādo carthago condita est: videl; anno 143. post troianū bellū. Terciū a septētrione fuit regnū macedonicū: quod nō incepit ab alexandro: vt quidā dicunt: sed diu ante s̄m Eusebiū. Nā quando assyrioz regnū ad medos translatū est: tūc macedonū regnū, sumpfit exordiū ab alexandro tū recepit augmētū: a quo regnū alexandrīnū iniciū & nomē accepit. Quartū ab occidente fuit latinoꝝ quod diu postea a romulo romanū vocatū est s̄m Eusebiū. Et sicut dicit orasius ab urbe condita. i. a romulo nūnc pata vſq ad mundi creationē numerant anni. 4484. Et ab ea vſq ad r̄pi aduentū anni. 5 199. quā cōputationē sequit̄ Heda. Et eādē prius posuisse videatur Eusebius. Sed ab eo discordat Alfontius vt i alio tractatu notū est. Hec autē quatuor regna hic nota sunt: non s̄m ordinē originis: sed iuxta ordines partiū orbis videl; orientis meridiei septentrionalis & occidētalis. Nā de eorum oru & occasu varia p̄mutatione ex superius dictis pōt clarius apparere. Hic autē notandū est quod ait Auḡ. 18. libro de ciui. dei. Inter plurima inq̄ regna terrarū duo cernim̄ longe ceteris prouenisse clariora assyrioz primū deinde romanoz. Illud prius in oriente: hoc posteri in occidente surrexit de nūc in illi fine: hui iniciū cōfessim fuit: regna cetera ceterosq; reges quasi appendices istoz dixerim.

Tractatus septim⁹. De distinctione reuolutionū saturnaliū. Capit. xlviij.

Via vero ad p̄mutationes regnoꝝ & sectarū nō solū habent respectū coniunctiones saturni & iouis de quibus dictū est. S; etiā reuolutiones saturni de quibus loquiſ albus masqr. libro de magnis coniunctionibꝫ tractatu secūdo: differentia octaua. Ideo de his dicere p̄pono: antequā ad cōjunctionē septimā ultra progreſſū: docet ergo q̄: moeſ ſecte & regni & earū p̄mutatione accidunt s̄m quantitatē. 10. reuolutionū saturnaliū. Et p̄cipue ſi saturno cōueniat: mutatio ad ſigna mobilia que ſunt cancer: libra: capricorn⁹: aries. Nū modo iupiter fuerit caedēs ab eo. Sed ſi iupiter fuerit cū eo: aut aspiciat eū: minuit multū de malo ppter eius bonitatē. Qui enim fuerūt complete. 10. reuolutiones saturni In diebus darij regis perſarum fuit apparitio alexandri magni & deſtructio

re gni per farum' t circiter post alios. 10. reuolutiones compleas apponit ihesus filius marie cū pmutatione secte. Et quando cōplete sunt. 10. alie: venit meni tā lege que est inter nazarenos t paganos. Et post decē alias venit machomerus. Et illud forte est ante complementū. 10. vt in reuolutione nona vt post in yndecima. Et illud est sūm quātitatē eius quod exigunt coniunctiones pmissae que sunt fortiores istis reuolutionib'. Et sūt mutat̄ hoc citius vel tardius sūm proprietates planetarū dominantū regnis diuersis: vt Saturn⁹ do- minatur indie: iupiter babylonie: mars thracie: sol romanis t imperio: mercuri⁹ egypto: luna assyrijs.

De declaratione pmissor̄. Cap. xlvij.

A De declarationē pdictarū reuolutionū sciendū est q̄ reuolutio saturni est ei⁹ circuitus ab uno puncto incipiens: t ad idem pun- ctū redditio. Et iste cursus eius vel circuitus pfect⁹ quasi in. 30. an- nis vt supra dictū est. Unde patet q̄ premisse. 10. reuolutiones saturni fiunt in. 300. annis vel circiter. Sed in pmissis triplex oc- currit dubiū: primū a quo puncto celi hmōi reuolutiones inci- piunt. Secūdū quare plus ab uno q̄ ab alio puncto celi incipere debeant. Ter- ciū cur. 10. tales reuolutiones plusq̄. 9. vel. 11. aut. 12. talem effectū aut signifi- cationē habeant. Hox̄ dubioz solutio nō est clara: nec tamē hic sed alibi de- claranda: quis ista nō sunt p̄ntis inquisitionis. Sed p̄dictis hic presuppositis manifeste patet q̄ semp inter tales. 10. reuolutiones ad minus est vna coniū- ctiō maior saturni t iouis. 240. annoz plures etiā cōiunctiones saturni t mercurii. 30. annoz t alie plurime de quibus supradictū est. Et iste suos habent effectū. Et possunt dicitarū reuolutionū significatiōes citius aut tardius compleri vt debilius vel fortius sūm exigentiā hmōi cōiunctionū: vt ex dictis patet. Scendū est insup q̄ sicut ab alexandro magno usq; ad machometū note sunt hmōi re- uolutiones: ita ab alexandro retro usq; superius cōputando. 300. annos p. 10. reuolutionib'. Et ab illis iterū. 300. t sic ultra usq; ad principiū mūdi. Et mari- me usq; ad diluuiū. A quo usq; ad alexandru fuerūt anni circiter. 2799. Scđm Alfontiū possent notari post hmōi reuolutiones historie t cronice. Et vt pluri- mū circa hmōi tpa in pmutationibus sectaz aut regnoz repertiret aliqd nota- bile cōgisse. Sicut pōt patere diligenter cōsideranti t veraciter calculanti: ea que ex historijs t cronicijs superi⁹ sunt notata. Ex quib⁹ ynū pōt ponī exemplū. Nā cōpletis. 10. reuolutionib⁹ an illas. 10. que p̄cesserūt alexandru magnuni- cito post secuta est captiuitas iudeoz sub. 47. olimpiade. Qui nabuchodonos- for rer caldeoꝝ iſlīmis captis templū incēdit: t iudeoz regiū defecit vt plenū supradictum est. Sils etiā a machometo citra cōputando usq; ad p̄ntis tempis possent huimodī reuolutiones consignari. Et ea que sūm historias t croni- cas magis notanda secuta sunt eisdem reuolutionibus applicari: quod infe- riore facere proponimus.

De lege xpianorum. Capitulum xlii.

Sed prius considerandum est id quod supra recitauimus post alexandrum circiter alijs. 10. revolutionibz cōpletis apparuisse ibm xpim filium merie cū p̄mutatione secreta. Docemus post diuersas revolutiones cōpletas factū fuisse post annos circiter. II. Manifeste patet q̄z fm Alfontium ēre alexandri magni et incarnationis xp̄i sunt anni. 3. II. menses. 3. dies. 2. vnde clare sequitur q̄z albumasar libro p̄ allegato vbi de his revolutionibz loquū errauit in hoc q̄z inter alexandrum et xp̄m bis. 10. revolutiones numeravit: dicens q̄z post apparitionē alexandri cōpletis. 10. revolutionibz apparuit acelaser filius belquē qui reddit vim perisse: et post alias decē revolutiones apparuit ihesus filius marie. Nec tamē ex hoc existimādū est q̄z lex xp̄i ex hīmōi revolutionibz aut alijs legibus astrorum dependeat quo ad ea que diuine et miraculose virtutis sūt et oīno nature vires excedunt. Sed ista ad sanū intellectū referenda existunt: sicut in tractatibz de legibus et secris. Et de cōcordantia theologie et astronomie plenī declaramus. Nec est sub silentio transenduz q̄z circa huius benedicte incarnationis et xpianae legis tpa multa notāda cōtigerūt: ad q̄z p̄dictæ cōiunctiones et revolutiones habere potuerūt aspectū. Nā romanū imperiū qd pauloante iulij cœsis temp̄ incepit: tūc octauiani augusti succedēte imperio incrementū accepit finis in maxima p̄spexitate et pace: iuxta illud euāgelij. Exiit edictum a cesare augusto ut describeret vniuersus orbis. Sed et nō multo post tpe aduersariorū xp̄i. i. iudeoz. Sub vespasiano et tyto facta est mira subuersio. Et prius sub nero. ne: p̄stera vero sub pluribus alijs impatoribz fuit xpianoz horrenda p̄secutio que tñ quanto maior fuit tanto xpianae legi maiora p̄buit incremēta.

De dioceciano et p̄secutionibz xpianoz. Capitulum I.

Adhuc aut̄ cōsideratione dignū est: ad quod de alijs. 10. revolutionibz succedētibus addidit albumasar videlicet q̄z quādo ille cōplete sunt veniet lex que est inter paganos et nazarenos. Sane que sit illa lex vel secta ex nostris historijs et cronicis nō plene intelligo. Lū inter paganos quo ad dei cultuꝝ nulla proprie sit lex vera sed sola erranea secta idolatrie. Que longe ante p̄cessit verū est tamen q̄z Isidorus. vilj. li. ethimo. ca. v. vbi quot sunt secte hereticorū: et vnde nomina acceperūt determinat. De nazarenis seu nazareis ita scribit. Ne zatei dicti sunt quis xp̄m dñm qui nazarenus dictus est: filium dei confitentur omnia tamē veteris legis custodiūt. Possimus ergo dicere q̄z forte hāc sectaz aliqui ex paganis secuti suntr: vel q̄z inter paganos aliquis eam seruandaꝝ esse suafit. Cirum aut̄ hoc verum sit vel quo tpe fuerit: id ex scripturis certis nō habemus. Ideo circa hec nihil affirmare p̄sumim̄. Sed sciendū est q̄z expletis ab alexandro. 10. revolutionibz post annos. II. menses. 3. dies. 2. venit christus.

Et a xp̄i incarnatione usq; ad dyocletianum fuerunt anni. 283: menses. 7. dies 29: et ita per annos circiter. 5. ante complementū aliorum. 10. reuolutionū venit dyocletianus a quo postea lex vel secta paganorum qđ annis roborata et quasi renouata est per legis xp̄ianorum persecutiones que ab ipso dyocletiano facta esse dī: nam sicut recitat Aug⁹. xvij. li. de cīci. dei. Quidam primā psecutionē computant que facta est a nerone: secundam a domiciano: tertiam a troiano: quartam ab anthonio: a seuero quintam: sextam a marimo: a decio septimam: octauam a valeriano: ab aurelio nonam: decimā a dyocletiano et maximiano verantib⁹ ibidem ostendit beatus Aug⁹ qđ ante neronem et in xp̄o et in suis aplis et discipulis graues persecutiones precesserunt que inter alias decem minime numerant. Postea insuper iulianus adeo ecclesiam persecutus est qđ xp̄ianos liberales l̄res docere vel discere vetuit. sed etiaꝝ valens supradicti valentiniani frater arcianus magna psecutione per orientis p̄es catholicā vastauit eccl̄am. Preterea rex gothorū in ipsa gothia persecutus est xp̄ianos crudelitate mirabilis: ideo Aug⁹ improbat illorum opinionem qui dixerunt post illam decimas persecutionem dyocletiani non amplius ecclesiam passurā persecutiones usq; ad tempus antixp̄i: vnde concludit qđ non videtur esse diffiniendus numerus persecutionum quibus exerceri oportet ecclesiam: inter has tñ persecutiones merito fuit numeranda illa dyocletiani persecutio quaz in xp̄ianos crudeliter exercevit: et forte tunc inualuit illa lex vel secta quam esse apud paganos Albus mesar superitus designavit.

De secta sarracenorum Capitulum. Ij.

Sed adhuc cōsiderare conuenit: quia sicut idem ait. Post illam sectam completis alijs decez reuolutionibus venit machomet⁹. videlicet post dyocletianū per annos. 339. vel circiter: cuius sectā non solum designauit reuolutiones p̄dicte: sed etiam quedā precedens cōiunctio: de qua dicit Alkabicius differētia quarta qđ inter annum coniunctionis que significauit sectā sarracenoꝝ et inter annum alhegera. i. seditionis vel seductionis machometi qui fuit prim⁹ annus annorum arabum: fuerunt. 52. anni solares et. 57. dies: et fuit ascendens anni cōiunctionis p̄dicte secte signum geminoꝝ: et peruenit profectio eiusdem ad virginem. Primus ergo annus machometi: siue primus annus arabum: et ante annos arabū trāferunt anni xp̄i. 621. menses. 6. dies. 15. sicut in tractatu de vero t̄tulo lunari notauimus: et in hoc cōcordat tabule alfonci: vnde ex his et alijs supradictis patet cuilibet legittime calculanti qđ post . 10. reuolutiones p̄dictas venit machometus post annos circiter. 33. et huic cōcordant ere dyocletiani: et ere arabū que sunt anni. 337. menses. 10. dies. 16. fm alfonci: a quib⁹ subtrahas. 5. annos quibus ante complementū. 10. reuolutionū dyocletianus venisse diximus: remanent. 32. anni perfecti et unus annus incompletus. De his

autem que circa hoc tps contigerūt. narrant hystorie q; phocas qui imperante anno xp̄i. 652. granissima bella aduersus regez persarū exercuit: quib⁹ romanis fortiter debellati plurimas prouincias & ipsam iherosolimā diuiserūt. Postea etiam anno xp̄i. 663. anno imperij eradij cosdroe rex persarum multā partez R. P. romane cepit: deuastauitq; iherosolimā: & venerabilia loca incendit: et multos captiuos in persidez duxit cum p̄cioso sancte crucis ligno. Sed anno eiusdem eradij. 12. cosdroe ab eo interemptus est: & populus xp̄ianus cū sancta cruce a captiuitate reuocatus. Circa idem tempus machometus propheta seruacionis suam pernicioſiſſimam introduxit. Seitacenos vero & arabes qui hactenus sub regno persarum fuerant: et adius deuictos romanis subiecit imperio: multa quoq; magna & miranda post huius sece introductionem contigerunt de quibus tranſeo gratia breuitatis.

¶ De septima coniunctione Capitulum. lij.

Am vero de septima coniunctio marina tractandū est quae diximus fuisse anno mundi. 6080. a diluvio. 3838. vel circiter Et hoc anno post incarnationem xp̄i. 735. vel prope: t ante eis circiter per. 100. annos incepit secta machometi p̄ quā postea multa populo xp̄iano peruererunt detrimenta: de quibus ad hystorias remittimus. Circa huius coniunctionis tempora post illas supradictas decem aliasq; plures imperatorum & regum paganorum in xp̄ianos pſecutiones secute sunt alie periculofiores hereticoz plurimorum & marime arianorum: ex qua ariana heresi predicta machometi secta tanq; ex radice ramus precessit sicut docent hystorie: de quib⁹ heresibus xviii. de ciuit. dei li. ita scribit beatus Aug⁹. Vnde autem dyabolus templo demonum deserit & in nomen liberantis mediatores currere genus humanum hereticos mouit qui sub vocabulo xp̄iano doctrine refisterent xp̄iane: & postea subdit. Inimici enim ecclie quolibet errore cōfentur: vel malitia depravent: si accipiunt potestatem corporaliter affligendi: exercent eius patientiam: si tammodo male sentiendo aduersantur exercent eius sapientiam. Et multa notanda subiungit que hic inferere huius operis breuitas non permittit.

¶ De decem revolutionibus a tempore machometi Capitulum. liij.

Ed sicut supra promisimus iam ab illo pseudo propheta machometo vſq; ad nra tempora per supradictas saturni revolutiones computabimus & eis notabiliora hystoriarum gesta que illoruꝫ temporibus contigerunt applicare curabim⁹. Sciendum est igit q̄ completis. 10. revolutionibus supradictis que fere. 33. annis ante aduentū machometi terminate sunt ut premissum est cōputando pro earum complemento pro alijs. 10. revolutionibus sequētibus. 300 annos manifeste patet q̄ anno xp̄i. 889. vel circiter he. 10. revolutiones cōplete sunt: & hoc fuit post aduentū machometi per annos. 267. vel prope: t post dictā

coniunctionem maximam circa per annos. 154. et efficta coniunctio fuit quia
media inter. 10. revolutiones predictas.

De gestis circa supradictam coniunctionem Capitulum. lliij.

Circa coniunctionis tpa ultra que generaliter promissum aliquis
contigerunt que specialiter sunt notanda: nam anno xpi. 707. tpe
frifini pape maximu scisma fuit. postea papa cōstantin⁹ philippus
imperatores denunciavit hereticum: eo q̄ sanctorum imagines
deleuerat. deinde tpe gregorij scđi bonifacius episcopus gentes
romanoꝝ ad xpm ouertit. huins tpe karol⁹ pater pipini saxones
debellar: alamanos ⁊ sueuos atq; barbaros vsc ad danubium subegit: etiā ⁊
frisones burgundiā ⁊ lothoringiaz: sarracenos quoq; de transmarinis partib;
cum innumerabili multitudine in prouinciam venientes deleuit. Tpe leonis im-
peratoris constantinopoli. 300000. hominū pestilentia perierūt. Eo tpe gens
sarracenoꝝ totam hispaniā occupauit: ⁊ cum postea etiā aquitaniā occupare
voluisset: karolus marcellus plus q̄. 300000. deleuit. Post dictā vero coniunc-
tiōnē circa annum. 738. constantinus quintus filius leonis imperatoris qui
contra imagines dei ⁊ sanctoroꝝ bellum indixerat: paternam pietatem secutus:
consentiente sic anastasio constantinopolitano falsi nois patriarcha: vocata
anodo omnes imagines xpi ⁊ sanctorum mandauit deponi: ⁊ sic ecclesias dei
persequitur: ut etiam vesaniam dyocletiani transcendere videtur. His tpibus
imperator constantinopolitanus sere solo nomine imperabat: quia in oriente ⁊
meridie quasi totum principes sarracenorum occupauerant: a quibus xpianī
multam persecutionem sustinebant.

De gestis post dictas revolutiones Capitulum. iv.

Sed ⁊ alijs omissis que post dictā coniunctionē secuta sunt: de his
proseqmur que cōpletis. 10. h̄misis revolutionib; saturnalibus
contigerunt. Igitur circa annū. 889. sub formoso papa magnū
scisma multaq; ecclesie alteratio fuit et eius p̄motione subsecuta
Lcirca hoc tps gens vngarorum a sicilia egressa in pannoniam
primitus venit: ⁊ inde relectis incolis ibi vsc hodie p̄mansit hec
gens illo tpe adeo inulta fuisse narratur ut carnis crudis ad cibū: humano
vero sanguin e p̄teretur ad potū: quemadmodū phalangi faciunt. His tpibus
arnolphus imperator normanos qui galia vasta ⁊ lothoringiam ⁊ dardaniam
inuadebat incredibili plaga p̄strauit. tunc cepit iugum normanoꝝ et dacorū
cessare: qui. 40. annis galliam vastauerunt. demū idem arnolphus longa infir-
mitate tabefactus: nulla medicinali arte potuit adiuvari quin a pediculio cfa
meretur: cui successit filius eius ludovicus: sed ad coronaz imperij non puenit
vnde ipse fuit finis imperij quantū ad posterioritatē karoli culpis erigentibus
quia ecclias q̄s p̄es eoꝝ p̄struxerant nō souebat sed potius dissipabat. postea
crepto impio a francis italici ceperit impare: diuisuꝝ fuit imperiū: q̄r quidā tñ

in Italia: quidā tñ in alamania impabant vñc ad ottōnem primū qui vtrobicq; imperare cepit.

Cide alijs decēm revolutionib; saturnalibus t; postea gestis Lapiū. lvi.

Post predictas. 10. revolutiones saturni secutae sunt alijs. 10. et complete anno xp̄i. 1189. vel circiter: circa qđ tps Innocentius tercius multis bonis operibus glorioſus digne cathedræ petri tenebat: cuius tpe a francz t venetis capta est constantinopolis ſimiliter innumerabilis farracenoꝝ multitudo contra hispanos veniens ad patriam ſitā confusa redijt. His diebus liuonia pro magna parte cœpta est ad fidē. Anno vero pontificar; sui. 17. rome celebratū eft gñale oclium pro ſubſidio terre sancte: vbi etiā; pro ſtatū vniuersalis ecclie multa utilia ſtatuta fuerunt: vbi etiam abbatis ioachim libellum quem contra magiftrum petrum lombardi composuit: damnauit. Inſuper etiam almaricus cum ſua heretica doctrina: non triū damnata eft doctrina dicti abbat; ioachim qui in calabria floruīt: pluresq; libros utiles ſcripſit. qui a regibus t principib; requirentib; ab ipſo de peregrinatione quam faciebant ad terram ſanctam: predixit q; parum proficeret eo q; nondū; tempus proficiendi adueniſſet. hoc tpe impabat fridericus primus qui largus ſtrēnuus t facund; in oībus glōfus fuit. Lūcrez alapie cepit edissam ciuitatē que in genl. dicitur arachi: francoſq; ibidem captos aut morte aut ſeruitute damnauit: xpianosq; multipli afflirit. His temporib; ſoldiu obscuratus eft: fameſq; ualida fuit. Eodem anno captū eft ſepulcrū dñi t eius crux: t a salhadino ſub hoc imperatore sanctus thomas cantuarien. in ecclie ſua occiditur: ſuper cuius morte heinricus rex anglicoꝝ poſteq; apō papā aleſand; se excuſauit: excuſationēq; ſuā iuramēto firmanit. Eodem tempore petrus comeſtor qui hystoriam ſcolasticā compoſuit. huius pape innocentij tpe incepérunt duo ordines mendicantium videlicet fratrum sancti dominici t fratruſ sancti francisci. Post quos alijs mendicantiz ordines multiplicati ſunt que res magna t miranda fuit in ecclie xpiana in qua prius nec mendica religio: nec religiosa mendicitas fuerat approbata: nec admiratōe caret: quod circa idem tempus ſub heinrico. 50. imperatore traditū tartaroꝝ dominium inicium habuiffe: qui ſub montibus in die in regione que dñ tartara quā ſub aliarum vicinarum gentium ſeruitute conſtituti regez fecerunt. cuius potestas mihi et quā ſi miraculoſo modo breui tpe maxima facta eft ut patet in hystoria ſatterorum: vnde facta eft q; cito post ſub friderico ſcō imperatore qui ab augusto primo. 95. fuit. Sens ista tartarorum occupatiſ orientalibus t crudeliter ſubactis: in duo agmina ſe diuidens vngariam t poloniam intravit vbi nobilibusq; vulgaribusq; tam viris q; mulierib; in ore gladij exterminatio ſic terras illas maxime vngariam teſdegerunt in ſolitudinē ut pre ſame valida humanis carnib; vſcerent: t pleriq; puluere cuiusdā mont; pro farina vterent;

De his que ante complementum decem aliarum revolutionum gesta
facta sunt **C**apitulum. lvij.

Ed res alias mirabiles ac miserabiles hic omittim⁹ q̄s euenissem⁹
ostat vñq; ad presentē annū christi. 1414. ante complementū
aliarum decem revolutionum: quod erit anno christi. 1489. vel
circiter. Solum enim contenti sumus aliquid dicere de his que
nōstro tempore hucusq; facta referentur: maxime a tpe culusdā
maxime coniunctionis trium superiorū planetarū saturni id uis
et martis: de qua in alio tractam diximus: quod fuit anno xp̄i. 1345. die marci⁹
24. in. 19. grādu aquarij vel prope: cui proxime fuerunt alie due coiunctiōes
saturni et marti: una post: et alia ante. una fuit anno xp̄i. 1327. die mensis april⁹
31. in cancro gradu. 6. minuto. 8. Alia fuit. 1357. die mensis iunij. 2. in cancerō
gradu. 15. minuto. 24. De coiunctiōes sīm astronomos magnos habuerūt
effectus et precipue illa trium superiorū que sīm eos significauit aquarū dimi
nationem: et virtualium defectum: et ex consequenti pestilentiam: sicut postea
docuit experientia: vnde post eam secuta est mortalitas quasi vbiq; terrarum:
que per excellentiam magna vocantur: qz nulla tanta viri esse legitur. ipsa quoq;
multorum aliorum malorū causa fuit quorum hucusq; remanet vestigia. Ego
figuidēz per. 5. circiter annos post dictam coniunctionēz natus sum: nec huius
nostrī temporis mala enarrare sufficerem pestes: clades: prelia: seditiones: mi
randosq; ac miserandos casus: non solum ciuitatum et populorum: sed etiam
regum et principum: inter mala non est silendum hoc horrendum scisma quod
ab annis. 36. usq; hodie perseverat.

De vigintiduobus scismatibus ecclesie **C**apitulum. lviii.

Cius autē occasione scismatis: de alijs etiam scismatibus ecclesie
breuiter aliquid dicendum est: vnde a quibudam. 22. scismata
fuisse numerantur preter alias intrusiones ab imperatoribus et
populo romanis factas: expulsis de roma veris pontificibus su
mis. Primum itaq; scisma fuit inter cornelium et nouacianum.
Secundum fuit inter liberum et felicem. Tercium fuit inter da
masum primū et vrsinum. Quartū inter bonifacium primū et elialium presbitez
Quintū inter symachū primū et laurentium. Sextum inter fissimū et discorū
Septimum inter stephanum tercium et constantinum: qd scisma si bene consi
deretur multum simile presenti scismati reperitur. Octauum fuit inter gregoriū
secundum et fissimum. Nonum inter leonem quintum et christoferum presbitez
decimū inter iohannez duodecimum nobilem romanum et leonem octauū
Undecimum inter gregorium quintum et iohannez placentinum. Duodecimū
inter benedictum quintum et leonem predictum. Tredecimū fuerat tempore
benedicti octavi. Decimū quartum tempore benedicti noni. Quindecimū

inter alexandrum secundum et cardinalem episcopum permerit. Sedecimtū inter gregorium septimum et anthonium vel gimbertum rauet. qui clemens dicitur est decimum septimum fuit tempore pascalis sedis. Decimum octauum inter gelasium secundum et burdinum hispanum. Decimum nonum inter innocentium secundum et petrum leonis. Vicefimum inter alexandrum tertium et quartum scismaticos. Vicefimum primum fuit tempore ludouici de bavaria qui contra iohannem papam vicefimum secundum antipapam petrum de corbario ordinis minorum a quo suscepit coronam imperij. Vicefimum secundum est presens scisma quod peius est et magis induratum quolibet precedentem: nullumque tamdiu perseverasse legitur.

¶ De magno ecclesie scismate Capitulum. lxx.

Ed mirandum stupendus nimis est quod ad huius exterminationem scismatis sepe et multum multifarie multisq; modis laboratum est et tandem licet tarde propter hoc celebratum in civitate pisania solene conciliu; generale: nec tamen adhuc istud monstru; extirpari voluit. Quapropter iterum decretum hoc anno sacru; concilium congregandum in civitate constancie prouincie maguntineu; vbi rex romanorum et vngarie rex promisit interesse. Et nihilominus fini aliquos astronomos prenosciturum est ex figura celi anni presentis quod retrogradatio iovis in principio anni in prima domo significat destructionem religionis: et pacem in ecclesia adhuc non firmari. Sed deus est ille vere sapiens qui solus dominans astris: cuius singulari auxilio huic malo conueniens poterit adhiberi remedium: alioquin formidandum est ne istud sit illud magnum scisma quod esse debet permanentum aduentus antequam: de quo multa scripserunt sancta Hildegardis et venerabilis abbas Joachim et quidam alii qui futura mala ecclesie quasi prophetice preuiderunt: de quo scismate ipse apostolus Paulus ubi de aduentu antequam loquitur ante prophetasse videtur: dicens illum non esse venturum nisi venerit discessio primum et ceterum. Quod exponunt sapientes de discessione id est scismatica divisione vel subtractione obedientie romane ecclesie seu romani imperij: sed de his ista sufficiant.

¶ De octava coniunctione maxima Capitulum. lx.

Am vero de octava coniunctione maxima loquamur quam futuram esse diximus: si deus voluerit anno ab inicio moli. 7040 a diluvio. 4798. a Christi incarnatione. 1693. vel circiter. Et post illam erit complementum. 10. revolutionum saturnalium anno Christi. 1789. et hoc erit post dictam coniunctionem per annos. 97. vel prope: et inter dictam coniunctionem et illud complementum dictarum. 10. revolutionum erit status octave spere circiter per annos. 25. quod sic patet: quia status octave spere erit anno. 444. post siti augustinus que fin tabulas astronomicas sunt adequate ad annum Christi. 1320. perfectum. Et in anno Christi. 1764. quibus annis si addas. 25. sunt anni. 1789. quos prediximus?

Vnde iterū patet q̄ ab hoc anno xp̄i. 1414. vsc̄ ad statū octane spere erunt āni
153. pfecti. His itaq; p̄suppotis dicim⁹ q̄ si mundus vsc̄ ad illa tpa durauerit
qđ solus deus nouit: multe tunc et magne et mirabiles alterationes mundi et
mutationes future sunt: et maxime circa leges et sectas: nam cū predicta coniun-
ctione et illis revolutionib⁹ saturni ad h̄ concurret revolutione seu reuerio supe-
rioris orbis id est octane spere p̄ quā et p̄ alia p̄missa cognoscit̄ sectas mutationes
et in principio huius tractatus notatū est. Et plenius notauit Albumasar libro de magnis coniunctionibus tractatu. ij. differentia ultima circa finem.

CDe aduentu antixp̄i et eius secta Capitulum. Ix.

VNDE ex his probab iliter concluditur q̄ forte circa illa tpa veniet
anterps cū lege sua v̄l secta damnabili que maxime aduersa erit
et contraria legi xp̄i: nam licet de aduentu sui determinatio tpe vel
momento h̄ri non possit humanitus certitudo: sicut alibi decla-
ravim⁹: tñ indeterminate loqndo qđ circa illa tpa ventur⁹ sit: pōt
h̄ri probabilit̄ ciecura et verisilie suspicio per astronomica iudicia. Cum enim
dicimus sit fm astronomos circa illa tpa fieri mutationē sectarū: et fm eos post
machometū erit alijs potens qui legez fedam et magica c̄stituet. Ideo verisilie
probabilitate credi pōt qđ p̄ sectā machometi nulla secta veniet nisi lex antixp̄i

CDe sex sectis principalibus Capitulum. Ixij.

Sicut notaui in tractatu de legibus et sectis fm astronomos:
sex secte principales distinguunt̄ ex c̄iunctione et applicatione iouis
ad alios sex planetas: quia si cōinngatur iupiter safino de sectis siḡt
iudaicā: si marti siḡt super legez caldaicā que docet adorare ignem
cuius nāte mars est. si aut̄ soli siḡt lex egyptiaca que colit militiaz
celi cuius princeps est sol. si veneri siḡt d̄r super legez sarracenoꝝ que tota est
venerea. si vero iupiter c̄iungat̄ mercurio tunc est lex mercurialis: et hanc quidā
dicunt esse xp̄ianoz. Alij aut̄ dicunt xp̄ianam legem esse solis. Si aut̄ c̄iungat̄
iupiter lune tunc erit ultima quā attribuunt antixp̄o. Ultrum aut̄ ista solidam
veritatē c̄tineant non est p̄ntis opis discutere: sed in ista principaliter fundantur
in dictis Albumasar libro de magnis c̄iunctionibus d̄ra q̄rtia tractat̄ p̄mi: in
quo tractatu q̄tnoz sunt d̄re in quib⁹ principaliter docet qualiter aspicitur ex parte
coniunctionū apparitio prophetarū et eorum qui prophetaverint successorū eorum.
Huius aut̄ tanti astronomi doctrinā possent in hac materia reddere suspectos
ea que scribit eodē libro d̄ra ultia tractat̄. xxj. vbi ipse qui erat de secta macho-
meti dicit moraz durationis huius esse. 584. annoꝝ ultra qđ ipius eam fatis dicit
durasse cognoscim⁹. Et adhuc manifestius errasse videſ: quia dicit morā legio
romanoꝝ id est xp̄ianorum esse. 1460. annoꝝ qui sunt maximū anni solis ultra
quod tempus iam tunc multo amplius durauerat.

CDe octo preambulis aduentus antixp̄i Capitulum. Ixiiij.

Et quia de obtentu antechi sum locuti. Sciendū q̄ methodi
martir de quo in libro illustrium viorum meminit Hieronimus
de principio et consummatione seculi multa scripsit que diuinarene-
latione accepisse dicitur: inter que aliqua cōmemorat que erunt
preambula aduentū antechi Quoꝝ primū est discessio alis discessio
de qua in sc̄o ad Thessaloniceſi. ep̄la dicit Paulus. Nisi venerit
discessio primū r̄c. sed de hac iam breuiter aliquid tetigimus. Secundum pre-
ambulum quod postq; absorpta fuerint plurima regna que aduersus regnum
romanoꝝ confluxerant: consurgent pro illis aduersus romanū imperium filii
israhel: filij egar: de quibus Daniel predixit. Et hoc erit in septimo millenario
annoꝝ mundi eo q; appropinquabit consummatio seculi: et non erit longitudo
amplius tpm. Hic tñ attende q; sicut dicit hystoria scolaſtica Methodius post
200. annos ab adam cyliades. i. etates seculi per milenaria annoꝝ annotavit
Tercium preambulū est q̄ terra promissionis propter peccata inhabitantū in ea
obtinebūt filij israhel. i. sarraceni q̄ deberet esse terra xpianox: et hec euenerint
propter iniuitates variae: specialiter propter peccata sodomie: multaq; mala
enumerat que super diuersis regnis et regionib; ventura predixit. et ad hoc ap-
plicat illud apli. Nisi venerit discessio primū r̄c. dicens q̄ discessio est disciplina
vel correptio qua corripien̄t omniuersi habitatores t̄re: de qua diffuse proseguntur
Quartū preambulū est qđ in predicto tpe discessionis. i. discipline et correctiōis
minuetur spiritus perfectoꝝ: et multi abnegabunt veram fidem: etiam fine aliquo
vi tormenti aut flagelli: et associabunt transgressorib;: sicut de his predixit apli.
Et hec oia fient ut per tribulationes probentur et manifestentur electi. Quintū
preambulū est q̄ post tribulationes que fiet a filiis israhel ipſi iocundantes in
victorijs eoꝝ gloriantesq;: quia desolauerunt persidā et romanā ciliciaꝝ quoq;
et siriā capadociā et ysauriam: africam quoq; vel scilicet et eos qui inhabitāt
proxime romā et insules: et blasphemantes dicent. Nequaq; habebunt xpiani
ereptionē de manibus nřis. Tunc subito exurget super eos tribulatio: et eriliet
rex grecoꝝ sive romanoꝝ in furore magno a mari ethiopie super promissionis
terram habitantes. Et erit rex romanū imponens iugū super eos septies tñ
quantum erat iugum eorum super terras. Sextum preambulum erit q̄ postq;
indignatio et furor regis romanorū et arserit super eos qui abneganerunt xp̄m
erit pax et tranquillitas super terras: qualis nondum est facta: sed neq; fiet alia
ulla eo q̄ nouissima est et in fine seculoꝝ: et hec est illa quam apostolus exposuit
quia cum dixerint pax et securitas: tūc eis superuenierit subitus interitus: de qua
etiam xp̄s loquitur in euangelio. Sicut in diebus noe r̄c. ita erit et in nouissimo
die. Septimū preambulū erit post illam pacē tunc reserabunt porte aquilonis
et egredientur virtutes gentium illarū quas cōclusit intus alexander. et cōcutiet
eis terra a conspectu eoꝝ: et varijs crudelitatibus corrumpet: et cōterminabitur

go eis. Post ebdomadā vero tuis qñ cōprehenderint ciuitatē Zoppem: mis-
tet dñs vnum ex principibus milicie sue: et percutiet eos in uno momento tuis
Octauū ſaintbulū erit q̄ postea descendet rex romanorum et morabit̄ i ūlīm ſep̄i
manu tuis et dimidia qđ est. 10. annis et diuidio: et tūc appebit fili⁹ pditionis.

De antixp̄i oru et fine et cōsumatione ſeculi.

Ic aūt̄ antixp̄e pditionis filius: et ibidem. Methodine ſubdit
naſceſt in Lorofani: et nutriet in beihſayda: et regnabit in caphar
neum. Num vero apparuerit antixp̄e. ascendet rex romanorum
ad locū vbi pro nobis xp̄s morē ſuſtinuit: et tollet corona deca
pite ſuo: et ponet eam ſuper crucem: et tradet regnū xpianor̄ deo
patri. Et cum exaltabiſ crux in celum ſurſuz: tradet ſtinuo ſpūm
ſuum rex romanor̄. Et tunc deſtruēt omnis principatu et potefas: ut manife
ſtis appareat filius pditionis. Erit aut̄ hic de tribu dan fm prophetias iacob
patriarche ſicut et iudas traditor dñi de eadem tribu fuit. Faciet aut̄ ille fan
taſtica et mendacia ſigna et prodigia multa ſuper terram. Et is ſeducet (a fieri
pot) etiā electos: ſicut dñs explicauit. Ingredieſt hic ad iherofolimā: et ſedebit
in templo dei ſicut deus cum ſit homo carnalis. Eūq̄ multiplicata fuerit tribu
latio dierum: non ſinet diuinitas filiū pditionis ſpicere perditionem generis
humani: ſed mittet famulos ſuos Delyam et Enoch ad arguendū inimicum
et oſtendendū eum mendacem in conſpectu omnū gentium: quos in furore et
ira interficiet. Tunc apparebit ſignū aduentus filij hominis: et veniet in nubi
bus celi cum gloria. Et interficiet eū dñs ſpiritu oris ſui fm expofitionē apo
ſtolicā. Tunc fulgebūt iuſti ſicut ſtelle. Impij aut̄ proiſcent in infernū. A quo
nos eripiet: qui eſt benedictus deus in ſecula ſeculor̄. Amet.

Explicat tractatus de cōcordia aſtronomice veritatis et narrationis historice
adno Petro cardinali Lameracēi. compleatus in ciuitate Baſiliæ. anno p̄p̄i
1414: mensis Maij die decimo.

Incipit elucidariū astronomice cōcordie cū theologica & historica veritate. — **Abi diligētissimis p̄scurantibus astronomoz dicte**

Ibi diligenter p̄scrutanti astronomoz dicta
claro? innotuit veritas sup aliquib? que scripsi
i tractatu p̄mo de concordia theologie et astro-
nomie ac etiā i tractatu secūdo quē illi superad-
didi de cōcordantia astronomice veritatis et
narrationis historice. Et ideo ad illoꝝ dedi-
rationē hūc terciū tractatū quē elucidarū
astronomice concordie cū theologica et histori-
ca veritate in titulo illis cōiugere dignū duxi
tāq̄ necessariū ad pfectū eoz complementū.
Nec verebor in re tāz ardua fateri me ibi ali-
qua minus pfecte minusq; cōplete scripsi q̄
hic op̄ est elucidare pfecti? et cōpleti? explica-
re. Nā sit ē inuenio viris peritissimis cōligiſſe

Multi siqđē magni astronomi multa de téperie aeris & de his que eueniūt in
mūdo scripsérunt sed in suis libris semp aliqua omissiūt. P̄tholome' enī in qua-
dripartito multa scribit vtilia s̄; docet regulas generales p̄noscicādi p̄ eclypses
luminariū deinde p̄noscicādi primo p̄ quartas anni & postea p̄ cōiunctiones &
oppositiones luminariū & deinde p̄ eoꝝ quadraturas sed de cōiunctionib? ma-
gnis videl; triū supiorū planetarū & de revolutionib? annorū mūdi nihil deter-
minat. Albumasar ī maiori introductorio multas dicit regulas notabiles eas
mīnat. Alkinīdi? vero ī ſc̄oꝝ rō
minariū nō multū loquit̄ nec eoꝝ iudicia manifestat. Alkinīdi? vero ī ſc̄oꝝ rō
nabiliter p̄cedit nihil triū loquit̄ de cōiunctionib? magnis nec de eclypsib? Messa
hala triū quāſi totaliter de magnis effectib? p̄tractat. Sed dorothēus & aomar
& sergi? paucas regulas sed notabiles ponit: de eclypsib? vero & magnis cōiū-
tionib? nihil dicūt. Linconienī etiā & alij moderni ſim dignitates planetarum
nō nullus de téperie aeris ſufficient̄ loquit̄. Quid ergo mirū ſi min? mihi peri-
to illud accidit cui? ſile taz peritiis astronomis eueniſſe cognoscit̄ ſed hec hacte-
rus de plogo, qā ad tractatū accedo q̄ quadragita capitula cōtinebit.

Primum capitulum de generali diluvii prehensione et de nativitatis xviij figuraione.

**Secundū de nativitatē xpī ligatio.
Terciū de magni anni declaratio.**

Terciu de magni anni occurrante.
Quartu de annoꝝ fridaricoꝝ distinctione.

Quintū de etatū mundi breui recapitulatione.

Quintus de etatibus mundi et annis mundi.
Sextum de annoz mundi varia numeratione.

Sextum de annoꝝ mundi.
Septimum de causis errorꝝ in annoꝝ mundi computatione.

Septimii de Caurie episcopum.

Octauii de cuiusdam opinionis reprobatione.
Nonum de triū planetarū superiorū varia coniunctione.
Decimū de plurimi magnarū cōiunctionū annotatione.
Undecimū de quarundā aliārū magnarū coniunctionū spāli designatione.
Duodecimū de quarundā maximaꝝ coniunctioꝝ veraꝝ calculatione.
Decimūterciū de cuiusdam obiectionis vtili solutione.
Decimūquartū de varia mundi principiū opinione.
Decimūquintū de cōmuniōri & probabilitati circa hoc estimatione.
Decimūsexū de multiplici circa figuram celi prima dubitatione.
Decimūseptimū de cuiusdā false opinionis improbatione.
Decimūoc̄tavū de incerta. 10. saturnaliū revolutionū inchoatione
Decimūnonū de magnoꝝ orbī revolutione.
Vicesimū de cuiusdā opinionis impugnatione.
Vicesimūprimū de quadā circa hec dubia questione.
Vicesimūsecundū de magni orbis nūc currētis investigatione.
Vicesimūterciū de magnoꝝ orbī enumeratione.
Vicesimūquartū de magnaꝝ cōiunctionū significatione.
Vicesimūquintū de maximarū coniunctionū & mediariū vera calculatione.
Vicesimūsextū de 8. earundē cōsignatione.
Vicesimūseptimū de triplici ante diluuiū prima cōiunctione.
Vicesimūoctauū de prime figure celi vera descriptione.
Vicesimūnonū de 8. cōiunctionū maximarū applicatione.
Tricesimū de cōiunctione regni israhel & legē mōysi significante.
Tricesimūprimū de pluriū sequētiū cōiunctionū annotatione.
Tricesimūsecundū de radice sumenda pro minoꝝ cōiunctionū inveniētione.
Tricesimūterciū de tabula maiorū cōiunctionū & eāꝝ enumeratione.
Tricesimūquartū de aduētus antixpī & fine mūdi cōiectura pronosticatione.
Tricesimūquintū de varia circa anni solaris quātitatē opinione.
Tricesimūsextū de opiniōis thebith circa motū octauie spere explanatione.
Tricesimūquintū de quātitatis anni solaris inequalitate.
Tricesimūsextū de varia annoꝝ solariū cōnnotatione.
Tricesimūnonū de multiplici mensis lunaris acceptione.
Tricesimū de cōsumatione operis & autoris excusatione. Cap. I.
Quadragesimū de cōsumatione operis & autoris excusatione.
Exordiar igit ab elucidatione eoruꝝ que scripsi in tractatu de cōcordia theologie & astronomie incipiēs a verbo quinto ubi dixi
ꝝ de theologicis p̄phetijs quibus astronomica iudicia possunt
cōuenienti aptari aliq̄ expedit exēpla particulari cōnotari unus
de veteri aliud de novo testamēto. Primū de generali diluuiū
p̄signatione. Secundū de nativitatis xpī figuratione de quibus

hic aliquis speciali^e dicenda sunt. Scidum est ergo circa primis q̄ sicut dicit
Amar in fine libri sui de nativitatibus ante incū annoz diluuij per .279. an-
nos fuit coniūctio significans diluuij. Et hoc idē afferit Albusar primo li-
bro de cōiunctionibus magnis differentia prima nisi q̄ ipse ponit illam coniun-
ctionē significantē diluuij ipsum processisse per .287. annos tamē per priorē nu-
merū quasi omnes astronomi operantē vnde oēs fere actores in hoc cōcordat
q̄ illa coniūctio principaliter diluuij significans nō fuit de marinis coniun-
ctionibus que sunt in capite arietis videlicet saturni & iouis sed fuit ipsoz con-
iunctio in .14. cancri & illa processit diluuij .279. annis romanis cum .248. die-
bus & 8. horis fere. Et hec fere fuit ante xp̄m .3381. annis solaribus .200. die-
dices doctrine Alfonsi. Unde nota q̄ de hac coniunctione henricus de mach-
bumas ar Alberti magni discipulus supra libri magnarū cōiunctionū: al-
verificatas annū coniunctionis significantis diluuij .3382. annis ante annū
incarnationis dñice. In illo enī anno inueni mutationē triplicitatis per cōiū-
ctionē iouis cum saturno circa .5. gradū cancri in mēse iunio illius anni & hoc
que archam Noe significare poterat in directo loci coniunctionis illius erat:
Sibū mundi quod est cancer cōuenienter diluuij significare poterat & destru-
tione per cathacisimū. Item idem sic ait mirabile aut̄ modū coniunctionis
inueni in fine quidem mensis septimi. Inueni coniunctionē iouis cum satur-
no circa principiū .4. gra. leonis & ex hoc processerunt ambo cōtinue quo usq;
peruenit iupiter ad .9. gradū leonis & saturnus post ipsum in .3. gradū & ibi
erat statio. Postea vero retrogradati sunt ambo ita q̄ in revolutione anni se-
quentis cum sol intraret arietem per annos .3381. ante incarnationē dñi per
retrogradationē coniuncti sunt circa finem .28. gra. cancri & paucis diebus
post erat statio deinde vero incepérunt dirigi & sic perpendiq; per annū & am-
plius erant infra terminos coniunctionis. Et quid mirū si talis cōiunctio sup-
er maximam significavit nū per duplicationē coniunctionis in signis con-
trarijs in fine cōtrarietatis & maxime talibus vt sunt leo & cancer cum etiam p-
er imagines alias que sunt in directo finis cācri & principiū leonis vt est ima-
go nūis per quam archa Noe significat & propter alia multa liquide paten-
tia intelligenti hec ille: hoc aut̄ quod ait hanc cōiunctionē fuisse per mutatio-
nem triplicitatis simpliciter loquēdo non potuit esse fūrē motus quia sic
illa non fuit prima in hac triplicitate aquæ sed forte potuit esse fūrē motus me-
dios fūrē quos etiā intelligit fuisse illa coniunctio circa .5. gra. cancri vel forte
intelligit hanc coniunctionē triplicitatis non simpliciter sed fūrē quid & accidē

taliter respectu coniunctionis circa principiu[m] 4.gra.leonis. Inde etiam patet discordatia tabularu[m] ex differetia gradus coniunctionis que ipse ponit ad gradum qui hic ponit s[ic] tabulas Alfonsi. Quibus presuppositis manifeste patet falsitas illius opinionis quā verbo vicesimo eiusdem tractatus quasi probabilitem recitaui et supra quā annos coniunctionū maximarū consignau[i] videlicet q[uod] duobus annis fere ante diluvium fuit una maxima coniunctio saturni et iouis. Ad cuius confirmationē cuiusdam Arabis astronomi allegabat auctoriū. Hoc enim esse non potuit nam coniunctio principaliter significans diluvium fuit eorumdē saturni et iouis quasi in medio cancri que precessit diluviu[m] . 279. annis fere ut dictū est. Et quia fuit in medio cancri adhuc restabant . 120. anni, anteq[ue] coniunctio eorum veniret ad triplicitatē eorum subsequentē. Et per consequens necessario mutatio triplicitatis aquatice in igneā fuit annis . 159. ante diluvium et manifesta in eadem mutatione usq[ue] post diluvium . 120. annis: et tunc mutauit se in triplicitatē terream. Patet ergo q[uod] post diluvium quasi fuit in medio triplicitatis ignee: et sic nulla coniunctio circa diluviu[m] potuit esse in principio triplicitatis ignee signi ignei: et hoc utiq[ue] verum est habendo respectū ad durationē tripliciū signi ignei: et hoc utiq[ue] verum est habendo respectū ad durationē triplicitatis ignee per . 140. annos: et ad medios illoꝝ planetarū motus s[ic] q[uod] p[re]cessit Albumasar: sed habendo respectum ad veros eorum motus possibile est q[uod] aliqua coniunctio ipsoꝝ precessit diluvium sub certo numero annoꝝ magno ut parvo etiam in signo eiusdem triplicitatis ignee vel terree sequenti vel aquatice precedentī semper tamē in propinquio. Et ista diuersitas huius respectus provenit ex directione vel retrogradatione ipsoꝝ duorum planetarū tempore huius coniunctionis vel circa. Scire autem que coniunctio eorum imediate precesserit diluvium non pertinet ad propositū pertractare licet ista forte naturaliter loquendo fecerit pro diluvio fortificatione. Nam hic nobis sufficit loqui de supradicta coniunctione diluvium principaliter significante. Quis figura sequitur ascendentē primo gradu Arietis s[ic] omnes actores.

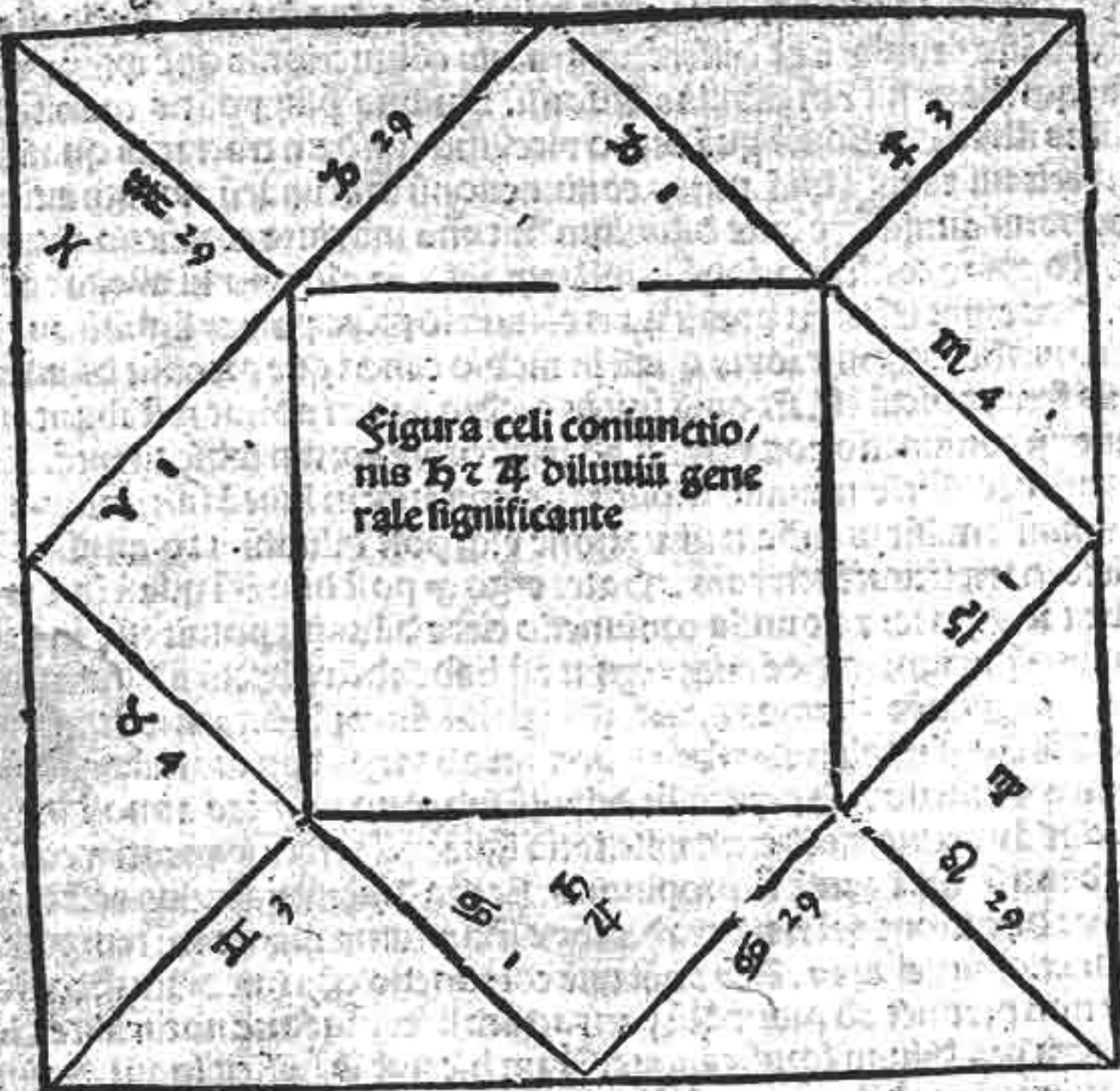
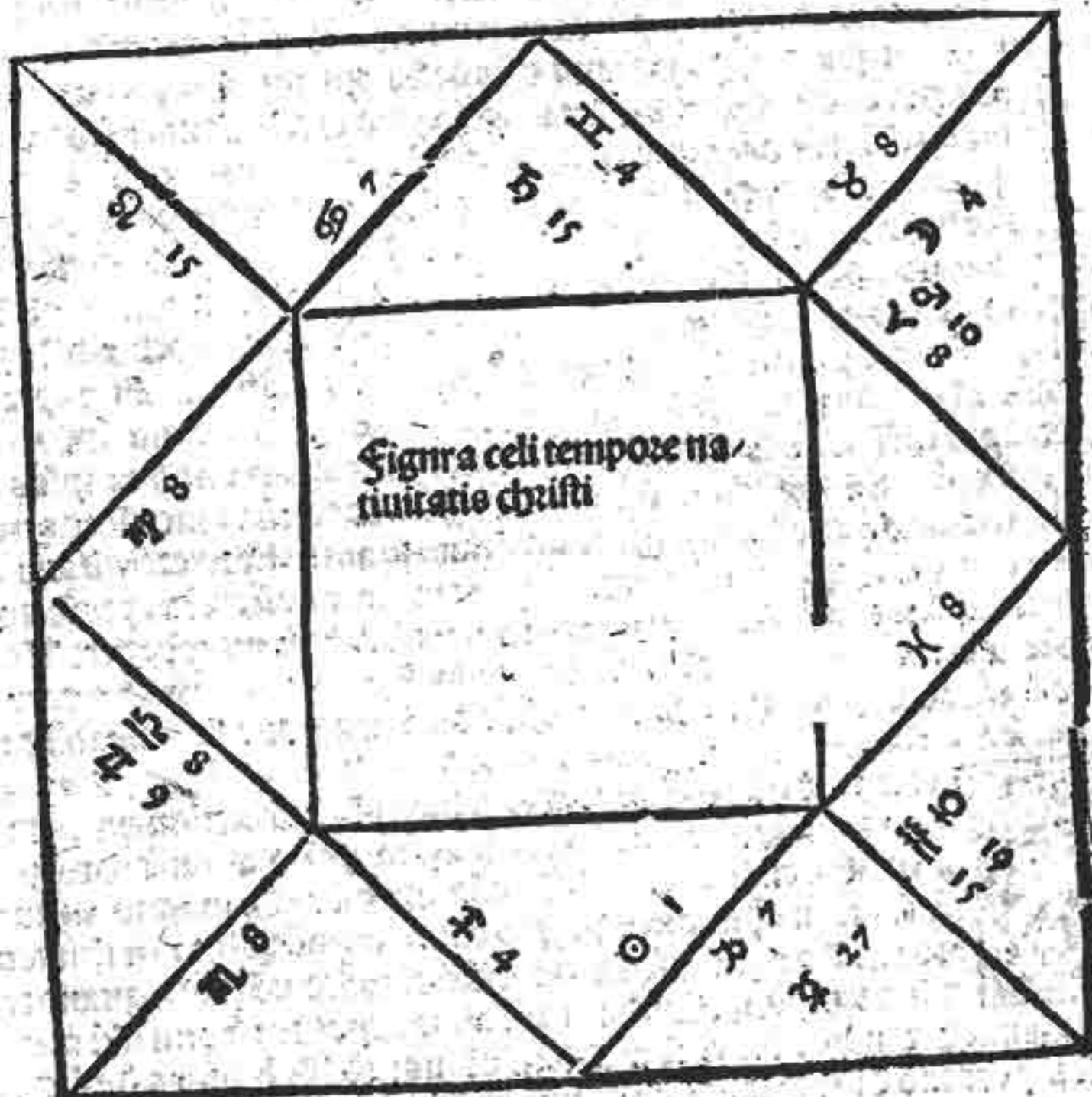

Figura sequens est ad latitudinem .32.gra.s.hierusalem. Lamē sīm aliquos ascē
dens nativitatis xpī fuit .2.gra. 51.mi.26.secunda libre : et sic natus fuisset per
terciā partem hore ante mediā noctem sed ponendo .8.gra. vīrginis natus
fuisset circiter per duas horas ante mediā noctem ut patet.

Præce secundum exemplū supra notatū videlicet de figura nativitatis Christi sciendum est q̄ hec figura subscripta valet in dicta nativitate ascendēte. 8. gra. virginis vel circa secundū q̄ dicit Albertus in differentia prima tractatus. 6. in capitulo de ascensione bus imaginū prout hoc allegat Albertus magnus unde dicit albus umbras. Et ascendet in prima facie virginis puella. Et subiungit Albertus. Et iam scimus q̄ ascendeente eadem parte celi natus fuit dominus ihesus Christus. De huīus vero figure significatiōe ad astronomos iudicem remitto salutis tamen illa modestia atq; reverentia quam in predicto tractatu notauī.

Hic autem notandum est quod circa hanc figuram nativitatis Christi et eius significationes in capitulo huius tractatus aliqua narrabuntur que probabiliter videntur christiane legis excellentiam et quandam theologie et astronomie consonantiam suade re: sed nec est hic pretermittendum quod secundum aliquos circa figuram nativitatis Christi Albertus Magnus errauit in suo speculo: quia ut dicunt non fuit virgo nec aliqua facies virginis in ascendentem nativitatis Ihesu. Sed fuit ascendens libra vel aliorum etiam quorundam prophetarum. Nam ascendens nativitatis Christi secundum aliquos fuit 2. gra. 51. mi. 26. secunda libra. Et sic natus fuisset quasi per terciam partem hore ante mediā noctem sed ponēdo ascendens. 8. gra. virginis natus fuisset circiter per duas horas ante mediū noctis. Tamen virgo fuit in ascendentem conjunctionis significantis nativitatē Christi quod processit forte p. 6. annos vel circiter cuius precisam calculationem peritioribus relinquo. Superadditum est Albumasar in suo maiori introductorio tractatu. 6. differentia prima in capitulo de ascensionibus imaginum que ascendunt cum virgine. Ascendit in prima facie illius scilicet virginis virgo pulchra et honesta atque munda prolixi capilli et pulchra facie habens in manu sua duas spicas et ipsa sedet super sedem stratam et nutrit puerum dans ei ad comedendum consistens in loco qui vocatur abrie et vocat ipsum puerum quedam gens ihesum. Et ascendit cum ea vir sedes super ipsas sedem: et ascendit cum ea stella virginis. Et dicit Albertus in suo speculo. Nam scimus quod sub ascendente eiusdem partis celi scilicet virginis natus fuit dominus noster Iesus Christus: cum hoc quod equatio motus octante spere in tempore eiusdem fuit 8. gra. 2. 30. minutorum 2. 2. secundorum secundum calculationem certissimam. Et quod ipsa erat tunc minuta de locis planetarum inueniens per canones. Non quia subiacebat stellarum motus aut earum iudicio natorum desideratissimus qui crequerat ipsestellas: sed quia cum extenderet celum sicut pellem formans librū universitatis noluit litteris eiusdem deesse ex eis que secundum prouidetiam suam in libro eternitatis sunt scripta etiam illud elegantissimum a natura quod de virginine nasceretur ut profecto per hoc inueniret homo carnalis et verus qui non naturaliter nascebatur. Non quod celi figura causa esset quare nasceretur: sed potius significatio immo vero verius ipse erat causa quare modus admirande sue nativitatis significaret per eum: et hec Albertus.

Cap. 3.

Uper verbo seruo tractatus predicti ubi distinctionem posui de varia anni acceptione hic de magno anno aliquid declarabo quod ibidem pretermisi. Notandum igitur quod de magno anno varie fuerunt opiniones de ipso enim loquitur Plato in thimeologio secundo super quo scribit Lactanius sed non ponit quantitates huius temporis. Quidam autem aliis expositor ponit illum continere 15000 annos et in hoc concordat Macrobius: sed Johannes de sacro libro in compoto suo dicit quod magnus annus est spacio temporis in quo oes

planetæ simul cum stellis fixis universis ad loca que in prima origine mundi te-
nunt revertuntur: de quo Josephus ubi loquitur de longeuitate antiquorum
ponit quod in .60000. annorum circulo magnus annus completur: sed priuilegia
opinio de .15000. annorum communior est: unde versus. Miliariter quinq[ue] mundi
complectitur annos. Ut plato testatur magnum quos nuncupat annum: hinc
et vulgari opinioni non est fides adhibenda: nam ut dicunt experti astronomi
stelle ideo fixe dicuntur in celo: quia motus eorum viꝝ comprehēditur: de hoc
motu stellarum fixarum: et de huius magni anni quantitate vide plenus infra
ts. 36. in figura motus octane spere post finem huius tractatus. Centum enim
annos curricula perlabantur dum tentaz. i. gradū pertransirent cum q[uo]dlibet
signum. 30. gradus contineat. Et cum constet. 12. esse signa sequitur stellas in
36000. annorum cursum stium perficere. et hic est magnus annus philosophorum
de quo Plato et Aristotiles ac alij loquuntur: sed en talis sic futuris incertum
est si simili fidem catholicorum.

Capitulum. 4.

Si per verbo septimo ubi pro confirmatiōe opinionis sum Augustinum de longeuitate antiquorum dixi de annis fridaricis? sum Alkabitium: hic describam eorumdem annorum tabulam sum Al-
bumasar septimo libro maioris introductorij differētia octana.

	planete. Annī fridarici.	Annī maximi.	Annī maiores.	Annī mediij.	Annī minores
Sol	10	146	120	39	19
Luna	9	520	108	39	25
Saturnus	11	465	57	43	30
Jupiter	12	417	79	45	12
Mars	7	284	66	40	15
Venus	8	115	82	42	8
Mercurius	13	480	76	48	20
Laput	3	0	0	0	0
Laude	2	0	0	0	0

Hic autem notandum est quod sicut quidam dixerunt quantitas temporis vite
erit sum quantitatē annorum dictorum a planetis significantibus annos vite.
Et sunt illi anni eorum maximi anni. Insuper sum aliquos vita hominis ultra
80. annū est communiter quasi mors: propter hoc ut dicitur quod circa hunc terminū
anni iouiales deficitur videlicet anni iouis maiores qui sunt .79. Unde super
planeta humanus adeo beniuolus et vitalis ut de eo dicat Julius fermicue
quod homines essent immortales si nunq[ue] in genituriis hominis iouis benignitas
vinceretur a malorum potestate scilicet a saturno et marte.

Capitulum. 5.

Vix per verbo nono vbi dixi de etatibus mundi distinctione hic breviter
earum recopilationes subiiciam. Dico ergo quod cum prima etas
incepit ab adam usque ad diluvium de hac est maior discordatis.
nam Aug⁹. xv. de civi. dei ca. ii. dicit quod in hac computantur anni
2262. sicut codices nostros: sed sicut. 70. interpres cum quibus con-
cordant Eusebius et Beda in libro de temporibus ac aliis omnibus
comuniter: hec prima etas continet annos. 2242. sed sicut Hieronimū hec etas
non plene continet. 2000. sed Albusasar dicit quod inter creationem a deo et diluvium
fuerunt anni. 2226. mensis unus dies. 13. hore. 4. In hac autem materia hebrei a
70. interpretibus discordant ut patebit: sed magis a Josepho: quia ipse primo
antiquitatem ca. iiij. ponit quod pluvia diluvij incepit. 27. die aprilis: et usque ad hanc
dicem ab adam fuerunt anni. 2656. quod quidem tempus ut ait idem in sacris
libris conscriptum multa integritate significatum est: sed sicut hebreos hec etas
solum continet annos. 1656. Et hanc discordiam quidam nimirum concordare
per hoc quod de uno annorum nostrorum Josephus fecit dominos: et sic superfluit ille
millenarius superadditus hebraice veritati. Unde commemorant Josephus et
Beda quod antiquorum vita tam diurna apud modernos est inopinabilis nisi per
viam istam scilicet unius annus computetur pro duobus vel pro quatuor: sed huic
dicto circafatur Aug⁹ ut in tractatu predicto declaravi. Secunda etas continet
sicut Josephum et Hieronimū et hebreos annos. 292. sicut vero. 70. et Aug⁹. 1072.
sicut Bedam et Marianum. 522. sicut Eusebium. 942. et Eusebius et sui sequaces
computant sicut annos solares: sed. 70. sicut annos lunares quibus etiam videntur
hebrei. Tercia etas ab ortu abrahe usque ad regem dauid habuit annos. 942. per
generationes. 14. sicut vitranc editionem: et hoc idem dicit Rabanus. Quarta
etas sicut hebreos continet annos. 473. menses. 6. dies. 10. ut dicit ibidem Rabanus
sed sicut aliquos continet. 474. integros: et in hoc concordat Beda: et hec etas fuit
a principio regni dauid usque ad transmigrationem babilonis. Quinta etas fuit
a dicta transmigratione usque ad nativitatem christi: hoc est ut quidam dicunt a
marcio ante combustionem templi in autumno factam usque ad kalendas aprilis vel
marci: unde hebrei incipiunt annos: et conuinet hec etas sicut Rabanus annos
589. sed sicut verissimam traditionem ut quidam dicunt sunt anni. 591. Sexta
etas incipit a christi nativitate qui sicut magistrum historiarum natus est in nocte
dominice diei anno ab urbe condita. 752. octauo kalendas januarii. Et ea die qua
dixit. Fiat lux: viserunt nos oriente et alto. Quidam autem considerationem
habentes ad quatuor etates hominis et ad quatuor signa principalia que di-
stinguunt quatuor quartas zodiaci: iuxta hoc dixerunt quatuor mundi tempora
relebrates videlicet ut patet infra capitulo. exliii.

Capitulum. 6.

Ciper verbo. 10. et in multis sequentibus: et super finali editione
preallegati tractatus addam hic breuem recollectionem variarum
opinionum de annis ab origine mundi usque ad nativitatem Christi
Sciendum est igitur quod iuxta hebraicam veritatem a mundi creatione
usque ad nativitatem Christi fuerunt anni. 3971. et secundum magistrum historiarum
usque ad annum tyberij. 15. quo Christus fuerat baptisatus computantur
ab ad am computationes hebraicam anni. 4000. et in hoc concordat Beda sequens
Eusebium: anotandoque. 16. anno tyberij fuerat principium. 81. insibile fuit hebreos
Et quibus patet quod a nativitate Christi usque ad. 15. tyberij fuerunt. 29. anni completi:
nam sicut dicit Bacon in epistola ad Clementem papam secundum hebraicam veritatem ut Beda
recitat fuerunt anni ab eadem usque ad Christum. 3952. et ille numerus examinatus discutitur
rendo per oes etates secundum hebraicam veritatem: sed hanc hebreorum computationes
non sequuntur plurimi sicut. 70. interpres Josephus Eusebius Orosius Ysidorus
Beda et alii multi sicut diffuse in dicto tractatu declarauit qui omnes maiores
annorum numerum posuerunt: licet inter eos sit discrepantia que maxime puerit
et varia computatione prime etatis de qua iam dictum est. Et licet quida dicant
quod computatione hebreorum qui posuerunt usque ad diluvium annos. 1656. in quibus
87. cidi et 3. anni magis sit secunda: tamen Augustinus videtur sentire quod. 70. verius compu-
tauerunt ut patet. xv. de civili. dei ca. xj. unde maior pars auctorum illos insequendo
computat. 2242. annos usque ad diluvium ut Ysidorus Eusebius Beda et plures
alii: et Augustinus ab isto numero non multum variat qui ponit. 2262. nec multum disco:
dat Albumasar qui dicit libro. i. de magnis coniunctionibus differentia. j. quod iam
narrauit Belenus vel Hemen et alii extra eum quod inter creationem a die et nocte
dici veneris quae fuit diluvium fuerunt anni. 2224. vel. 2226. mensis viii dies
13. hore. 4. idem Albumasar eodem libro in fine tractatus quarti refert quod indi:
plure annorum milia estimauerunt. Ex humeris probabiliter tradidit quod omnes
opinions de annis mundi usque ad Christum reiiciende sunt que non se extendunt ad
5000. annos: et recipiendi sunt numeri annorum quos ponunt Eusebius et Beda
et eorum sequaces usque. 5. 199. et 5. 196. secundum. 70. prout dicit magister historiarum: vel
5330. ut dicit Odnihon: sive. 5. 10. secundum Ysidorum sicut quidam allegant. 5500.
secundum grecos ut aliqui dicunt et 5530. secundum quoddam codices et 5326. anni. 3. dies
16. hore. 30. minuta secundum Albumasar et Alfonsum sequendo una calculationem sup:
vel. 5328. anni dies. 6. hore. 6. minuta. 30. sequendo aliam calculationem sup:
ponendo scilicet coniunctio significans diluvium precessit ipsum per. 229. annos
ut dicit Almar quem sequuntur alii astronomi preter Albumasar ut predictum
est. Item si addant illi anni quos ponit Augustinus ab ad am usque ad diluvium videlicet
2263. annis positis ab Alfonso a diluvio usque ad Christum videlicet. 3. 101. cum dieb.
3. 18. sint anni. 5363. et dies. 378. Iste ergo sunt numeri qui excedunt. 5000.
annorum: et tamen inter illos est magna discordia: unde verissimile est quod ille numerus

quem ponant Eusebius & Orosius & alij sequentes eos multū accedunt veritati
videlicet. s. 199. t. 70. non discrepant ab eo numero nisi q̄ pōnūt. 3. annos min⁹
& in dicto numero Eusebius concordans Orosius Beda Marcus Martinus &
Hildas in cronicis suis: quorum cōcordantia magnum dicit argumentū q̄ iste
numerus multum appropinquat veritati: sed astronomi qui precisius calculat
tempora ab isto numero aliqualr discordant: nam s̄m Albusasar & Alfonsum
ponunt duo numeri superscripti iuxta duplē calculatō; qui non discordat
nisi in. 10. diebus. Et sunt anni integri absq; fractionibus. s. 328. vt supra pater
& isti numero etiā satis prope cōcordat ille numerus qui colligitur ab ipsis. 70.
& ab Alfonso videlicet. s. 343. t die. 318. et similiter concordant multum cum
numeris positis ab astronominis: numerus collectus ab Augustio et Alfonso:
videlicet. s. 363. t die. 3. 18. t maxime cōcordat multū cum numeri astronominis
numeris ille quem assignant s̄m opinionem. 70. interpretum videlicet. s. 330.
et ille numerus examinatur per omnes etates: t ideo cōcluditur q̄ isti numeri
ultimo positi sunt seruandi inter omnes alios & alij sunt reiiciendi. Utrum autē
aliquis istorū sit precisus incertum est: verisimilius tñ videtur q̄ illi numeri ab
astronomio collecti multum inuitantur precisioni. Quibus autē plus dubium
relinqtur: nec hoc alijs scire potest vt dicit quidā doctor nisi ei fuerit inspiratū
et hoc causa est magni erroris in astronomia: q̄a ppter hoc vt idem ait q̄si im-
possibile est scire in quo orbe magnum⁹ a mundi creatione qđ tñ scire valde
necessarium est ad astronomos iudicia vt postea tanget. Nec ista incertitudo
anno⁹ mōi solū est causa erroris in astronomie: sed etiā scandali in theologia
vt in dicto tractatu notaui. Utrum autē de hoc naturaliter h̄ri possit certitudo
per viam quā ibi tenigi dubium reputui: de qua re magis inferius apparebit.

Capitulum. 7.

Causatione tamē varietatis opinionū predictarū in computando
annos mundi quidā assignauerūt. 10. errores seu causas quare
plures errauerūt in calculatione tempoz. Primo q̄a quantitatē
anni diuerſi diuersimode sumperant: nec vera anni quantitate vñ
sunt: t de hoc Aug⁹. xv. de ci. dei ca. xij. et Solin⁹ circa principiū
libri sui sicut alibi declarauit. et specialiter de hoc dixi in tractatū
predicō verbo. 6. t duobus sequentibus. Secundo quia supposito q̄ omnes
quantitatem que vñtūr ecclesia posuissent adhuc non bene precise pcessissent.
nam illa non est precisa vt declarari in tractatu de correctione kalendarij. Et
licet hic error si modicus & parum fecerit ad propositum quantum ad annos
integros tamē bene fecit quantum ad dies & dierū fractiones. Tercius error
quia diuersimode incipiunt annū: ideo non est mirum si in computatione an-
norū non concordarunt. Quartus quia multi cum acciderūt fractiones an-
norū eas computenerunt pro anno integro sicut. 70. frequenter fecerunt.

Quintus error quia quidam p̄termisérunt aliquos generationes et in aliquib⁹
p̄terenniserunt plures annos: et in prima etate due generationes caynd: et in illa
et alijs etatibus plures annos omiserunt ut ostendunt quidā autores. Sexus
quia āni in sacra scriptura ab aliquib⁹ magis erant mystici et enigmatici q̄d veri
annī sicut de. 6000. annorū Methodij qui potius habent significare. 6. etates
q̄d numerum annorum. Et ponunt eam aliqui ad exemplum qđ non multum
mihi videtur ad propositum pertinere videlicet de. 7. ebdomadibus Danielis
abbreviatis que sunt. 490. anni lunares computati a secundo āno artarkeris
regis qñ permisum est templum reedificari usq; ad passionem. Septim⁹ error
fuit quia quidam noluerunt credere qđ antiqui ante diluvium vixerint per tot
annos sicut in sacra scriptura continet: ideo auferebat. 1000. annos de prima
estate quos Josephus posuit sicut supra tacitum est. Octau⁹ quia tpe diluvij nō
remanserunt nisi. 8. aie de genere humano: vnde illi non multū tunc adsererēt
ad annos qui p̄cesserunt ab origine mundi: q̄re difficile est annos ante diluvium
precise calculare. Nonus fuit quia quidam nihil penitus dixerunt de tempore
durationis diluvij qđ vnum annum integrum continebat quem illi obmisérunt
vnde hebrei aliqui ponunt qđ annus diluvij fuit. 1657. alij qđ fuit. 1656. et per
consequens fin eos fuit annus. 3983. revolutionis mundi. Et ista differentia
potest concordari qđ minor numerus sit annus diluvij inchoantis: maior vero
annus diluvij finientis. Aliqui autem incepérunt secundam etatem a principio
diluvij: aliqui vero a fine. Decimus error fuit quia sol in tempore ioseph stetit per
spacium unius diei: et similiter in tempore ezechie per spaciū. 10. horarum de
iubus non cōmemorat aliquis in calculatione temporum.

 Graeca premissa occurrit quedam opinio merito reprobanda: nā
illi qui vt predictū est auferunt a prima etate mundi. 1000. annos
de numero iosephi vt eum cōcordent cū hebreis pro sua opiniōe:
hanc precipue allegant causam: quia vt dicunt prima habitatio
hominum fuit sub equinociali circulo. vel prope tanq; sub loco
temperatissimo reddente terram fertilissimam; vbi duo sunt yma
bolsticā et duo alta: ideo h̄c duas estates et duas hyemes q̄re de uno nostrozū
annorum fecerunt duos: et sic ille millenarius iosephi in prima etate superfluit
Sed ista ratio potest rationabiliter improbari: nam dicitur Gen. iii. qđ misit de
adam de paradiſo voluptatis vt operaretur terra; de qua assumptus est. i. vñ
magistrum hystoriarum in agro damasceno de quo sumptus fuerat: et in quo
caym fratrem suum abel occiderat: et iuxta quem adam et eua sepulti sunt in
belunca dupli. Hic vero ager est in valle mambre iuxta ebron ad orientem sic
dictus a damasco seruo abrahe: sicut scribunt cosmographi. Vnde non est ille
ager prope ciuitatem illam magnam damascum qui caput est sirie: sed ab illo
loco distat fere per. 5. dietas. Constat autem qđ ebron versus septentrionē circiter

per. 4. miliaria distat a bethleem que. 6. miliarib^z fere in austrū a iherosolimis
in dorso situata est: vnde patet q^z ebron non distat a iherusalē per duas dietas
Sic ergo prima habitatio hominum cepit circa ebron bethleem t iherusalem:
t cōtinue plus t plus processit versus septentrionem: sed ex tabulis azarchelis
patet q^z latitudo iherusalem est. 32. graduum: t eius longitudo. 56. graduum
Maxima vero solis eleuatio fuit anno xp̄i. 1345. sicut inuentum est. 23. graduū
29. minutorū. Ergo latitudo iherusalem maior est maxima solis declinatione
per. 8. gradus t. 31. minuta: et per consequens prima habitatio hominum fu. t
circa tropicum estiū per tantum spaciū terre quantum correspondent. 8.
gradus in celo videlicet per. 453. miliaria: et hoc supponendo q^z vni gradui in
celo correspondent in terra. 56. miliaria et due tercie vnius miliaris sicut dicit
campanus. Ex quibus clare patet falsitas opinionis predice. Cap. 9.

Super verbo. 13. 2. 14. dicti tractatus: t super primo cap. tractat^z
de concordantia astronomie t narrationis hystorice: t ad confir-
mandum ea que ibi dixi de coniunctionibus trium superiorum
planetarum: hic allegabo quedam notabilia dicta magorum
autorū. Notandum est igitur q^z Messahala libro suo de coniun-
ctionibus cap. ix. dicit q^z res marime eueniunt ex coniunctione
planetarū altiorum: et hoc sit a tarditate motus eorum. Et cuī fuerint cōiuncti
omnes tres in uno termino vel facie t aspererit eos sol significat destructionē
sectorum t regnoꝝ t eorum mutationē: t res maximas sim eorum fortitudinē
Et hec est maxima coniunctio que significat aduentus prophetarum: t destru-
ctionem quadruplicem climatum: et precipue si adiuerit aliquis planetarum
inferiorum. Et ca. x. dicit q^z coniunctio saturni t iouis est coniunctio maior: et
significat magnos euentus in mundo t sectas. Et ca. ij. dicit q^z cōiunctio saṭni
t martis est coniunctio media: t significat euentus qui fiunt ex guerra t bellis
t contrarietatibus: t cum eo concordat Albumasar libro. ij. de coniunctionib^z
magnis differentia octaua. Cōiunctio vero iouis t martis ut dicit Messahala
ca. xij. est cōiunctio minor t significat euentus ex pluvijs t nivib^z t corruptione
aeris: t etiam guerram: sed Ptolomeus t Haly in centiloquio propositione. 58
t. 64. volant intelligere per coniunctionem maiorem coniunctionem saturni t
iouis in ariete: t cōiunctio media in coniunctionē eorum cum mutantur in
nouā triplicitatē: t cōiunctio minorē qñ cōiungunt in reliquis signis. Ca. 10.

Casione premissoz t super verbo. 15. predicti tractatus t super
ca. 57. et. 59. tractatus de concordantia astronomie t narrationis
hystorice vbi aliqua dixi de quadam trium superiorū cōiunctione
t de p̄sentis scismatis duratione. Hic alias magnas coniun-
ctiones illam precedētes t alias sequentes volui breuiter an-
notare. Sciendum est igitur q^z sicut ibi dixi anno christi. 1345.

conuenerunt tres planetæ superiores videlicet die. 21. marci in eadem facie eiusdem signi videlicet in. 19. gradu aquarij. Et preter hoc fuit eclipsis lune vniuersalis eodem tempore videlicet per. 2. dies et 9. horas ante coniunctionem magnam saturni et iouis que tunc apparuit in eodem mense. Et illa eclipsis cum illis coniunctionibꝫ magnis significabat magnos effectꝫ et durabiles sicut astronomos sicut experientia docuit. Et illa coniunctio que fuit in aquario signo fixo et hoc significauit effectꝫ fortiores et magis vniuersales: ac plures durabiles quam aliae coniunctiones que fuerunt in eadem triplicitate: et præsertim magis quam ille que fuerunt in signis mobilibꝫ vel communibus de quibus statim dicam: fuit enim una coniunctio predictam imediata precedens anno Christi. 1325. et fuerunt simul coniunctio soli et saturni et iouis in. 19. gradu geminorum. fuit etiam alia supradictam imediata subsequens in anno domini. 1365. in. 8. gradu scorpionis. Et fuit media coniunctio sc̄i saturni et ionis ac solis coniunctio in libra: et ita debuisset mansisse in eorum sc̄i saturni et ionis ac solis coniunctio in libra: et ita debuisset mansisse in triplicitate aerea in qua sumus: sed propter eorum directionem peruenit coniunctio eorum ad scorpiōnem. Et quia istud signum semper est inimicum relatione: ideo dixerunt aliqui quod illa coniunctio valde significativa fuit presentis scismatis. Et post anno Christi. 1385. coniunctio eorum imediata in geminis: et post hanc imediata sequens fuit anno. 1405. 12. januarij in. 25. g. aquarij. Et post hanc quidam reputant facere per terminationem scismatis et vniōne ecclesie hanc quidam reputant facere per terminationem scismatis et vniōne ecclesie propter coniunctionem duorum superiorum in aquario in cuius triplicitate sumus: quia sit per hanc coniunctionē redditus ad signum triplicitatis aere: licet imediata precedens fuerit in scorpio que pretendebat scisma: sed cum difficultate tarditate propter signum fixum: et quia versus occidentes sunt planetæ: hec etiam coniunctio significabat odia principum almanorum: et hec sufficiat de illis magnis coniunctionibus que illam (que fuit anno Christi. 1345.) sequente sunt.

Cap. 11.

Sed hic occurunt aliquæ magne coniunctiones que licet non fuerint in ariete: tamen merito debent specialiter designari: quia sub eis certe magne mutationes facie sunt et notabiles effectus quos predicte coniunctiones dum antea precesserunt. Una fuit de qua in principio huius tractatus dictum est que signauit diluvium. Alia fuit tempore magni nabuchodonosor videlicet. 16. annis romanis cum. 336. diebus ante ipsum: et ante Christum per. 763. annos et 281. dies et hec fuit in principio triplicitatis terree et per sequens fuit mutatio et coniunctio saturni et iouis in principio tauri Marte existente in. 5. gradu arietis: hec processit transmigrationem filiorum Israhel: et magnas mutationes indicauit. Alia fuit circiter per. 26. annos ante nativitates Christi et fuit in signo cancri de qua dicitur in verbo quinto tractatus predicti: videtur tamen sicut aliquo modo magis notanda esset illa que fuerit ante Christum fere per. 6. annos in principio arietis: et hec

signauit super legem mercurialem futuram sicut aliquos astronomos: hec autem sola posita est sicut medios motus dictorum planetarum. Letere vero hic annotare dicunt a peritis astronomis fuisse diligenter verificate et adequate ex radicibus verorum motuum sicut tabulas alfonsi. Alio fuit anno incarnationis Christi 571. signi: et hec sicut omnes significauit sectam machometi que sequebatur postea per 50. annos fere videlicet anno Christi 661. fere ut plenius notavi in dicto tractatu de concordia astronomie et narrationis historice. Et imediata eorum coniunctio precedens videlicet saturni et iouis fuisse circa annos Christi 600. circa principium suum dictorum duorum planetarum etiam notabilis coniunctio post annos Christi 808. completos adiunctis. 193. diebus cum 23. horis fere et fuit in 6. gradu fuisse in principio sagittarii: sed propter eorum directionem processit usque ad 6 gradum eiusdem. Sub hoc autem tempore viguit dominium francigenorum et presertim Karoli magni et suorum: et alijs effectus notabiles sunt secuti. Alio fuit vel apud circa principium aquarii videlicet ambobus existentibus in 3. gradu ad presentem summis et criminis in eius participatione et significacione usque ad annos aerei in aquaticam: et quia tunc mars fuit in angulo celi in scorpione in domo destructionibus regnum et regum perturbationibus legum: et sub hac coniunctione incepérunt ordines predicatorum et minorum: et sub eodem tempore inueniunt dominium tertiorum multaque alia mirabilia sunt secuta.

Cap. vii.
Ed adhuc de aliquibus maximis coniunctionibus expedit vera calculationes subiungere. Sciendum est ergo quod sicut aliqui periti astronomi dicunt se veraciter calculasse et practicasse sicut radices alfonsi post Christum 53. annis solaribus completis cum 91. diebus coniunctio saturni et iouis in capite arietis videlicet per transitus in 6. gradu eiusdem signi: et hec coniunctio sicut eos licet nullum habuit significatum super remotionibus seu diluvii magnis proprias debilitatem et casum saturni et effectus durabiles et adhuc durantes signavit: et adhuc summis in participatione saturni et iouis coniunctionem fuit ut dicunt etiam eorum coniunctio vera sub anno

diff. 908. 26. marci: et fuit in. 9. gradu arietis: deinde post annos xpi. 1761. erit iterum vna coiunctio eorum in. 16. gra. arietis. Et postea anno xpi. 26 16. coniunctio eorum vera in. 25. gradu arietis: et iste coiunctiones non sunt simpliciter de maximis quia non sunt in principio arietis sed ut dicunt post has intermedias erit vera maxima circa principium arietis circa annos xpi. 3469. et sic finit eos inter predictas duas coiunctiones veras simpliciter maximas sunt anni. 3415. vel circiter. Non tam per hoc excludit quin aliquis fuerint intermedie coniunctiones vere simpliciter maxime.

Cap. 13.

Si vero obijcas quod hec sunt contra illud quod in dictis tractatibus de concordia sepe allegatum est in Alkabicio et alijs videlicet quod saturni et iouis coiunctio in principio arietis fit in. 960. annis semel respondet quod illud et alia que ibi dicta sunt de temporibus uniformibus illius coiunctionis et alterum sunt intelligenda de coniunctionibus mediis et non de coniunctionibus veris. Nam coniunctionum verarum tempora raro sunt uniformia seu equalia. Exemplum de coiunctione solis et lune quia sicut dixi in tractatu de ciclo lunari: licet coiunctio media solis et lune id est redditus lune ad solem secundum utriusque cursum mediū semper fiat in equali tempore tam tempus lunationis vere id est tempus redditus lune ad solem secundum utriusque cursum verum raro est equale temporis lunationis equalis cum lunatio vera quandoque maior est lunatione equali quandoque minor. Et ita proportionabiliter in alijs coiunctionibus planetarum. Nota quod in veris coiunctionibus. 5. planetarum specialiter facit varietatem et difficultatem eorum retrogradatio et directio. Nam. 3. superiores a sole retrogradi sunt. 4. signis et postea. 8. signis directe vel fere. Et venus postquam transuerit solem. 45. gradibus usque ad. 48. vel circiter incipit esse retrograda. Mercurius postquam transuerit. 23. gradibus usque ad. 25. vel circiter fit retrogradus: sed tamen astronomi iudicant secundum in coiunctionibus veris quam in mediis. Unde secundum Alkindum in effectibus magnis proueniensibus et magnis coiunctionibus saturni et iouis non debemus habere respectum ad eorum motus medios sed ad veros et ad veram eorum coiunctionem. Albusasar secundum medios motus eorum processerit. Nec propterea tantus auctor in hoc opinio reprehendens est quia ut credo ipse processit in computationibus mutationum magnarum ad propinquum quod fieri solet cum mediis motibus et non veris. Ex predictis manifeste sequitur quod cum illa coiunctio trium superiorum anno. 1345. de qua dictum est fuit coiunctio vera et non media non est possibile quod cum similis fiat in oibus 224. annis sicut aliqui dixerunt ut recitauit verbo. 15. tractatus de concordia sed media coiunctio illi correspondens sequebatur eam et fuit circa. 23. iulij eodem anno in. 25. gradu aquarii vel fere. Utrum autem inter duas tales medias coiunctiones fuerint. 224. anni ut ibi ponit non est certum. Et cum hoc ibi possum fuit.

pro exemplo nō r equir if illius exempli verificatio: quia quodcūq; certū temp^o
signatum inter d uas tales cōiunctioes medias seu duas alias quoruūlibet pla-
netarū sufficeret ad r ̄opositū illius quod ibidē querif. Hic vero notandū est
q; cōiunctio triū superiorū vera vel etiā media rarissime fit sūm eūdē gradum
et ideo non posuerūt de hoc autores regulam certam sed tamen in .40. annis
et circiter in uno signo cōiungunt saturnus et iupiter et in eodez signo vel pro-
pe inueniē mars et hoc large loquendo isti tres possunt dici cōiuncti verbi gra-
tia. Anno. 1345. fuit yna talis cōiunctio ipsorum triū et postea anno. 1385. de-
inde erit alia anno. 1425. vltius sequitur ex premissis q; falsa est illa opinio
quā recitaui verbo. 20. eiusdem tractatus. Nec deductio ibi facta vel cōsigna-
tio. 8. cōiunctionū maximarū super illa fundamenta cōtinet veritatē: sed hoc
postea manifestius declarabo.

Capl. 14.

Uper. 16. et super verbo. 17. vbi narrui varias opiniones de p̄n-
cipio anni et de loco celli sub quo fuit iniciū mundi. Hic ad illoꝝ
declarationē aliqua notāda subiungam. Sciendū est igit̄ q; licet
varie gentes aut nationes diuersimode inceperint annū suū: te-
men nō omnes ideo posuerūt initiū mundi vbi fecerunt inicium
anni verbi gratia: licet romani inceperint annū suū in solsticio
hyemali nō tamē hoc fecerūt quia ponerent ibi fuisse inicium mūdi: sed quia vt
dicit magister historiarū in principio ianuarij tunc vel paulo ante incipit sol no-
bis apparere: licet aut̄ hebrei incipient annū in equinorio vernali: nō tamen
est concors hebreoꝝ opinio q; ibi mundi fuerit iniciū. Pro cuius declaratione
notādum est q; vt quidam dicūt aliqui doctores hebrei quos cōmuniter mo-
derni indei inseguunt posuerūt q; anno dñice incarnationis. 12.04. sūm diony-
sii fuit. et 2. septembri feria quarta fere vltimus dies. 266. reuolutionis a prin-
cipio mūdi et illū annū prīmū reuolutionis prime ponūr solum fuisse in imagi-
natione exceptio. 6. diebus vltimis ideo istum annū vocat annū vanitatis seu
imaginatū. Et vltimū diem illius dicūt fuisse diem sexte ferie et ibi fuisse crea-
tum Adām et in eadem fuisse prīmam cōiunctionē mundi realem post horas
14. Ita q; adām in ipso die creationis sue in vespere vidit prīmā nouam lune
et sequēti sabbato et in crastino incepit. 29. prīme reuolutionis, sue prīmi cicli
lunaris. Hoc aut̄ q; pro sex diebus vltimis totū vnū annū imaginant notabile
est quoniā pro regula habent q; in computando annos quos semper a certo
mense incipiunt pro uno tantū die alterius anni totū annū ponūt in numero
vt si quis regnauerit die alicuius anni sequenti anno dicat duobus annis re-
gnasse. Iste ergo ponūt quod luna fuit creata soli cōiuncta et q; prima mundi
creatio fuit in septembri videlicet. 21. die huius mensis vbi scribimus festū sancti
Mathei: sed etiam Vincentius in speculo parte prima in principio dicit q;
arabes et egyptij incipiunt annum a septembri quia in creatione mūdi legunt
arbores fructū habuisse. Alij aut̄ ponunt mūdum incepisse in octobri. Et ho-

probare nititur. Bacon in epistola ad clementem papam ubi loquitur de principio mundi inducens textum scripture Exodi. 23. et. 24. capitulo vnde concludit quod non est dubium quin finis ordinem temporum naturale principium mundi fuerit in lunatione octobris. Et hoc ut dicunt astronomi orientales egypti greci et persi: et quasi omnes considerant qui a patriarchis et prophetis habuerunt astro nostrarum. Et licet moyses constituerit anni principium in aprilis quantum ad initia solenitatis ut dicit Josephus tam in alijs obseruauit principium mundi et anni in octobr. Alij autem dicunt principium mundi fuisse in aprilis videlicet in equinoctio vernali et hec est communior opinio ut statim dicatur. Cap. 15.

Notandum ergo quod communiter astronomi docent resoluere annos ab origine mundi ab introitu solis in arietem. Et in hoc concordant antiqui astrologi ut Albumasar ut allegatur verbo. 19. tractatus predicti. Similiter Hali abenragel libro octavo capitulo. 35. dicit quod inuenitum est in libro cronicarum mundi quod signum mundi est aries et planeta eius sol in ascendentem eius est cancer et iupiter in eo. Et concordat maior pars theologorum et compotistarum quod mundus fuit creatus in vernali equinoctio et usus ecclesie tenet principium seculi tunc fuisse. Concordant in hoc Iudorius ethymologia et Rabanus magister historiarum Servius super georgica Vincentius in speculo historiali: Johannes de satobusco linconien. et plures alij. Unde patet quod apud ecclesiam catholica hec opinio communior est et probabilior estimatur. Si vero queratur cur antiqui astrologi reuelabant annos mundi ab introitu arietis et quare inicium signorum ibi esse voluerunt cum in circulo nullum principium esse videatur. Respondet quod finis et dicunt Julius firmicus libro tertio in principio et Macrobius super somnio scipionis circa medium ubi agit de principio mundi quod incipiens die isto qui primus omnium luxit. Inuenimus medium celi in ariete esse positum quia super medium celi in omnibus genituris possidet principatum. Et quia medius celi quasi vertex esse dicitur. Et quasi mundi caput in exordio lucis apparuit. Et quia ex hoc loco totius geniture fundameta colligimus oportune ex hoc signo inicium omnium signorum datum est presertim cum maria per stellas et ambo luminaria radios suos in hoc signum miserunt. Et hoc concordat Albumasar tertio maioris introductory differetia gentis in principio. Licet autem hec opinio alijs probabilior videatur non est certa sed apud multis sapientes sub dubio relinquitur. Et huic sententi non discordat ea quod dixi verbo. 18. tractatus supradicti. Cap. 16.

Super verbo. 19. eiusdem tractatus ubi finem opinionem templaui describere figuram seu faciem celi in principio mundi hic aliquo volo tangere dubia consideratione digne. Primum est quod sicut in eodem tractatu notaui finis varias opiniones de principio mundi varie essent describendae huiusmodi figure. Secundum dubium est quis etiam proposita communiori opinione quod mundus creatus

fit in equinoctio vernali illi qui hoc ponunt non concordant in figura celi. Et hoc patet multipliciter primo quod si aliquos astronomos aliqui sunt gradus in signis zodiaci qui dicunt domus planetarum: quia sub illis planete dicuntur fuisse creati. Et sequendo hanc opinionem in dicta figura positi sunt planete in dominibus suis propter solem et lunam. Sed si alios videantur eadem ratione omnes debentur ponni in dominibus suis. Cur enim tam usus est sic ponantur aliqui et non alii. Secundo quod ibi non ponitur mercurius sicut planete alijs in domo sua principali videlicet in virginem quia non potest tantum distare a sole sed si aliquos consimili ratione: non debet ibi ponni in geminis quia mercurius non potest distare a sole ultra 23: gradus. Et ideo deberet ibi ponni in tauru vel in piscibus. Et remanet dubium in quo illoz signoz et in quo gradu Tercio iupiter ponitur ibi in sagittario vel si aliquos debet ponni in piscibus. Sed ut in precedenti capitulo dictum est: tali ponitur quod ascendens mudi est cancer et iupiter in eo. Et in hoc Almagesto videtur concordare et ideo premissa figura non est totaliter si eum quantum ad situationem planetarum. Quarto aliqui recitant et hoc dicit doctoz anglicus quod imaelite et calde et dicunt solem in prima parte arietis esse creatum: saturnum in prima parte capricorni remotum a sole. 90: partibus: iouem in prima parte sagittarii remotum a sole. 120: partibus: martem in prima parte scorpionis remotum a sole. 150: partibus: mercurium in prima geminoz remotum a sole. 60: partibus. lunam in prima cancri remotam a sole. 90: partibus. Et si hanc opinionem describenda est figura celi longe aliud est ibi posui: unde ex predictis passim in dicto tractam merito dixi quia valde difficile est huiusmodi figuram certitudinalemiter describere et in fine eiusdem conclusi quod de hoc et alijs concernientibus scripsieram ibi non diffinitive determinando sed disputative inquirendo ista referuans et examini peritoz.

Cap. 17.

Super verbo. 20: et ultimo tractatus predicti hic signanter notandum est quod sicut iam supra tetigi falsa est opinio quam ibidem recitata que ex premissa figura celi nimirum primam coniunctionem maximam a priori concludere et consequenter alias coniunctiones maximas confignare. Ethoc patet multipliciter primo quidem quia falsa est deductio qua ibi concluditur quod prima coniunctio maxima fuit anno ab origine mundi. 320. vel circiter. Nam si hoc esset verum tunc sicut ibidez concluditur fuisse una maxima coniunctio ante diluvium per duos annos vel circiter. Hoc autem esse non potuit sicut in primo capitulo presentis tractatus sufficiet probatum est. Similiter ut ex deductione eiusdem opinionis patet fuisse una coniunctio maxima ante Christi incarnationem annis circiter. 225. Et una alia una coniunctio maxima ante incarnationem annis. 735. vel prope sicut ibidem dicitur sed hoc non videtur posse in incarnationem annis. 735. vel prope sicut ibidem dicitur sed hoc non videtur posse in incarnationem annis. 735. vel prope sicut ibidem dicitur sed hoc non videtur posse in incarnationem anno. 53. fuit vera coniunctio maxima et hec non potuit distare a coniunctione anno. 53.

ūtione inedia fibi correspōdēte per tot annos sicut vni vel alteri illarū duas assignant. Ex quibus patet q̄ loquendo de cōiunctionibus medijs que dicunt fieri in .960. annis: ille .8. cōiunctiones maxime que ibidē cōsignate sunt et etiā in tractatu de cōcordia astronomie et narrationis historice nō habēt veritatē vbi aut huiusmodi cōiunctiones medie veraciter debeat cōsignari propono in ferius declarare si deus mihi cōcedere voluerit.

Lap. 18.

 Ed prius aliqua notare volui super tractatu predicto de cōcordia astronomie et historice veritatis videlicet super primo capitulo vbi leuiter tetigi de reuolutionibus saturnalibus que sūt in .30. annis fm Albumasar et de reuolutionibus magni orbis qui sūt in aliis astronomicis sūt in .360. annis. Et dicas etiā aliqua super 47. capitulo et alijs sequētibus usq; ad .60. In quibus de dictis reuolutionibus saturnalib⁹ satis diffuse tractavi. Super his igit̄ notādū est q̄ de predictis reuolutionib⁹ saturnalib⁹ pauci astronomi preter Albumasar cōsiderat aut per eas iudicat. Et vnde illā cōsiderationē habuit vel vbi has reuolutiones computare incepit causam inuenire nō potui nisi q̄ sicut aliqui dicunt si sciret alius magn⁹ effectus saturnin⁹ ab illo tūc posset incipi huiusmodi saturnina reuolutio sed istud est debile fundamētū. Et ideo astronomi cōdi saturnina reuolutio sed istud est debile fundamētū. Et ideo astronomi cōdi saturnina reuolutio sed istud est debile fundamētū. Quare de illis hic aliquid dicere expediens iudicaui.

Lap. 19.

 Liēdū est ergo q̄ antiqui philosophi dixerūt et experientia docuit q̄ signa et planete dominant orbibus successiue id est vnu signus et unus planeta regūt mūdū vniuersaliter per .360. annos et hoc temporis spaciū vocat orbem magnū vnde Leopoldus tractat. s. sume sue vbi breuiter enumerat ea p̄ que sciunt generales et maiores mūdi alteratiōes. Inter illa ponit q̄ sciunt per duos orbes cōtinētes .360. annos et p̄ signa dominātia in cōiunctione diluuiū significante. Nēs aut astronomi cōiter dicūt q̄ in cōiunctione significātē diluuiū que fuit saturnus cū signo cancri. Et cōcordat in hoc Albumasar primo de cōiunctionib⁹ magnis differētia prima. Nota q̄ ibi dicit Henricus de machlinia q̄ albumasar magnā facit vim de signis orbium et dominij eoz necnō de confirmationib⁹ magnis differētia prima. Nota q̄ ibi dicit Henricus de machlinia q̄ albumasar magnā facit vim de signis orbium et dominij eoz necnō de confirmationib⁹ magnis differētia prima. Et quia huiusmodi rei fundamentū cōsistit in verificatione numeri annoz cōiunctionis significātis super diluuiū: ideo diligēter cōsiderat per tabulas ad meridiē mechlinie cōpositas quas ipsem̄ correperat virū enērit illa cōiunctio per .3958. annos ante annum cōiunctionis significātis sup se crā arabū et reperit in illo anno saturnū a iōne distare q̄ p̄ .4. signa: que prop̄

corruptū esse iudicavit numerū quē ibi ponit Albusmasar ideo approbādo nū
merū quē ponit Aomar libro de nativitatibꝫ dicit ꝑ resperit ad annos .3951 .
ante cōiunctionē significantē sectā arabū t inuenit quesitū t ibi mirabilē modū
cōiunctionis ad illud tēporis inuenit de quo supra circa primū capitulū . Nisi ꝑ
ipse ponit dictā cōiunctionē precessisse diluuiū p . 287 . annos : sed opinio Aomar
est cōmuniōr vt in capitulo primo huius tractatus dictū est . Si ergo illi . 279 .
anni ab illa cōiunctione vſq; ad diluuiū addantur annis a diluuiū vſq; ad xp̄m q
sunt anni . 3 101 . dies . 3 18 . fm Alfonsum resultant a dicta cōiunctione significā
te diluuiū vſq; ad xp̄i nativitatē anni . 3 380 . 9 . dies ex predictis . Quos annos
si diuiserim? p . 360 . annos qui sunt quātitas vnius orbis sit numerus quoties
9 . t remanēt anni . 140 . in diuisi . Nam ergo in cōiunctione significāte diluuiū
inceperit nouus orbis cui p̄fuit saturnus cum signo cancri vt dictū est . Et hoc
manifeste sequitꝫ ꝑ orbi in quo xp̄s fuit natus p̄fuit mars cum signo arietis .
Et ꝑ annus nativitatis xp̄i fuit . 141 . annus . 10 . orbis a cōiunctione significā
te diluuiū sicut patet legittime calculati distribuēdo planetas t signa illis . 10 .
orbibus .

Cap . 20 .

Ex predictis quidam inferūt ꝑ falsa est opinio quam composituit
Odinton videlicet ꝑ primo orbi a principio mūdi dñabat aries
tāq; circuli p̄cipiū . Et sol p̄re alijs planetꝫ eo ꝑ oēs alij planete
nuntiū motu solis hoc fundamēto presupposito dicit vlt̄a ꝑ ad
talem reuolutionē signoz cuilibet distribuēdo annos . 360 . pro
vno orbe magno necessario requirunt anni solares equati . 4320
Et tot esse debuerūt vt ipse ait ad hoc ꝑ incarnatione xp̄i correspōdet prīmi ho
minis creationi . Si igit̄ diuidam? . 4320 . p . 12 . nihil remanebit t per cōsequēs
p̄fident seu dñabunt orbi incarnationis t similiter passionis xp̄i signū arietis
t iupiter fidei p̄relatus si p . 7 . planetas distribuerim? . Si aut̄ his . 4320 . annis
vſq; ad incarnationē addam? . 33 . annos quibus fuit xp̄s in carne sient . 4153 .
vſq; ad passionē quo a si diuidam? per . 19 . remanēt . 2 . t sic erit annus passio
nis . 29 . annus cicli decēnouenalis sed hec opinio est cōtraria cōiori opinioni
de annis ab origine mūdi vt patet ex supradictis : similiter ei⁹ fundamētu⁹ est
cōtra cōem opinionē astronomoz de magnis orbibꝫ de quibus in precedenti
capitulo dictū est ideo aliqui eam reprobat dicētes cōi opinioui astronomoz
esse credendum .

Cap . 21 .

Ed quātū ad istud fundamētu⁹ magis occurrit dubietas . Nam
huic opinioni cōcordare videt̄ dictū Haly t etiā Albusmasar vbi
supra allegatū est q̄ dicūt ꝑ signū mūdi est aries t planeta eius
sol t in ascēdēte eius est cācer t iupiter in eo . Similiter Albusma
sar ponit vt supra dictū est ꝑ ab Adam vſq; ad diluuiū fuerūt an
ni integri . 2228 . At quibus si subtraham? annos qui fuerūt a cōr

Remissis dieb^o nō obstatib^o expedies vias et requeas ut eam
unionē astronomorū orbē magnū in quo nūc anno xpi. 14 14. su-
mus ingrere. Notandum ergo q̄ anno xpi. 1345. quo fuit illa ter-
cia planetarū cōiunctio de qua supra dictū est vsq; ad annū imp-
fectū adiūctis annis. 279. q̄ fuerūt a cōiunctione significatē dilu-
uiū vsq; ad diluuiū t deinde adiūctis annis q̄ fuerūt a diluicio
vsq; ad annū p̄dictū p̄fectū fuerūt in toto ani. 4725. sicut p̄z ex sīnia au cap libro
suo de magnis reuolutiōib^o. Nā sīm eū ani a diluicio vsq; ad xpm fuerūt. 3 102
t hoc idē dicit Odinton. Lū mī sīm Alfonso tuerūt anni. 3 102. t dies. 3 19. vñ
videt q̄ cōputādo istos dies t oēs alias fractiones que resultat in illo tpe cō-
uenient sup addi pōt vnnis integer ann^o sup duos annos positos ab Alfonso.
Si ergo illis. 3 102. annis addant. 279. anni a cōiunctione diluuij vsq; ad di-
luiū ipm t similiter. 1344. anni a xpo vsq; ad predictū annum. 1345. imperfe-
ctū erunt in toto anni predicti. 4725. Et quibus patet sīm Au cap t Aomar q̄
predicōt anno xpi. 1345. imperfecto peruenit signū magni orbis ad leonem t
gradus aut ad quē p̄uenit directio vñ
dñs eius orbis de planetis fuit luna. Et gradus aut ad quē p̄uenit directio vñ
diuisio fuit. 16. tauri t eiusdē diuisio fuit saturn^o sicut patet deducēti sīm astro
nomorū doctrinā. Et dominabit istud signū leonis t iste planeta scz luna vsq;
ad annos dñi p̄fectos. 1679. Et tūc erūt. 19. reuolutiones magni orbis p̄fecte.
Et incipiet. 19. reuolutio cui dñabit saturn^o cū signo virginis t p̄portionabilit
dīudi possunt orbes magni a principio mūdi vt patebit Cap. 23.
2. et omni in sua indicis multū considerāt ad orbes

ut orbes magni a principio mundi vt patebit Cap. 23.
Vt ergo astronomi in suis iudicijs multū considerā ad orbes
magnos: iō oēs hic distingnere volui qz ad eos aptari poterunt
multi magni & notabiles effectus & mirabiles mutationes de q-
bus scripsi i tractatu de cōcordia astronomie & narratiōis histo-
rice. Ex p̄dicit̄ igit̄ colligere possim⁹ qz a principio mundi non fue-
rū nisi. 18. orbes magis cōpleti vides. 5. ante illā cōiunctionem

que significavit diluvium. Et post eā. 13. usq; ad orbem magnū sub quo sum⁹ de presenti. Primus itaq; orbis cōpletus incepit anno a principio mundi. 149. fm cōputationē Albumasar de qua supradictū est: sed fm cōputationē Eusebi⁹ q̄ cōmuniōr est fm quā hic annos usq; ad diluvium prosequer incepit anno. 164. quia Eusebius ponit. 16. annos plusq; Albumasar a principio mundi usq; ad diluvium. Et quia nullus preter Josephum ponit tot annos ante principiū diciti primi orbis q̄li possent facere vnum orbem completū: ideo ille ponit prim⁹ quia nullus predecessū qui habuerit principiū in re sed solum in imaginatione si cut supra dictū est de anno primo revolutionis lunaris quē hebrei ponunt solum fuisse in imaginatione exceptis. 6. diebus ultimis. Similiter ergo assignari posset vnde magnus orbis qui nō fuisset in re sed solum in imaginatione exceptis. 163. annis ultimis: sed illum nō pono primum quia nō habuit realiter principiū nec integraliter complementū illis tamen annis. 163. predictis prefuit signū capricorni: & de planetis iupiter. Et cōsequenter primo orbe completo prefuit signum aquarij & de planetis mars & sic successiue distribuendo signa & planetas fm ordinem. Unde secundus orbis magnus incepit āno a principio mundi. 524. cui prefuit signū pisciū & de planetis sol. Terci⁹ incepit anno 884. cui prefuit aries & venus. Quartus anno. 1244. cui prefuit taurus & mercurius. Quintus anno. 1604. cui gemini & luna. Sext⁹ anno. 1964. ubi fuit cōiunctio que significauit diluvium cui orbī prefuit cancer & saturnus: Septimus anno. 2324. cui leo & iupiter. Octauus anno. 2684. cui virgo & mars. Nonus anno. 3044. cui libra & sol. Decimus anno. 3404. cui scorpio & venus. Undecimus anno. 3764. cui sagittarius & mercurius. Duodecimus anno. 4124. cui capricornus & luna. Decimus tertius anno. 4434. cui aquarius & saturnus. Decimus quartus anno. 4844. cui pisces & iupiter. Decimus quintus āno. 5204. que fuit. 10. orbis a cōiunctione diluvij sub quo natus est xp̄s anno eiusdem orbis 141. cui orbī prefuit aries & mars vt supra dictū est. Decimus sextus orbis incepit anno. 5564. cui taurus & sol. Decimus septimus anno. 5924. cui gemini & venus. Decimus octauus anno. 5284. cui cancer & mercurius. Decimus nonus que nōc currit anno xp̄i. 1414. & nōdū est completus incepit anno. 6544. cui preerit leo & luna. Unde decimus incepit anno. 7004. cui preerit saturnus & virgo: & hoc erit anno xp̄i. 1659. vt dictū est. Et predicta magnorū orbū calculatione manifeste cōcludit verificatio computationis Eusebi⁹ & suorū sequarū de annis mundi usq; ad diluvium sed non de annis a diluvio usq; ad christum: & cum ipse ponit a principio creationis mundi usq; ad christum annos. 5199. subtractis 2242. quos ponit ante diluvium remanēt fm eum a diluvio usq; ad xp̄m anni 2957. sed fm predictam orbū calculationē a principio mundi usq; ad xp̄m sunt anni. 5344. A quibus deductis annis. 2242. usq; ad diluvium remanent a diluvio usq; ad xp̄m anni. 3102. fm Alfonsum ut supra dicimus est. Et ista

calculatio que verior reperit excedit computationem Eusebij de annis: 145.
Et in hoc corrigenda est computatio Eusebij et Bede quam communiter seguntur
ecclesia sicut conclusi in dicto tractatu de concordia theologie et astronomie:
de his hec sufficiant.

Capitulum. 24

Sed iam ad coniunctiones maximas redeamus: et primo aliqua
de eorum significatio dicamus. Sciendum itaque quod philosophi et
aestronomi concordant quod per tres planetas superiores saturnum
ionem et martem et eorum coniunctiones et oppositiones et aspe-
ctus significant et fiunt magni et universales effectus in mundo
Namli quidam effectus per saturnum et martem. Boni autem per iouem
Per saturnum autem propter nimiam sui frigiditatem et tarditatem motus sui atque
sui elongationem a nobis effectus mali et diu valde durabiles. Per martem vero
propter sui nimiam secunditatem et velocitatem sui motus effectus mali et venenosii
ac pungentes et cito recedentes. Complexio autem iouis ex calido et humido con-
ueniens omni vegetabili effectus bonos et convenientes medio modo durabiles
habet influere. Unde a coniunctionibus magnis istorum planetarum et eorum
applicationibus procedendu est ad scientias magnorum accidentium in mundo
Est sententia Ptolomei in centiloquio verbo. Ixvij. et hec est intentio Haly pte
octava ca. j. et oim aliorum: et ibidem dicit Haly quod pro sciendis rebus generalibus
oim generum et mundo hoc scitur ab ascendentibus coniunctionum vel preuentionum
que fiunt ante introitum solis in arietem et ab ascendentibus revolutionis eiusdem
et ab ascendentibus propriis coniunctionis planetarum antecedentibus ipsorum revolu-
tionem: et a loco lune in revolutione et in coniunctione planetarum ac etiam
in coniunctione et oppositione predictorum: et a locis oppositionis et coniunctionis et
ab ascendentibus et annis coniunctionum maiorum. Que si oia salua fuerint significatae
saluationem: et si impedita significant damnationem: et est Haly ibidem accidentia
terremotuum et diluviorum habentur a significationibus saturni: ut quoniam eius radices
fuerint in signis aquae vel terreis et ipse habuerit dominium in revolutione et in
radice vel luna infortunata ab eo: quod in talibus iudicis necessitate est ad radicem
deuenire: quia teste Ptholomeo in centiloquio verbo. 64. qui quis loquitur de
coniunctione minori radicem scire debet a qua procedit videlicet coniunctiones
mediam et consequenter maiorem et deinde maximas. Maior enim coniunctio
dui significationes coniunctas et aliae minores dividunt illas: et hec est intentio
Haly ubi supra quod de radice scienda loquitur. Sic ergo primo scire oportet ra-
dices et consequenter ad magis particularia descendere. Ex quibus patet quod
absque consideratione magnarum coniunctionum non debet fieri iudicium magnorum
effectuum futorum mundum universalem mutantium et diu dominabilium
Inde signata revolutionum annualium non sunt fortia sed transitoria et annum
sum non excedentia nec mundum universale mutantia: quia in eis aliae et aliae

sunt figure & dispositiones celestes planetarū & stellarū in diversis climatis & regionibus. Considerandū est etiā q̄ teste Daly parte octava ca. vj. aliqui oppositio quorundam planetarum etiam superiorū & exterioris est significatiōis q̄ eorum coniunctio ac magis durabiles & firmiores effectus significat Considerādū insuq̄ q̄ effect⁹ magnarū cōiunctionū sepe multū diu postea subsequuntur sicut supra p̄ de cōiunctione dilutiu signe & de cōiunctiōe significatiōe legez macho meti. Considerandū præterea q̄ aliique coniunctiones maxime propter cursus quorundam particularium non sunt tante significationis sicut alie quedam coniunctiones que non sunt de maximis sicut patet de duabus coniunctionibus predictis & alijs quibusdam supra notatum. Considerandū deniq̄ q̄ coniunctiones maxime que sunt fīm veros motus planetarū regulariter sunt maioris significationis q̄ coniunctiones medie vt supra dictum est. Unde propter hoc dicunt aliqui q̄ Albusasar in pluribus errauit q̄ indicia sua super motus medios fundauit sicut & plurimi antiquorū. Et ex hoc sequitur fīm eos error ipsi⁹ de fine legis machometi: & de destructione legis christi: & de iudaice legis extirpatione quorum descriptiones temp⁹ p̄terierunt vt experientia docet. Nec igitur ideo premisi vt cum loquimur de cōiunctionibus maximis nullus p̄ter considerationem vnius huiusmodi coniunctionis leviter presumat precipitare iudicium de maximis effectibus inde proxime secuturis. nam in iudicando de talibus oportet omnia predicta & alia multa particularia diligenter attendere unde qui aliter faciunt sepe venerandam astronomie scientiā quantum in eis est infamem reddunt contemptibilem & suspectam.

Capitulum. 15.

Am vero de maximarum coniunctionum fīm medios motus legitima calculatione loquamur vt ille qui in fine predicti tractatus de concordia theologie & astronomie & in pluribus ca. alterius tractatus de concordantia astronomie & narrationis historice fīm falsam quandam opinionem consignate sunt veraciter corrigantur. Pro quo scienduz q̄ sicut supra dictum est post xp̄i nativitatem anno. 53. fuit vna vera cōiunctio maxima: ideo scita coniunctione media eidem propinquiore que fuit in principio arietis facile erit alias priores & posteriores cōsignare presupponādo q̄ quelibet talis cōiunctio media saturni & iouis fiat in. 960. annis vel circiter. Et notanter dicitur cōiunctio media saturni & iouis fieri in. 20. annis: ex qua plures replicata fiunt aliae cōiunctiones saturni & iouis magna maior & maxima sicut in alijs tractatibus dictum est nō precise cōtinet illos. 20. annos: nam sicut dicit quidā Abraham in dea dicens quenesce in quodam tractatu de magnis cōiunctionibus dicta cōiunctio saturni & iouis non contingit nisi semel in. 20. annis octava parte vnius anni minore: & id est

alt. Lōmerguntur de triplicitate in triplicitatem hoc modo sicut qñ incipiunt coniungi in triplicate ignea que dicitur aries leo sagittarius: ita scz q̄ coniungantur in principio arietis. Postea in. 20. anno in sagittario quod est nonum signum ab ariete t ibi coniunguntur in medietate tercie partis sagittarij. postea in. 40. anno iunguntur in leone quod est. 9. signū a sagittario. Deinde in anno 60. iunguntur in ariete: t hec c̄iunctio vadit in hunc modū duodecies. Postea 13. c̄iunctio mutatur de predicta triplicitate in succedentem triplicitatem: et aliquando tres huiusmodi coniunctiones perficiuntur in. 53. annis cum tribus partibus vnius anni incomplete vt ipse dicit: sed moderni astronomi sequentes radices motuum planetarum s̄m Alfonsum positas dicunt precius videlicet q̄ dicta minor coniunctio saturni t iouis fuit in. 20. annis minus. 52. dieb' fere t hoc nunq̄ fallit in eorum medijs c̄iunctionibus: sed in eorum c̄iunctionib' veris sicut supra tactum est nulla certa dari potest regula quantum vna distat ab alia: nam aliquando media precedit veram: aliquando vera media: t hoc valde multipliciter variando: quia aliquando vna sequitur vel precedit aliam in malo tempore: aliquando in modo. Et aliquando vera cum media concordat in tempore: sed hoc contingit rarissime videlicet quando ipsi planete sunt in auge vel opposito augis eccentrici vel epicycli His itaq̄ presuppositis dico q̄ predicta coniunctio maxima que fuit anno. 53. post christum non concordavit in tempore cum media coniunctione sibi correspondente: nam illa media sequatur eam t fuit. 12. die septemb̄is in. 11. gradu t. 6. minuto arietis: t ita non fuit maxima coniunctio media: quia licet fuerit in ariete non tamē fuit in principio arietis id est infra. 6. gradus illius signi: sed aliam his presuppositis pro radice calculant aliqui quam ponunt illis esse propinquorem t dicunt q̄ ante nativitatem christi per. 5. annos t. 320. dies videlicet. 14. die februarij fuit illa media c̄iunctio saturni t iouis in. 3. gradu t in. 11. minuto arietis. Premissis igitur pro fundamento suppositis consequenter ad illam c̄iunctionem medianas simpliciter maximas possunt alie tam priores q̄ posteriores precise t veraciter calculari.

Capitulum. 26.

Sed hec precisa calculatio non est necessaria ad propositu: nam hic sufficit breuitatis gratia coniunctiones maximas cōsignare s̄m computationez veritati propinquam presupponendo etiam computationem annorum ab origine mundi superius posicam ca. 23. vbi de magnoz orbium c̄ognitione dictum est videlicet q̄ mundus incepit. 5343. annis ante christum. His itaq̄ p̄suppositis capiendo pro radice illam coniunctionez predictam que fuit ante xp̄m 5. annis t. 320. diebus: t computando inter duas tales. 960. annos sicut ponut Alkabitius t consequenter alij: t numerando illos annos integros dimitendo dies predictos t alios qui in huiusmodi coniunctionibus essent numerandi cū

alijs minimis & fractionibus si velim us precise computare: his in quem omissis propter faciliorem computationem: & causa breuitatis dico quod a principio mundi possumus octo tales coniunctiones hoc modo consignare.

Prima anno	538	Secunda anno	1498
Tercia anno	2458	Quarta anno	3419
Quinta anno	4378	Sexta anno	5338
Septima anno christi	955	Octava anno christi	1915

¶ Nec autem consignatio intelligenda est fieri circiter prope veritate; quia ut patet ex dictis ista computatione non est precisa tam propter omissiones predictorum dierum & aliarum fractionum quod etiam propter aliam rationem supra tactam videlicet quia quelibet media coniunctio saturni & iouis a proxima media immediate precedente vel sequente semper distat per annos. 20. non integros sed min⁹ 52. diebus fere. Unde sequitur primo quod quelibet talis minor coniunctio que communiter dicitur fieri in. 20. annis completur in. 19. annis & 3. 3. diebus fere Secundo quod magna seu media coniunctio dictorum planetarum quas aliqui dicunt fieri in. 60. annis sic in. 59. annis & 209. diebus fere. Tercio quod maior eorum coniunctio que fit de una triplicitate in aliam & communiter dicitur fieri in. 240. annis completur in. 238 annis & 2. 15. diebus fere. Quarto maxima coniunctio que dicitur fieri in. 960. annis completur in. 953. annis & 91. diebus fere: & sic in qualibet. 8. predictarum esset differentia de. 7. annis vel circiter qui. 7. anni essent a qualibet huiusmodi coniunctione subtrahendi. Et forte hanc imprecisionem voluit deus ut secreta celi abscondaret ab indignis ne eis ex nimia familiaritate vilescerent. Ex predictis etiam patet quod ante diluvium non fuerunt tres maxime coniunctiones medie sicut in hallegatis tractatibus sed unam opinionem posui ex cuius errore dicte. 8. coniunctiones male fuerunt confignate: sed solum fuerunt due medie: & fuerunt tres maxime coniunctiones vere: quia cum una fuerit. 22. annis fere ante diluvium ut statim dicetur: verisimile est quod in. 2020. annis precedentibus fuerint due medie: quarum prima fuit forte in principio mundi vel proprie: & hec verisimiliter est illa notabilis coniunctio superiorum planetarum sed quam Alfonso starz Alfonso habuerunt respectu circa principium mundi sicut inferius tangitur. Cuius rei verificatio hic sub dubio ponitur: quod dependet ex verificatiōe prime figure celi que fuit in creatione mundi que valde nobis dubia est & difficilis ut manifeste patet ex supradicione & infra dicendis.

Capitulum. 27.

Ex predictis patet clare quod duabus annis ante diluvium non fuit aliqua coniunctio maxima in capite arietis: sed etiam non fuit aliqua coniunctio saturni & iouis tunc in ariete sicut dictum fuit in principio huius tractatus. Clericis tamen circa fines primi tractatus de concordia astronomie et theologie contrarium etiam allegatur dixisse Arabe astronomus: sed huius allegationis

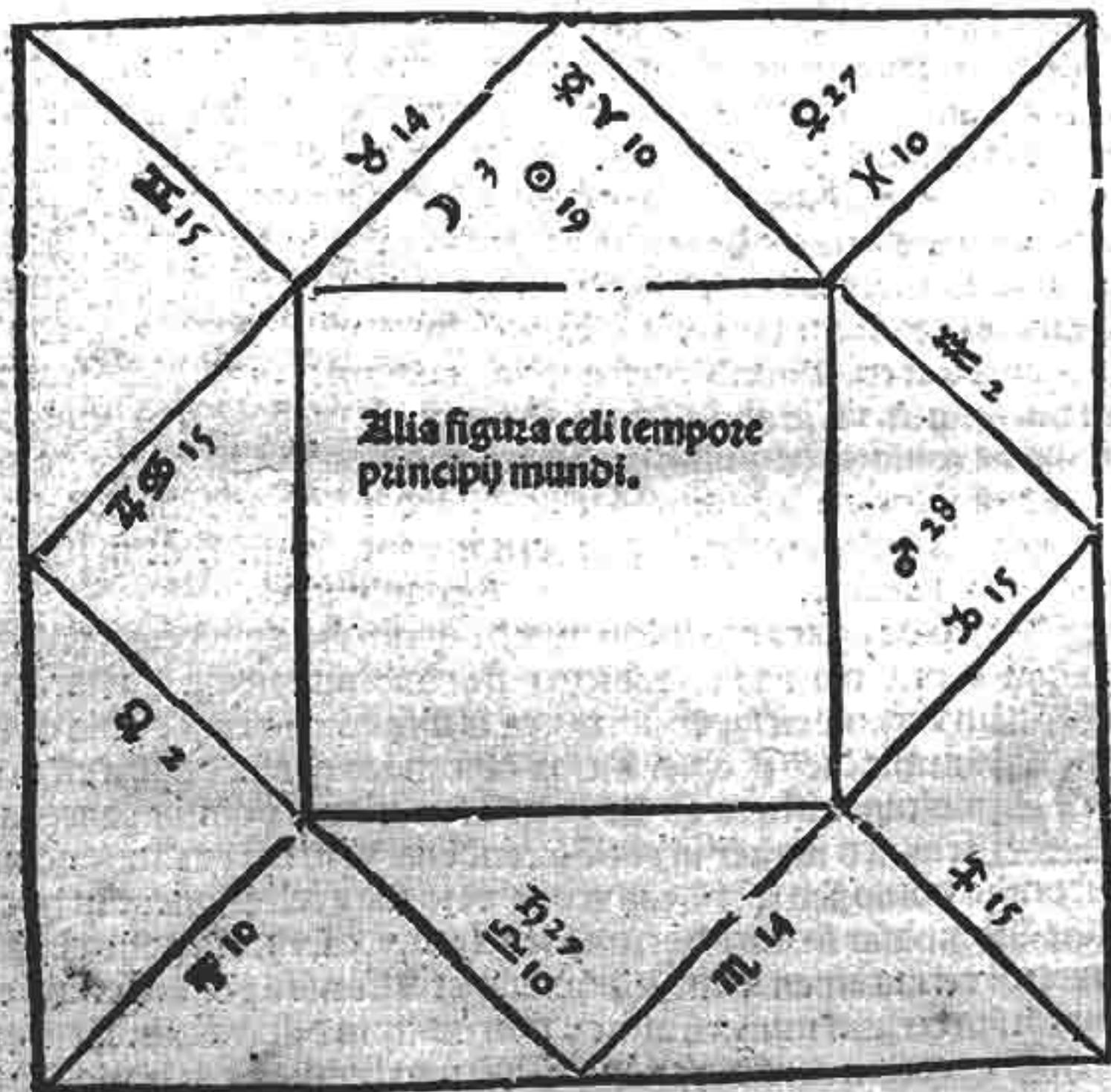

falsitas ostenditur. Nam sequendo in his radices motū planetarum sīm. Alfonsum positas licet iam aliquantulū superaddāt: inuenitur q̄ ante diluvium duobus annis cum. 21. diebus fuit conjunctio media iōnis cū saturno in. 19. gradū sagittarij: sed vera conjunctio eorum huic medie correspondens p̄cessit predictam medium in. 14. diebus: ita illa vera conjunctio fuit ante diluvium duobus annis t. 35. diebus t fuit in. 15. gradū sagittarij. Et sic patet c̄tra illud dictum q̄ viraq̄ conjunctio tam vera c̄ media īmediate precedens diluvium fuit in sagittario t non in ariete: sed tamē verum est q̄ ante diluvium. 21. annis completū cum. 337. diebus fuit iōis t saturni media conjunctio in. 18. gradū arietis: t vera eorum conjunctio illi medie correspondens precessit eam in. 53. diebus fere t fuit in. 6. gradū arietis videlicet ante diluvium. 22. annis cum. 25 diebus. Et hec dici potest prima in triplicitate ignea t vna de maioribus: quia circa principium arietis: nec alia vera eorū conjunctio in principio arietū hanc precessit vel etiam sequebatur circa illa tempora: t ideo illa est valde notabilis conjunctio: et quam Arabs astronomus notasse credendus est; vnde in eius allegatione predicta reproto vicium scriptoris fuisse cum scripsit duobus annis ante diluvium: quia scribere debuisset. 22. annis t supple. 25. diebus. Insuper verū est q̄. 8. annis fere ante predictam veram conjunctionem dicto p̄ planetarū fuit vna media eorum conjunctio circa principium arietis sc̄ in. 7. gradū eius sed vera conjunctio ei correspondens sequebat̄ medium in. 170. dieb̄ fere: t fuit ipsa vera conjunctio in. 28. gradū piscium. Quantū aut̄ predicte tres conjunctiones saīni t iōis de p̄inquo diluvium p̄cedentes pro eius fortificatione naturaliter operate fuerint iudicio astronomorū relinquo: sed q̄ he t alie constellaciones ad hoc iuuerint non reproto theologice veritati contrarium sicut in predictis tractatibus satis notaui.

Capitulum. 28.

Sed de figura pro inicio mundi quam sīm opinionem vñā posui in primo tractatu predicto restat dubium: vtrum illa stare possit in veritate cū superius. xv. ca. multa contra eam dubia obiecta sint: hic dico propter dictas obiectiones q̄ alia danda est non tñ multum distans ab illa: in qua sīm aliquos ponit cancer ascen dens: sed iupiter in eodē ascendente vt in sua exaltatione: mare etiā in septima domo: sed in. 28. capricornū vt in sua exaltatione: t in hoc etiā concordat Albumasar in introductorio tractatu. v. ca. viij. allegans circa hoc antiquitatem: veruntamen idem Albumasar et Alfonius ponunt etiam circa inicia mundi sīm certum numerū annoꝝ non multum distantium. Et vt vides posse intelligi ex eorum consideratione q̄ ipsi non habuerūt in h̄modi inicio respectum ad fixis planetarum in signis: sed ad certam magnam t notabilem coniunctionem superiorum planetarum circa tempora per eos descripta sicut hoc ex calculationibꝫ deprehendi posset. Et forte deus voluit habere iniciū

mundi in huiusmodi coniunctione maxima notabili: sed tñ in hoc non concordat communis opinio cum tamen inuenire planetas in locis suis aptis ut communiter omnes pretendunt: licet diuersimode hinc et inde est multum laboriosum unde tales primam figuram celi veraciter describere: et consequenter ad eam verae coniunctiones minores magnas maiores et maximas precise calculare esset opus utile: sed difficile et quod specialem requireret tractatum. Doc autem non est presentis negotij: sed maiori eget inquisitio ad sublimitatem astronomice scientie pertinente. Dic tñ sicut aliquos pitos astronomos figuram celi satis probabilitate calculata subscribere utile iudicauit: in qua omnes planete sunt in exaltationibus suis preter mercurium qui est in termino suo et facie.

Componentes istam figuram inceptionis mundi: mundua incepit ante christum. 5492. annis 223. diebus et fuisse auro solis illo tempore in. 19. gradu arietis ita quod verus solis et medius motus fuissent idem: et sic medius motus auri- gium et stellarum fixarum signatus in tabulis deficeret qualibet die in. 37. quartis 51. quintis. 14. sextis que deberent cuiilibet diei addi: ita quod sequens esset medi⁹ motus auri stellarum fixarum in una die. 0. signa. 0. gradus. 0. minuta. 0. secunda. 4. tercia. 48. quarta. 32. quinta. 31. sexta: fin etiam eosdem medius motus lune in una die signatus in tabulis Alfonsi excederet qualibet die in. 3 quartis. 32. quintis. 7. sextis. 7. septimis. 35. octauis. Ita quod sequens esset medi⁹ motus lune in una die. 0. signa. 13. gradus. 10. minuta. 35. secunda. 1. tercia. 11. quarta. 38. quinta. 37. sexta. 37. septima. 25. octaua: fin etiam eosdem medius motus solis in una die signatus in tabulis Alfonsi deficeret qualibet die in. 58 quinta. 34. sexta. 18. septima. 21. octaua. Ita quod sequens medius motus solis esset in die. 0. signa. 0. gradus. 59. minuta. 8. secunda. 19. tercia. 38. quarta. 15. quinta. 38. sexta. 14. septima. 21. octaua: et fin eosdem medius motus saturni excederet qualibet die in tabulis Alfonsi. 54. quartis. 2. quintis. 7. sextis. 56. se- ptimis. 15. octauis. Ita quod motus sequens esset motus saturni in una die medi⁹ 53. octauis. Ita quod motus sequens esset medius iouis in una die. 0. signa. 0. gradus. 2. minuta. 0. secunda. 34. tercia. 23. quarta. 38. quinta. 13. sexta. 3. septima. 45. octaua: et fin eosdem medius motus iouis in una die. 0. signa. 0. gradus. 4. minuta. 59. secunda. 12. tercia. 57. quarta. 58. quinta. 36. sexta. 46 septima. 5. octaua: et fin eosdem medius motus martis excederet qualibet die in tabulis Alfonsi in. 2. tercijs. 14. quartis. 58. quintis. 20. sextis. 50. septimis. 53. octauis. Ita quod motus sequens esset medius martis in una die. 0. signa. 0. gradus. 31. minuta. 26. secunda. 36. tercia. 29. quarta. 6. quinta. 39. sexta. 9. se- ptima. 17. octaua: et fin eosdem medius motus argumenti veneris excederet qualibet die in. 5. tercijs. 59. quartis. 30. quintis. 1. sextis. 21. septimis. 25. octauis. Ita quod motus sequens esset medius argumenti veneris in una die. 0. signa. 0. gradus. 36. minuta. 59. secunda. 21. tercia. 24. quarta. 29. quinta. 29. sexta. 36 septima. 45. octaua: et fin eosdem medius motus argumenti mercurij excederet qualibet die in. 1. tercijs. 30. quartis. 15. quintis. 10. sextis. 6. septimis. 41. octauis. Ita quod motus sequens esset medius motus argumenti mercurij in una die. 0. signa. 0. gradus. 6. minuta. 24. secunda. 6. tercija. 12. quartis. 25. quintis. 41. sexta. 53. septima. 19. octaua.

Capitulum. 29.

Ex premisso etiā clare patet q̄ sicut vera figura celi ponenda est
alia q̄ illa q̄ in dicto tractatu posita est: sic etiam ille octo medie
coniunctiones maxime que in .xxvij.ca. superius consignate sunt
multum distant a locis sub quibus consignate fuerant in duobus
precedentibus tractatibus: t̄ ideo coniunctiones huiusmodi aliter
aplicande sunt maxime t̄ alterationes t̄ mutationes rerum q̄
notate fuerunt in toto processu de concordantia astronomie t̄ hystorice veritatis.
Teneruntamen applicationes notabilium rerum gestarum ibidē consignate nō
sunt propter hoc ostendende: quia multipliciter saluari potuerunt. Primo per
considerationem ad coniunctiones veras non solum maximas: sed etiam ad alias
de quibus aliisque valde notabiles superius recitate sunt. Secundo potuerunt
huiusmodi applicationes saluari per considerationem ad resolutiones magnorum
orbium t̄ signorum ac planetarū eius diuantium de quibus supra dictū est. Tercio
per considerationem ad coniunctiones medias que sunt in mutationibus de una
triplicitate in aliā in .240. annis vel circiter: t̄ hanc applicationē valde particu-
lariter t̄ diffuse p̄secutus est ille abrahā predictus in suo p̄allegato tractatu de
quo hic aliqua breuiter notare decreui.

Capitulum. 30.

Sciendum est igitur q̄ ille actor incipit a coniunctione magna que
testificat super regnum israhel: que habuit exordium in triplilitate
aquea in medio cursu sole intrante in primū minutū arietis: in
tercis pte. 8. hore. 25. die mensis adar hebrei. 2365. anno a crea-
tione mundi hic fuit. 474. annis. 205. diebus post diluvium t̄ fuit
una coniunctio saturni t̄ iouis imediate p̄cedente illā coniunctionem
que infra ponitur sub anno. 2736. t̄ die. 189. t̄ tunc incepérūt saturnus t̄ iupiter
coniungi in medio cursu q̄fi in medio primi gradus piscium: sed fuerūt coniuncti
in vero cursu eorū in principio p̄dici anni in. 24. gradu aq̄rij que est triplicitas
aerea t̄ fuit. 2. gradus leonis ascendens super clima egypti ubi tūc erat israhel:
t̄ aries in medio celi: t̄ dñe hore erat sol qui est dñe ascendentis: t̄ erat in decimā
domo p̄m gradus signorum: t̄ p̄m equationes domorum erat in nona domo: et
saturnus t̄ iouis apparuit vis solis in nona domo que est domus gaudij solis: et
mars dñe domus solis erat cum eo in ariete t̄ respiciebat saturnum t̄ iouem in
septima domo cum luna amicabilli aspectu. Nec ergo coniunctio vt ipse dicit
figurauit magnum genus oriturū in hoc seculo: t̄ q̄ renouaretur noua lex que
subirentur v̄ sc̄ ad extrellum terre: quia fulgor solis in media revolutione anni
fuit in medio celi: t̄ quis ascendens est signum forte: t̄ similiter signū in quo est
coniunctio figurauit q̄ illius gentis regnum erat stabile t̄ dñabile multū videlicet
temporū quantū sunt anni maximū solis qui sunt. 1451. Deinde applicat ista ad
nequitatem moysi t̄ saron t̄ ad subiectiōnē filiorū israhel per pharaonem et
ad miracula in egypto facta: t̄ ad exitum iudeorū de egypto: et ad legem moysi

datā quādo p̄uenit sol in p̄ncto angis sui in ḡminis & ad p̄elia & vīctorias
filioꝝ iſrl' & ad mortē moyſi. Et ad ingressum Jōſue in terrā p̄omissionis. Et
ad mortē seniorꝝ qui vixerūt post Jōſue & cōcludit ꝙ quōd scūq; cadit cōun-
ctio in p̄ſib⁹ vbi fuit in illa p̄ma cōiunctione renouat ſemp super iſrl' aliquæ
tribulatio: t̄ hec de illa cōiunctione ſufficient. Cap. 31.

Oſt illā prosequit̄ alia ſequentē cōiunctionē magna in triplicitate
igneæ q̄ ſm mediū cursuꝝ fuit in ariete que teſtificab̄ ſuper re-
gnū iſrl' tribulationes & mala quoꝝ marima pars debebat veni-
re ex parte orientis. Et in diebus illis incepit regnū ethiopie. Et
ſurrexerūt multi reges cōtra iſrl' & reges iſrahel qui fuerūt tpe il-
lius cōiunctionis parū durauerūt. Post illā ſequit̄ alia cōiunctio in
triplicitate terrea que incepit in tauro & in hac detecta fuit prophetia iſrahel
& regnū eius habuit principiū. Et ſub hac natus fuit rex Dauid in anno. 13. a
cōiunctione & tunc palam apparuuit ſamuel pphera in iſrahel. Et hec ſignauit ꝙ
rex ſaul qui tunc regnabat debuit parū viuere & ſuper fortitudine & ſtabilitate
regnī dāuid ſignauit ſed tamē ſuper diuifione regni & ꝙ in eo ſurgerent prodi-
tores cōtra regnū ſalomonis. Et durauit poſtea regnū iſrl' tot annis quoſ ſunt
maximi anni martis qui ſunt. 164. Sequēs cōiunctio triplicitatis aereæ incepit
in ḡminis & ſignauit abſcione regni iſrahel & in anno hoc illius cōiunctio-
nis quādo peruenit reuolutio ad arietē quod eſt ſignū martis ſalmanasar re-
aſſiriorū captiuauit iudeos. Alia coniunctio de triplicitate aquea incepit in can-
tro. Et hec ſignificauit damuꝝ ſuper iſrahel & euafionē a captiuitate in breui.
Et nabuchodonosor rex babilonie captiuauit ieconiā regem iuda. Et in hac
cōiunctione cepit rex babilonie totā terrā egypti & fuit deferta iſrl'. 40. annos po-
ſtea euafuit iudei a captiuitate. Et nō durauit regnū nabuchodonosor ſibi &
ſilijs ſuis niſl. 70. annis. Et venit regnū perſarū & medoꝝ qui regnauerūt. 54.
annis. Et hoc fuit. 20. annis antequā reedificareſ Hierufalē & poſtea venit re-
gnū alexandri macedonis qui regnauit. 12. annis & poſt dimiſum fuit regnum
babylonie in quatuor partes & aliq̄ illarū partiꝝ nō durauerūt niſi parum.
Et hoc iterū euenit q̄ ſignū cōiunctionis fuit mobile ſed regnū iſrahel durauit
& cōfortatiſ ſuit quia deus dedit eis plusq; pmittebat planete. Sequēs cōiun-
ctio de triplicitate ignea incepit in leone & ſignauit anxietates & penas & tribu-
lationes ſup ſapiētes & ſcribas qui fuerūt tūc in iſrl' & remanerūt in illo regno
quādū durauerūt cōiunctiones in hac triplicitate. Poſt qua; ſequit̄ cōiunctio
in triplicitate terrea q̄ fuit in vīrgine & ſignauit finē dierū regni q̄ ſignificatio-
nes oēs cōes reuolutionis fuerūt ſigna alſipientia ſe preter hāc. Et nomen &
ſama iſrl' erat tūc ſup terrā ſicut fulgoꝝ ſolis quādo eſt i medio celi vſq; ad hāc
cōiunctionē. Et in primis cōiunctionibus fuerūt planete & luminaria & cōiunctio-
nes ſignificantes exaltationē iſrahel hic ſignauerūt ecōtra videl; occultationes

legis et defectū regni isrl'. Et tūc evenit captivitas per manū Liti post. 2d. annos ab hac cōiunctione. Et hoc apparet q̄ xps fuit sub cōiunctione p̄cedente quia eius nativitas p̄cessit plurib' annis Litū et illa; captivitatē iudeor. Et in hoc fuerūt plecti anni a nativitate Moyr. 1440. Post illa; sequit̄ cōiunctio magna in triplicitate aerea sed illā vt credo industriose omisit ille abrahā iudeus nec ante istā vel post aliud specialiter loquit̄ de xpo ant lege ipſi' sed p̄o sequit̄ de cōiunctione magna que incepit in triplicitate aquae in scorpione que signauit nouā sectā et falsum et mendacem prophetā nasciturū de vilibus gentibus. videlicet machometū de quo et eius regno ac lege diffase loquit̄. Nec coniunctio fuit post incarnationē xp̄i anno. 570. vel circiter. Et dicit q̄ regnum illarū gentiū duraret tot annis quot sunt maximi anni vencris videlicet. 1051. Et finaliter concludit q̄ ille vīlis propheta surrexit in. 4. mense arabū et nō regnauit donec pertuerit ad etatez. 51. anni et regnauit. 11. annis et obiit vīliter. Alia cōiunctio sequens incepit in triplicitate ignea et fuit in sagittario et signauit super regnū saracenoꝝ ita q̄ maxima pars eoz fugit in hispaniam. Ultima cōiunctio quā iste ponit in suo tempore in triplicitate terrea que incepit in capricorno. Et hec signauit bella et tribulationes magnas ex parte occidente. Et in hac cōiunctione cepit debilitati regnū sarracenoꝝ et in cōiunctione. 6. illius triplicitatis surrexerūt gentes xp̄ianoz ad recuperandū regnum hierusalem de saracenis. Et fuerunt prelia in hispania in omnib' regionibus in quibus sagittarius habet potestate per xp̄ianos qui tunc fecerūt passagium ultra marini versus hierusalē ad expugnandum sarracenos. Et quia ista coniunctio redibat ad virginē et fuerunt iupiter et saturnus cōiuncti in fine virginis ubi fuit ascendēs revolutionis anni ideo signauit q̄ bella et tribulationes deberent venire in terra hierusalē quia cōiunctio redibat ad virginē quia hec est cōsuetudo eius q̄ semper eveniunt prelia in hac triplicitate et concludit q̄ in hac cōiunctione debet incipere redemptio israhel. Et ita ibant levando et cadendo donec veniat coniunctio ad aquariū ad locum ubi fuit primitus sed in hac redemptione isrl' deceptus fuit istē sicut et ceteri iudei in eius expectatione et sic ceca obstinatione fallunt verūtamen ut ipse dicit. 8. coniunctio illius triplicitatis terree ostendit multas tribulationes in terra babylonie et israhel. Et. 12. cōiunctio eiusdem triplicitatis que erat a capricorno ostendit multas tribulationes et prelia in terris christianoꝝ et sarracenoꝝ per totum tempus istius cōiunctionis absq; quiete Sed post hanc venit coniunctio ad virginem in anno. 4946. et hec significat malā et guerras per totum mundū. Et dicit q̄ hec significat iniciū destructionis sarracenoꝝ et eoz sc̄ite nec possent narrari mala futura in hac cōiunctione sed quicquid sit de alijs maliā dē bona et vīli destructione illius sece nondum ap̄paruit.

PEc ante ex abrahe illius dictis breviter recitauit ut ex his capias
exemplū applicādi has et similes coniunctiones medias ad magnas
et mirabiles eventus rerū quales multos notaui in pallegato tra-
ctatu de concordia astronomie et historice veritatis. Et poterit
sumi radix ad cōsignandū tales coniunctiones ex illa quā dictus
abrahā notauit primā que signauit super regnū isrl: sed quia dicit
illā fuisse. 2365. anno a creatione mūdi sciēdū est q̄ in hoc sequit̄ computa-
tionē hebraicā sed sequēdo cōputationē alfonsi multo plures annos ponim⁹
ut supra ostensum est ideo dicim⁹ q̄ illa coniunctio fuit. 474. annis et. 205. dieb⁹
post diluvium. Et inde ante et post possent aliae hīmōi coniunctiones cōputari. Ut rū
tamē pro maiori cōcordātia hīrū coniunctionū mediariū que fiunt in triplicita-
tib⁹ cū illis. S. maximis supradictis expedit ab eadē radice sumere cōputationis
exordiū videlicet ab illa coniunctione que fuit circiter p. 5. annos ante xp̄m et
fuit secūda coniunctio in triplicitate illa ignea sicut aliqui probat ex hoc q̄ p. 25.
annos et. 268. dies ante nativitatē xp̄i fuit una media coniunctio saturni et iouis
in. 30. gra. cācri vel primo leonis. Et sicut eos hec fuit illa coniunctio quā bachon
doctor anglicus notare voluit que signauit sup lege xp̄i ut recitauit in tractatu
de legibus et sectis quarto capitulo sed ipse doctor vel eius scriptor defecit ī nu-
meratione annoꝝ et etiā quia illa nō potuit esse in tauro sed debuit scribere in
cancro et numerando. 42. annos inter xp̄um et cesarem debuit scribere q̄ illa
coniunctio fuit in. 16. anno a cesare et in. 16. anno ante christū. Et sic patet q̄
cū illa coniunctio fuerit in fine cancri erit attribuenda principio leonis ubi ince-
pit triplicitas ignea. Et per cōsequēs illa coniunctio sequēs fuit secunda in illa
triplicitate ignea. Et licet ista secūda fuerit coniunctio maxima tamē precedēs
merito notāda fuit tāq̄ una de maiorib⁹ quia in ea incepit illa triplicitas unde
cōducto q̄ a qualibet istarū coniunctionū pōt capi radix cōputationis aliarum
coniunctionū precedentīū et sequentiū tamen p̄cīsus ab illa prima in qua incep-
pit triplicitas ignea. Hoc igit̄ h̄supposito et computādo annos a creatione mūdi
prout supra dico q̄ huiusmodi coniunctiones maiores que procedunt per
triplicitates possimus consignare hoc modo inferius in tabulis descriptas.

Capitulū. 33.

SLiendū est igit̄ q̄ prima coniunctio maior fuit sicut aliq̄s anno a crea-
tione mūdi. 134. die. 353. eiusdē anni incōpletī et fuit in triplicita-
te aerea ī. 30. gra. geminoꝝ. Unū ex hoc p̄t cuiuslibet legitime calcu-
lati q̄ prima coniunctio minor fuit anno a creatione mūdi. 15. die. 300
eiusdē anni incōpleti. Post quā aliquib⁹ coniunctionib⁹ minorib⁹
interpositis sequebat̄ predicta coniunctio maior vel p̄cīsus cal-
culando. Hec fuit minor coniunctio sequens illam que inferius prima ponit̄.
Et post eā aliae cōsequentes prout subscripta tabula docet. Et notandum est q̄

In prima tabula signant̄ h̄mōi cōiūctiones p annos a creatione mūdi vscg ad xpm in secūda vero p annos a nativitate xp̄i vscg deinceps. Et sunt iste cōiūctiones h̄scifi calculate quā ille. 8. cōiūctiones maxime de quibus superi⁹ dīctū est supponēdo mūdū incepisse p. 7343. annos cōpletos ante xpm sūm tabularū Alfonsi ⁊ Meridiani p̄fensi calculationē. Prima minor cōiūctio saturni ⁊ iouis fuisse anno. 15. die. 300. incompletis ⁊ fuisse in. 15. gra. tauri. 29. mi. 34. secūda cōpletis: verū eadē cōiūctio saturni ⁊ iouis sūm calculationem que supra calculata est fuisse in. 14. gra. 57. mi. cōpletis ipsius tauri per. 229. dies ante tempus cōiūctionis prescripte. 8. anno die. 12. incōpletis. Sed qui a ista cōiūctio nō fuit prima istius triplicitat̄ sūm illos qui mūdū ante pdictū temp⁹ dixerūt incepisse iō nō cepi illā p prima maiore sed primā que sequit̄ post illam p mutationē triplicitatis que hic prima ponit̄. Nota q̄ iste cōiūctiones calculete sunt sūm medios motus supponēdo radicē hic notatā ⁊ sequēdo cōmunē regulā q̄ inter duas cōiūctiones tales fint. 240. anni vel circiter sed paucē sunt i principio triplicitatū ideo proprie nō debet dici cōiūctiones maiores.

Anno a principio mundi. 115. die. 41. fuit cōiunctio i triplicitate aerea in. 22. minuto libra.

Anno. 353. die. 155. fuit cōiunctio saturni ⁊ iouis in triplicitate aquae in. 7. gradu scorpionis.

Anno. 591. die. 271. fuit cōiunctio i triplicitate ignea i. 12. gradu sagittarij.

Anno. 830. die. 20. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 19. gradu capricorni.

Anno. 1068. die. 135. fuit cōiunctio in triplicitate aerea in. 24. gradu aquarij.

Anno. 1036. die. 250. fuit cōiunctio in triplicitate aquae in. 29. gradu p̄scium post hanc sequit̄ triplicitas ignea.

Anno. 1546. die. 0. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 5. gra. tauri.

Anno. 1783. die. 115. fuit cōiunctio in triplicitate aerea in. 11. gra. gemino.

Anno. 2021. die. 230. fuit cōiunctio in triplicitate aquae in. 13. gra. cancri.

Anno. 2259. die. 324. fuit cōiunctio in triplicitate ignea in. 22. gra. leonis.

Anno. 2498. die. 75. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 28. gradu virginis post hāc sequitur triplicitas aerea.

Nota q̄ coniunctio illa saturni ⁊ iouis immediate precedens illam coniunctionem que ponitur infra anno. 2736. fuit illa quam Abraham Auenesre posuit primam significantem super regnum ⁊ legem israhel de qua supra. Et hec fuit. 474. annis. 205. diebus post diluvium. Et ita dicta prima coniunctio quam signavit abraham cum. 20. fere annis predecessit dictam coniunctionem que hic 12. ponitur inter maiores que a principio mundi fuerunt secūdum Alfonsum consonum. Clidet ut omnis maior coniunctio sequens quā ponit idem Abraham precedet suam per equealem differentiam temporis sicut per. 20. annos vel circiter prope illum numerum verbi gratia sicut prima abrahe precedit

duodecimā illarū per. 20. annos fere. Tria secunda precederet decimāterciāz
et tercia decimāquartā per. 20. annos vel circiter. Et hec intellige sūmū medios
motus.

Anno. 2736. die. 189. fuit cōiunctio in triplicitate aquæ in. 3. gra. scorpionis.

Anno. 2974. die. 305. fuit cōiunctio in triplicitate ignea in. 9. gra. sagittarij.

Anno. 3213. die. 54. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 15. gra. capricorni.

Anno. 3451. die. 169. fuit coniunctio in triplicitate aerea in. 20. gra. aquarij.

Anno. 3689. die. 284. fuit cōiunctio in triplicitate aquæ in. 26. gradu piscium
post quam sequitur triplicitas ignea.

Anno. 3928. die. 34. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 2. gra. tauri.

Anno. 4166. die. 149. fuit cōiunctio in triplicitate aerea in. 7. gradu geminorum.

Anno. 4404. die. 264. fuit cōiunctio in triplicitate aquæ in. 13. gra. cancri.

Anno. 4643. die. 13. fuit cōiunctio in triplicitate ignea in. 19. gra. leonis.

Anno. 4881. die. 129. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 24. virginis.

Anno. 5119. die. 243. fuit cōiunctio in triplicitate aerea in. 30. gra. librae. Post
hanc immediate facta est mutatio triplicitatis huius in aquæ.

Anno. 5357. die. 359. fuit cōiunctio in triplicitate ignea in. 6. gra. sagittarij.

Et fuit ista cōiunctio ultima anno xp̄i. 14. die. 359. Et ante istā in eadē triplici-
tate fuit prima media cōiunctio ante xp̄m p. 5. annos et. 320. dies videlicet. 14. die
februario in. 3. gra. et. 11. minuto arietis. Et in eadē triplicitate fuit tercia con-
iunctio media anno post xp̄m. 53. die. 12. septembri in. 11. gra. et. 6. minuto
anteq̄b̄ precessit cōiunctio vera eidem correspondēs eodem anno completo. 91
diebus videlicet secunda die mēsis aprilis et fuit in capite arietis videlicet per trānsitū
1. gradu et. 17. minutis de qua supra. 12. capitulo. Et iste cōiunctiones in triplici-
tate ignea ante et post xp̄i nativitatē sunt valde notande.

Anno xp̄i. 213. die. 212. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in. 5. gra. virginis.

Anno xp̄i. 451. die. 327. fuit cōiunctio triplicitatis aeree in. 11. gra. librae.

Anno xp̄i. 690. die. 77. fuit cōiunctio triplicitatis aquee in. 16. gra. scorpionis.

Nota q̄ hec cōiunctio est tercia in signo scorpionis et prima in eodē signo fuit il-
la que significavit sectā machometi que anno ab incarnatione dñi fuit: 5.70. p
mutationē triplicitatis in principio scorpioris.

Anno xp̄i. 928. die. 192. fuit cōiunctio triplicitatis ignee in. 21. gra. sagittarij.

Anno xp̄i. 1032. in signo virginis fuit mutatio triplicitatis ignee in terrea.

Anno xp̄i. 1166. die. 307. fuit cōiunctio triplicitatis terree in. 27. gra. capricorni.

Dic sequitur triplicitas aerea.

Nota q̄ anno ab incarnatione dñi. 1225. in eius mēse ultimo fuit cōiunctio io-
vis cum saturno per mutationē triplicitatis in. 20. gradu aquarij ut dicit Den-
nis de machlinia.

Iam nota sūm Johānem de muris in epistola ad clementem. vj. q̄ anno xp̄i

tūc futuro. 1365. die. 30. octobris in. 8. gra. scorpionis fuit vniā de maiorib⁹ cōiunctionib⁹ planetarū saturni videlz t iouis cū pmutatione triplicatatis aerei i aquatica māre etiā in eodē anno t i eodē signo cōiunctionali applicauit fuitq supradicta cōiunctio prima ab illa cōiunctione famosissima q̄ sūm autōres t phos signauit legē sarracenoꝝ t sublimationē seu legē pfidi machometi fuit enī illa signauit legē sarracenoꝝ t sublimationē seu legē pfidi machometi fuit enī illa legē p̄dicte. Nec a tpe illo vscō tūc reuersa fuit aliqua cōiunctio oīno sūfis nisi ista vnde merito sūm phos ista signauit maximas tribulationes t mutationes in se cta illa : fuitq anno. 1357. die. 8. iunij cōiunctio magna saturni t martis i signo cancri qđ est casus vniꝝ eoꝝ t detrimētū alteri fuitq ipsa cōiunctio in terminis iouis videlz in. 21. gra. cancri in quo iupiter suā exaltationē habet vnde cū vē faciter sit cōpertū q̄ saturn⁹ in anglia: māre in alemania t iupiter in frācia do minant: cōcludit q̄ inter marīmas guerras t destructiones ac trāslationes regnōꝝ p̄supponēdū erat q̄ rex t regnū frācie erant in magno periculo perditionis t subversionis. Nā iupiter nō aspicit cōiunctionē ideo nō pōt repellere maliciā cōiunctoꝝ imo p̄ motū retrogradū recedit a domo sua pīciū fugiens a cōspectu eoꝝ in aquariū domū saturni qđ fugā regis frācie innuit pīfertim quia id signū cancer illud regnū significat hec ille.

Nota q̄ cōiūctioꝝ hic notate signate sunt sūm rētos motus
Anno xp̄i. 1404. die. 57. fuit cōiunctio triplicitatis aquee in. 20. gra. pīciū.
Anno xp̄i. 1642. die. 172. erit cōiunctio triplicitatis ignee in. 8. gra. arietis.
Anno xp̄i. 1880. die. 237. erit cōiunctio triplicitatis terree in. 13. gra. tauri.
Anno xp̄i. 2129. die. 37. erit cōiunctio triplicitatis geree in. 19. gra. geminoꝝ.
Anno xp̄i. 1357. die. 152. erit cōiunctio triplicitatis aquee in. 24. gra. cancri.
Anno xp̄i. 2595. die. 267. erit cōiunctio triplicitatis ignee. 30. gra. leonis.
Anno xp̄i. 2834. die. 17. erit cōiunctio triplicitatis terree in. 5. gra. virginis.
Anno xp̄i. 3072. die. 132. erit cōiunctio triplicitatis aeree in. 11. gra. librae.

Via vero circa finē tractatus de cōcordia astrono. Lep. 34.
mie t historice veritatis aliqua scripsi de antīxp̄o t signis ac pī
ambulū adūctus eius hic enī notare volui quādā pīosticatio
nē ex imaginaria cōiectura magis q̄ ex rōne certa ab aliquibus
posita. Quidā enī dixerūt q̄ in cognitione etatis t finis huiꝝ mū
di t pīalis q̄ macrocosm⁹ dicit deueniēdū est p̄ etatē microcosmi
id est hoīs qui est minor mūdus t in se gerit imaginē maioris mūdi tēporelie
ex parte corporalis t mortalis nature sicut ex pte aīe immortalis gerit imaginē
mūdi architipi id est immortalis sapie dei ideo sicut etas humana quadrigitis
est in adolescētiā iunētū senectutē t seniū fili t etas macrocosmi t de dure
pīone. 4. etatū mūdi dicit q̄ de numero. 12. signoꝝ sunt. 4. ceteris mobiliō
pīone.

e quasi cardinalia quorum duo sunt equinoctialia videlicet aries et libra: et duo solsticialia cancer et capricornus. Et in his quatuor sunt magni signatores seu planetae. 4 regales habentes dignitates que dicuntur exaltationes. Sol enim exaltatus in. 19. gr. arietis. Jupiter in. 15. cancri. Saturnus in. 27. librae. Mars in 28. capricorni. Et sub his attendunt quatuor mudi tempora vel etates et quod adam primus homo faciens fuit ascendentem ariete in gloria solis in domo marsis. Unde quia sole est origo virtutis vitalis fuit adam naturaliter longeius et quidam alij sui propinquui successores. Et propter dominum in martis remansit naturaliter super primum hominem et suam progeniem voluntas peccandi ducens ad mortem quia mars dicitur quasi mors. Unde primus homo habuit duos filios unum sub sole natum scilicet Abel iustum. Alium sub luna scilicet Lamech. **C** Moyses autem natus fuit ascendentem cancer in gloria iouis et domo lune. Jupiter autem naturaliter preest pontificibus et prelatis sicut fuit moyses. Et quia cancer signum est aquaticum et est mansio lune que habet significacionem super aquas ipse per tempus miraculose mansit in aqua unde et nomine ex hoc accepit et moys quod est aqua quia vero cancer retrocedens est et lex moysica iam retrocessit. Dominus autem ihesus christus natus fuit ascendentem libra in gloria saturni et domo venere. Saturnus uero ut ait Moses signationem habet super gentem iudeorum seu fidem eius et ipius est gloria super regnum. Unde dominus ihesus in quantum homo ex fortitudine sue nativitatis dictus est rex iudeorum et sibi tamen summo liberatori et iudici datum est omne iudicium. Et libra uero in quantum est dominus ueneris nihil videtur christus participare in quantum homo nisi quod in laudem eius extollunt cantica musicalia ipsa namque super musicam organam significacionem habet: hec autem dicta sunt de christo quantum ad eius humanitatem quia verus et naturalis homo fuit sed super eius diuinitatem est extra et supra propositum presens aliquid commemorari. **C** Antichristus uero nascetur ascendentem capricorno in gloria martis et domo saturni hunc namque naturas pessimas coniunctum possidebit et proprietates a marte in maliciis gloriabitur in discordia inuidia et falsitate et in elatione maxima. A saturno autem et malitiae eius habebit auctoriam odium et detractionem seditionem et omnia occulta mala sicut a marte manifesta mala ut testatur Albus Nasar in floribus suis his autem correspondebunt quatuor tempora. Primum tempus ante legem ab inicio mudi usque ad moysen Secundum tempus legis a moysi usque ad christum. Tercius tempus gratie a christo usque ad antichristum. Quartus tempus perfidie et malicie ab antichristo anno vel fere usque ad finem mudi. Et his quatuor tempib[us] vel etatibus mudi correspondunt quatuor etates horum et quartior quarte celestis circuli. Nam primum est ab ariete ad cancri et est calida et humida vernalis et est pars adolescentie. Secunda a cincro ad trigesim et est calida et humida aestivalis est pars iuuentutis. Tertia est a libra usque ad libram calida et sicca estivalis est pars iuuentutis.

capricornū frigida & siccā autūnalis & est quarta senectutis. Quarta a capricorno ad arietē frigida & humida h̄yemalis & est quarta senij & decrepice etatis. Ex p̄missis ergo excludū isti q̄ sicut spaciū celestis circuli qđ est ab arietē ad libra est medietas illius circuli equalis altius medietati a libra usq; ad xpm tñ naturaliter debet esse a xpo usq; ad finē mūdi. Sicut aut̄ p saturnū & marte; senescit homo quia ipsi sunt corruptiū caloris & humoris naturalis & vitalis. Sic p illos planetas senescit hic mūdus corruptibilis & ultimo finiet p modū circuli apud signū ariet̄ qđ est signū igneū. In quo due planete ignei videlic̄ sol & mars habet suas p̄tates ut dictū est. Et ideo nutu dei finiet p igne putredines seculi cōsumētē sicut testat̄ scripura. Ulterius attēdēdū est q̄ inter quatuor tempora & signa p̄dicta tempus & signū nativitatis xpi attestat̄ discretioni & spūalitati legis sue. Nā libra est signū humanū videl; liberatoris hominis ut pote hois discreti & iusti ac spūalis. Temp̄ etiā & etas senectut̄ est temp̄ & etas discretionis & spūalitatis: reliqua vñ signa sūt irrationabiliū seu brutoꝝ aīaliū quasi signa indiscretionis & brutalitatis cuiusmodi etiā sunt reliqua tria tpa & etates mūdi. Signū quoq; ariet̄ quod opponit̄ libre & temp̄ qđ p̄cessit aī tempus legis perfecte maxime corporalia fuerūt sed signū; libre & tempus gratie potius sunt spiritualia de his ergo ista dicta sunt nō certitudinaliter affirmādo sed probabiliter cōiecturādo.

Lap. 35.

Sicut aut̄ hic possem huic tractatui finē imponere q̄r tñ nō solus in his tr̄ib; vltimis tractatib; sed etiā in alijs qbusdā priorib; aliqua scripsi de m̄c tib; corporꝝ celestiū iō ad eoꝝ maiore elucidationē hic aliqua supplete p̄posui. Et primo q̄r i tractatu de imagine mūdi caplo tercio dixi de cursu solis & eiꝝ anno & diebus & specialiꝝ in tractatu de legibus & sectis caplo vltimo de quāitate anni solaris & de equinoxij & de his etiā i tractatu de correctione kalēdarij hic ad illoꝝ supplemētū. Notandū est fm campanū capitulo primo sui cōputi q̄ annus solaris vere loquēdo est spaciū tpis quo sol mouet ab aliquo quolibet pūcto sui circuli quoq; p̄prio motu p̄cise redeat ad eundē: hoc aut̄ spaciū fm q̄ posuit P̄iholomeo est temp̄ quo sol mouet ab alterutro duox solsticiorū quoq; redeat ad idem solsticium vel ab alterutro duorum equinoxiorum quoq; redeat ad idem equinoxiū. Et continet fm ipsum .365: dies et. 6. horas minus tricesima parte vnius diei. Et scdm hanc opinionem solsticium precessit diem nativitatis christi. 6. diebus & fuit .19. decemb̄is: sed Abbatē gni licet cum P̄iholomeo in predicta diffinitione anni solaris conueniat: tamen ab ipso discrepet in temporis quantitate: quia ponit illud tempus esse .365. dies & sex horas minus centesima parte vnius diei. Et fm hāc opinionē

solsticium fuit anno nativitatis Christi. 17. die decembrie sed fini predictam anni
definitione, necesse est ut fini predictas positiones Ptolomei et Abbatengni se
idem punctus circuli solis sit in loco solsticij: et semper idem in loco equinorij.
Sic ergo circulus solis non mutat situm respectu punctorum solsticialium vel
equinozialium: sed semper manet respectu eorum tam in auge quam in omnibus
alijs punctis suis fini habitudinem unam. Quia ergo stelle fixe mouentur ab oc
cidente in orientem continue. 100. annis uno gradii sicut posuit Ptolomeus:
maius erit tempus quo sol mouetur ab aliqua stella fixa quousque redeat ad eandem
quam si ille annus solaris fini positiones predictas. Verum est tamen quod si aux
solis et cetera puncta sui circuli essent fixa semper comparata ad puncta solsti
cialia et equinozialia verum esset illud in quo convenire dicit philosophi videlicet
quod annus solaris esset redditus a solsticio ad idem solsticium: sic etiam redditus a
solsticio ad idem solsticium esset equalis redditui eius a quolibet punto sui circuli
ad eundem punctum et similiter etiam de equinozio: sed posteriores philosophi
non inuenierunt ita esse: immo auge solis et cetera puncta sui circuli inuenierunt
moueri fini motum stellarum fixarum et adhuc eis semper fini habitudinez
unam. Ita quod aux solis stelle fixe cui nunc coniunguntur si qua sit vel puncto
firmamenti si fixa non sit ibi semper fuerit coniuncta et semper erit. Nec habet
aliquem motum sibi proprium nisi ratione firmamenti. Et similiter est de auxib;
reliquo planetarum et eorum circulis. Quia ergo annus solis est redditus eius
in suo circulo ab aliquo quolibet punto ipsius circuli ad eundem necesse est fini
istam positionem quod annus solis sit redditus eius a qualibet stella fixa ad eandem
siue ab aliquo punto firmamenti ad eundem: et sit iste redditus fini eos in. 365
diebus et 6. horis et 9. minutis et 24. secundis unius hore equalis que valeret. 23
secunda. 30. tercia unius diei. Et in hoc excedit annus solaris fini istam positionem
tempus. 365. dierum et 6. horarum quo tempore vtitur ecclesia romana et grecorum
Ideoque ut probat Campanus si singulis. 153. annis romanorum et grecorum
adderemus diem unum esset vere verificatus annorum usualium circulorum ipsoque
sed per hoc non erit firma: a habiendo solsticiorum et equinoxiow: immo si vera
sit opinio Ptolomei de motu stellarum fixarum solsticia et equinoxia semper
inuenirent habitudines suas. et accideret ut annus sic verificatus defueret per
singulas habitudines temporis: et quod inciperet in solsticiis et equinoxiis et in qui
busdam distantius ab eis: posteriores autem modum istum motus stellarum
fixarum non inuenierunt: sed eas inuenirent moueri ab occidente ad orientem
usque ad aliquid deinde non procedere ultra sed redire iterum ad occidente usque
ad aliquid: et ideo dixerunt eas moueri motu accessionis et recessionis: et istum
motum affirmavit Thebit et posuit principia per que motum predictum faceret
esse circularem: et saluaret ea que apparent et accidunt motui stellarum fixarum.

Capitulum. 36.

Anc autem positione Thebiti de qua tetigi in fine tractatus de legibus et sectis: et alibi pulcre explanauit Campanus ubi supra: et dixit quod si illa duplex est orbis signorum: unus fixus: et aliis mobilis et fixus quidem intelligitur esse descriptus in spere nona: mobilis vero in octaua: et uterque ipsis signis dividitur in. 12. signa: sed immobilia continet ista denotatiue tria: mobilis vero illa signa continet finitatem: unde ipse est distinctor imaginum signorum predictorum zodiacum componeendum: et capita arietis et libre mobilis semper distant e qualiter a capite arietis et libre fixi describentia in superficie spere nonne duos paruos circulos circa ipsa quorum capita arietis et libre immobilia sunt poli et quasi centra et arcus orbis magni ab ipsis polis in eorum circumferentias descendens qui quasi semidiometer eorum est. 4. gradus. 18. minuta et 43. secunda: formam autem et modum huius motus diffuse prosequitur Campanus finaliter cocludens quod ex eorum motu accidit ut stelle fixe moueri versus orientem aut occidentem: quicquid motu tardo: quicquid motu videatur moueri versus orientem aut occidentem: et ex eorum motu tardo: quicquid motu veloci. Cum enim caput arietis mobilis fuerit distans ab equatore in circulo paruo predicto per quartam ipsius parui circuli aut prope hoc quod erit in duobus circuli parui situib[us] oppositis tunc videbuntur stelle moueri ad eam partem ad quam mouentur motu tardo: in uno quidem eorum ad partem orientis: et in eius opposito ad partem occidentis. Cum vero caput arietis mobilis fuerit in alterutra duarum ad partem occidentis. Cum vero caput arietis mobilis fuerit in alterutra duarum ad partem orientis. Quare invenit in diversitas manifesta in motu eorum. Ptolomeus autem quoniam ipsa comparauit loca eorum invenit in ige suo ad loca eorum invenit ab abrachis et ab alijs antiquis physis inuenit eas moueri motu tardo videlicet in. 100. annis uno gradu: nam tunc caput arietis mobilis era: meridionale separatum a puncto quarto meridionali et accedens ad equatoriem posteriores aut capite arietis adhuc magis accedente ad equatoriem inuenit stellas fixas moueri in. 60. annis uno gradu: et hoc sicut propter accessum capitum arietis ad equatoriem propter quae[m] motus stellarum fixarum fuit velocior. Tergo vero Campani factum erat caput arietis septentrionale distans a communione cui circuli et equatoris de partibus ipsius parui circuli versus septentrionem. 58. gradus. 2. 57. minutis fere: et propter hoc caput arietis distabat a communione orbis signorum mobilis et equatoris versus septentrionem de partibus ipsius orbis signorum. 9. gradus. 11. minuta et 45. secundis fere. Erat ergo tpe illo locus intersectionis predicti orbis signorum mobilis et equatoris super. 20. gradus. 48. minuti et 15. secundis signi pisca: et alia sectio opposita super confinem partem virgis. Postea vero multipliciter variatus est motus iste sicut Campanus diffuse declarat. Ex his 2 dividendo quod stelle fixe in tpe Ptolomei et suorum predecessorum quorum considerationes ipse assumit mouebantur ad occidentem et non ad orientem quemadmodum ipse putauit. Tunc enim erat caput arietis mobilis meridionale ab equatore: et caput

libre septentrionale: in quo situs est motus eorum ad occidente. Causa autem erroris
eius non fuit propter debilitatem scientie: sed fuit paruitas ipsius predecessorum
considerantium loca stellarum fixarum in suis triplicibus: et ea per scripturam suam
comendantium: unde non fuit ei possibile ut cognosceret istum motum propter eius
tarditatem: et predicti ipsi paruitatem: et istum errorem Ptolomei et motum octauum
spere que ponit Thebit: et forma eius: et ea quod accidit ex eo diffusus psequeitur
Campanus: et huius tractatus breuitas explicare sufficiat que motum ut ipse dicit
sequuntur oes spere inferiores que sunt. et planetarum et auges earum sicut Thebit
posuit: unde finaliter concludit quod orbis signorum fixus non est circulus que describit
sol motu proprio quemadmodum scripsit in computo suo Robertus Linconiensis
sed est unus circulus maior in nona spera declinans ab equatore ad duas partes
septentrionis et meridiei quantitate. et 3. gra. 33. mi. et 30. secundorum. Circa huius
intersectionem cum equatore mouentur capita arietis et librae: et in eius differentia
mouentur capita cancri et capricorni: quoniam cooperiens circulum solis qui est super
in superficie unum orbem signorum mobili: quoniam secans ipsum. Ad quorum omnium
intelligentiam fecit Campanus figuram sensibilem rebus predictis conuenientem.

Liber. 37.

Liendum est autem quod predictum motum stellarum fixarum et simili-
tudinem predictam quantitatem anni solaris sicut dicit Campanus.
Astronomi sui ipsius supponerent eo quod magis conueniant cum his
que de superiorum motibus apparent quod ea que a prioribus dicta
sunt. Et hoc quoque diuine scripture magis consonum inuenitur
que Christum natum assierit cum dies incipiunt crescere: nam enim istum
motum stellarum fixarum et predictam anni quantitatem inuenies diem annun-
ciationis seu conceptionis Christi fuisse proximum qui secutus est instans equinoctii
vernalis: et diem nativitatis eius fuisse proximum qui secutus est instans solsticij
hyemalis: sed his non obstantibus Alfonso quecumque communiter astronomi sequuntur
non ponit predictam anni quantitatem quam ponit Thebit: sed minorem vide
licet. 365. dies. 5. horas. 49. minuta. 16. secunda. Quidam tamen tabulas Alfonsi
redargiunt et licet in multis alijs: tamen in hoc specialiter quod supponunt annum
solarem esse tempus semper equale et ipsum invariabile permanere: et allegant
quod in hoc sunt contrarie illis que ab observatoribus diuersorum temporum sensi-
biliter sunt percepta. Et primo quidem quod antiquissimi observatores babylonici
posuerunt quantitatem anni. 365. dies cum quarta die et una. 76. deinde alii
illam quartam precise posuerunt sicut Abraham fere: sed modicum minus: sed Ptolomeus
et similiter inuenit quidam Abraham fere: sed modicum minus: sed Ptolomeus
et Abbatengni suis temporibus posuerunt ut supra dictum est et in alijs superioribus
tractatibus recitatum: et tabule Alfonsi ponunt ut statim testigunt: et in hoc
rationabiliter reprehenduntur si illam quantitatem constituant invariabilem

Et ad ostendendū in hoc disperantiam tabularum hartum cum antiquis obseruatoribus declarant isti per differentiā eoz cū alijs de introitu solis in signa que magna reperitur. Similiter in tpe nostro differentia ab aliquibus inuenta est de introitu solis in arietem. Nam anno dñi. 1290. die. 13. mensis marci in t anno. 1346. inuenit⁹ est ingredi arietē non in hora que inuenitur per tabulas Alfonſi: t ideo concludunt periti astronomi q̄ quantitas anni solaris non est etiam motus stellarum fixarum nunc velocior nunc tardior esse comperitur vt supra patet: vnde sicut dicit Johānes de muris necessarium est propter motū octauī circuli t varium motū angis solis mutationem eq̄tioneis annos ponere singulos in equales. Et sicut ipſe probat anni quantitas quam ponunt tabule Alfonſi nō est precisa videlicet. 365. dies. 5. hore. 49. minuta. 15. secunda. 59. tercia 34. quarta. 3. quinta: sed debet esse. 58. tercia. 49. quarta. 48. quinta. Nlectamē quantitas ista semper manet equalis propter causas predictas. Cap. 38.

Onstat igitur ex p̄dictis q̄ diuersa t q̄ si aduersa diuersi senserūt de quantitatē anni solaris vt p̄allegatis tractatibus satis exp̄ssi sed hic clarius explicavi. Ut rūti de huius anni inicio visuali t de eius q̄ntitate varie gentes t nationes non min⁹ diuersimode senserunt sicut in superioribus declaratū est. Hic tñ mihi sufficit de inicio anni fīm catholicos loqui id est fīm romanos t grecos vnde licet antiquitus aliqui annoz suorum greci ab alexandro sumperunt inīcium vt dicit Campanus: tñ vt dicit Beda aliqui greci temporum ordinem a dyocleciā principis annis obseruabant. Tñ post fidem suscep̄tam catholicā annos computare inceperunt ab anno domini ihesu christi: t vt recitat Beda computationez ab incarnatione xp̄i Dyonisius abbas romane vrbis instituit A quo principio gallicana t anglicana ecclesia alijq̄ plures nō absurde ānos suos cōputant: licet gens ytalica multiq̄ alij antiqui romanorū morem sequentes a prima die ianuarij quē mensem romani fecerunt āni principium incipiāt Unde hic oritur dubitatio quam incidenter t breviter tetigi in. iiiij. ca. tractat⁹ de correctione kalendarij videlicet cum ecclesia gallicana quo ad inceptionez annoz dñi preueniat ecclesiam ytalicam t alemanicam eo q̄ gallici inchoant annos christi ab incarnatione seu ānunciatione dñica. Ytalici vero t alemani a precedente nativitate christi annos domini incipiunt. Econverso tñ ytalici t alemani gallicos preueniunt in maioratione annoz id est in maioris numeri computatione eo q̄ singulis annis saltem inter festum circumcisiois t annunciationis excedunt gallicos de uno anno in computatione annoz christi verbi gratia. Cum ytalici hoc anno in festo circumcisionis numerabant annos xp̄i 14 14. adhuc gallici cōputabant. 14 13. uno anno min⁹ q̄ ytalici. Qualiter ergo

ane erroris aliusbitur ista ditteritas. Respondi breviter in tractatu predicto:
sed hic responsum in clarius explicabo per distinctionem de duplice anno seu
modo duplici quotannis annos. Annorum enim unus dicitur et unus aliis
emergens. Usualis dicitur spaciū in tpiis quo sol compleat unam reu. hinc enim
motu proprio: et hoc inchoando a kalā ianuarij more romano. Annus vero emer-
gens dicitur et spaciū tpiis indifferenter a quolibet momento inchoatio donce
sol circulū suum motu proprio compleuerit. Dico igitur q̄. yratali et alemani etiam
annis usualibus in computatione annos mundi. Galli vero et angli emergentibus
incipentes a die annunciatōnis dñice. Et quo statim patet q̄. circu-
cisio dñi facia fuit anno nativitatis ipsius scđo loquendo de anno usualibus:
licet eius anno primo emergenti. Inde etiam patet q̄. xp̄s de primo anno sue
nativitatis scđ visuali non habuit nisi septē dies etat. Ex quibus sequitur q̄. in
ytalia et alemania quis annos nativitatis computent non debent tri in instru-
mentis publicis aut literis annos nativitatis dñi renouare ipso die nativitatē
dñi: sed in prima ianuarij. Ratio est quia ibidem annos dñi visuales quibus
vntuntur incipiunt et terminant exclusive. Nam de primo anno dñi ipso die na-
tivitatis sue fluxerūt. 358. dies et restabant pro complemento ipsius solū scđem
dies: et per consequens ille annus primus dñi non incepit a die nativitatis: sed
ante a prima die ianuarij precedente diem nativitatis xp̄i.

Capitulum. 39.

Ahunc autem quia in tractatu de vero ciclo lunari: et in tractatu de
correctiōe kalendarii plura scripsi de anno lunari et eius mensib⁹
hic addam rite in distinctionem de multiplici mensio lunario ac
ceptione. Secundum itaq; q̄. quadruplex est distinctio mensio
naris: quia unus dicitur mensis medie coniunctionis videlicet
et lune de quo et eius quantitate satis in dictis tractatib⁹ dictum
est. Alius dicitur mensis p̄agrationis qui habet. 27. dies et 8. horas sicut tenet
in primo cap. tractatus de imagine mundi. Alius est mensis manifeste appa-
ritionis et hic secundum Galienum tertio de creticiis dieb⁹ habet. 26. cum dimidio. Ali⁹
dicitur mensis medicinalis qui componitur ex mense manifeste apparitionis et
medietate excessus quo mensis p̄agrationis excedit mensem manifesteappa-
ritionis: et ictus trahitur ab Aquicena in quarto canonis sen scđa tractatu scđo
cap. scđo. et a Galeno etibi supra: unde relinquitur q̄. mensis medicinalis sit. : 6
dierum et 22. horarum: et dividitur per quatuor septimanas quarū quilibet nō
continet. 7. dies completos scđ solum. 6. dies et 17. horas cum dimidia. Qd sic
patet quia medientur. 26. dies et 22. ho: e et erūt. 13. dies et 11. ho: e pro duab⁹
septimanis illius mensis et totidem pro alijs duab⁹: qui dies et ho: e si dividant
erunt. 6. dies et 17. horas cum dimidia pro qualibet septimana. Et ad hanc co-
putationem debet continuare medicus in iadicando de creticiis diebus: unde

patet q̄ in hoc sicut & in pluribus alijs medicus h̄e debet astronomice scientie aliquam noticiam sicut & quilibet ph̄ūs. Hec igitur de elucidatione tractatuū nostrorum dicta sufficient.

Capitulum. 40.

Etic aut̄ operi finem imponentes: deo gratias agimus quia tres tractat̄ de concordia vere astronomie cum theologia & historica veritate satis utiles ex sapientiā dictis ipso donante collegimus. Scimus aut̄ quosdam nobis obiecisse q̄ professionem nostram et filii etatē magis decuisset circa theologica q̄; circa illa mathematica studia occupari. Quib⁹ p̄o n̄a excusatione ridemus q̄ ill' nō sic impate vacuim⁹ quin etiā plura de materia p̄itis scismat̄ & unionis ac reformationis ecclesie multosq; tractatus utiliores theologicos scriberem⁹. Nec illa tamen a theologico studio proorsus credim⁹ aliena: sed potius si absq; varia curiositate aut curiosa ostentatione sciantur ad fidei & theologie decorē ac utilitatem ecclesie ptinere. Nec decens estimam⁹ esse vel utile policie xpianae theologice scientie professore; ea que in dictis tractatibus scripta sunt penitus ignorare. Hec itaq; ad dei laudē & gloriam finian̄ qui sine fine viuit & regnat in secula seculorum Amen.

Opus concordantie astronomicie cum theologia necnon historice veritatis narratione explicit feliciter. Magistri Joannis angeli viri peritissimi diligēti correctione. Erhardiq; Ratdolt mira imprimendi arte:qua nuper Venetiis nūc Auguste vindelicorū excellit nominatissimus. 4. nonas Januarij. 1490.

Erhardi Ratdolt foelicia conspice signa.
Testata artifice in qua valet ipse manum.

